

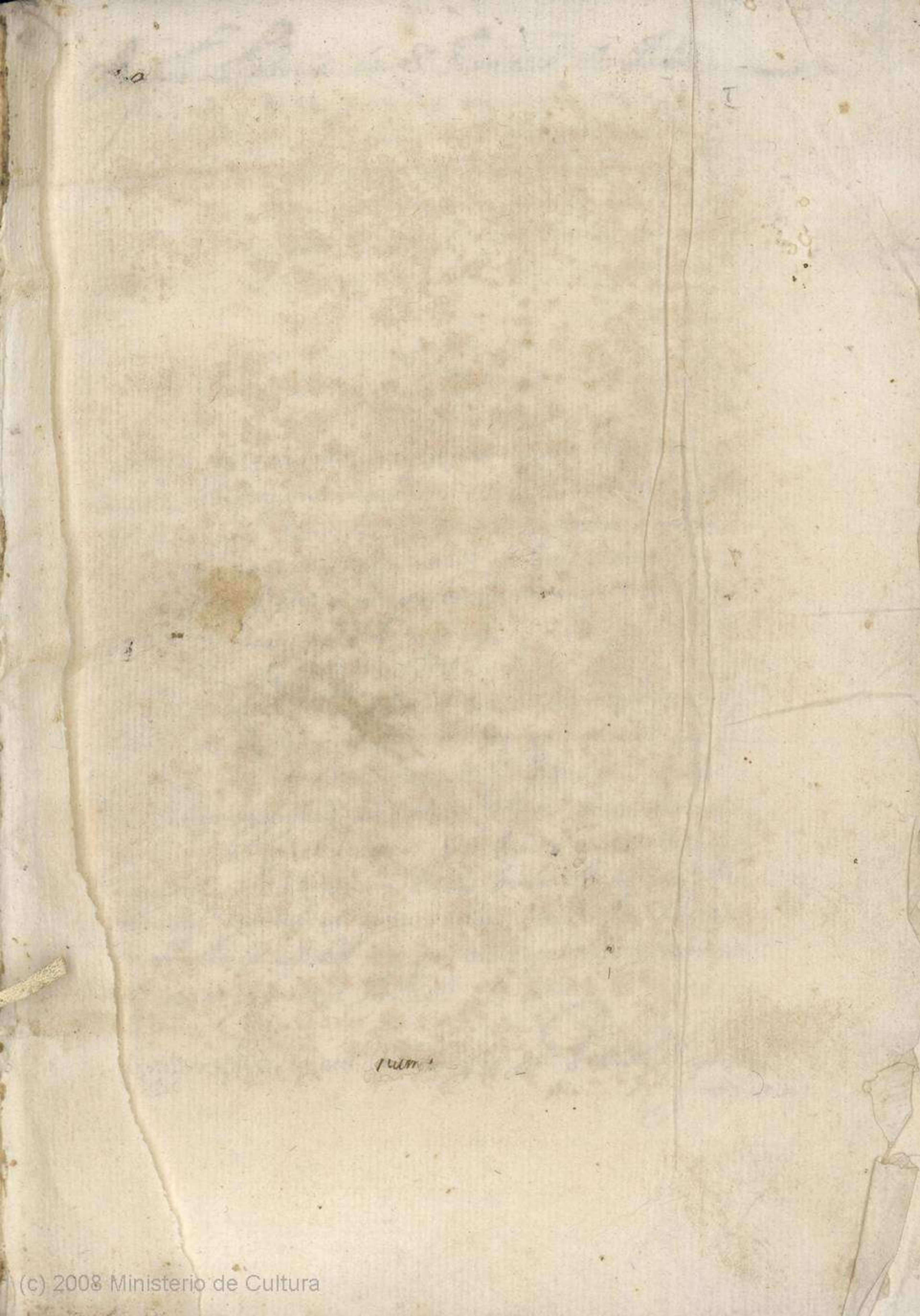

IV 7

Handwritten text, likely a title or description, in a cursive script.

glorificationis, relictudinis, deificationis, et honoris
Non solum in ratione dei sic primum primum ex quo omnia
trahunt esse, verum etiam in ratione personae. quia et a
Persona que est p. ita est in primum quod a Theologia
dicitur: innata et innascibilis, et omnimodis impetressibilis. immo
sua intellectu est primum Verbi, et amor spiritus sancti
sunt unus spirator. Merito ergo intelligitur Persona Patris
per gratia.

Nomine Sapientia intelligimus Deum
filium qui est Sapientia Patris. Nam cum Verbum
divinum intellectum procedat cuius est sapere et in-
telligere, sic est expressa similitudo Dei Patris cognoscitur
ut alij volunt sic ipsa Patris cognitio saltem videtur supra
Merito Sapientia Patris vocatur.

Tandem per Amorem,
intelligitur Persona spiritus sancti, qui procedit
tatem, cuius interit amorem pervenire Patris et fi-
lii se diligenter spirant amore, qui spiritus sanctus
Nexus Patris et filii existit. Illud
per suam autem generalem
Luna et amore, primitivis, ut dicitur per illam dictionem
Iua, Nam licet Deus unus sit Unicus, et omnium
creaturarum Titulus creationis, gubernationis att. In
absolute et simpliciter. Illud dicitur: sua sine quibus
esse non potest, qualia sunt Divina essentia, et Natura
et tres personae. que necessario debent esse primum
omnium Trax. operationum, cum igitur Illud. Illa
quibus incepit Deo adjuvante, et simul convergente, Mundum
artem generalem docere, voluit simul docere, id non solum
ab

concordantia et diffinitio habituum est secundum hoc. et ad id
ponendus est habitus sine quo non est promptitudo, et per
difficultatem diffinitio vincit. Nunquid tamen habitus non est ali-
quis ex particularibus, quia nullus speciem sui obiecti exprimit.
Sed tamen est habitus generalis omnium habituum obiecta pertra-
dens. Facilitatem autem in tum ad cognoscendum concordantias et di-
versitates illorum. Nam hoc ipsum prestare potest qui non
est cognoscere potest et c.

Habitus cuius princi-
pia sunt generalia et circa omnia obiecta est utilis et generalis
quod unusquisque habitus sui ratione principii, qui est principii utilis
utitur. Universalis enim est generalis. Sed datur quaedam principia
omnino generalia ad quae cognoscenda facilius datur habitus, in
facilitate ex solis habitibus sic desumpta. et cum in hac vita
ante sunt principia omnino generalia. Et in explicatione
eius figura immoletur, ipsa enim generalis. Nunc
in fine scitote principia huius artis. I. esse Dei
Dignitates et Virtutes Bonitas Magnitudo etc. quibus divi-
num esse quasi aggregatur et necessarius est. I. esse
quasdam rationes quae non capiuntur in Deo, et creatu-
ris omnibus praecolligunt. quodlibet autem in sunt omnino
generalia, cum nullum sit. Quia ab istis principii sum
esse non habemus. Summus huius artis principia omni-
no generalia. et contra ipsa ars est generalis. Et dicitur
illud. et in proemio artis magna.

Nulla ars
absque regulis est perfecta. Nam omnis ars principii et
regulis utitur ad sui finis consecutionem experientia ma-
gistra. et ars quae utitur regulis generalibus est generalis
quod

13
insum ita .i. media cuius artis sunt generaliora qm
ars ipsa .i. hae Ma facultas de regula et praecepto
ad omne ens generalia ut dicitur huiusmodi
et Nos infra dicemus in p. de Regulis .i. ignora
entis generalis.

Contra habitus considerans, consi-
derat et illig proprietates. q. omnis habitus maxime scienti-
ficus demonstrat proprietates de suo ob. q. habitus insens
pro omni cognoscere proprietates entis. q. cognoscat int. duo oba
esse veram concordantiam, communicationem, diversitatem etc.
atque metaphysica verum et veritates contemplet. q. contemplet.
Entis vius sunt proprietates. q. ultra metaphysicam n. e. ponendy
alig habitus ad hoc cognoscenda. Conseq. est Manifesta q. illud
phylicum Anima, Non sunt multiplicandi habitus alig. Neutrica-
te. .i. frustra sunt plura quae fieri possunt p. aui-
na. Si q. Metaphysica e. sufficiens cum contemplet. omne
ens et omne entis proprietates n. e. ponendus habitus alig. p-
neralis. Constat. Nullum primum sine absoluto sine relati-
vi potest dari quod intra ambitum entis n. contineat. q. a
omne id quod est esse est ens. q. Nullum e. primum primum
si generale quod non existat. .i. sit intra ambitu entis q.
Est omni Metaphysica. Et eant. mutabit. ponit. alig habitus
Constat. q. quodlibet primum potest esse primum .i.
predicari. Et sic ad locum spectabit, et ad eandem spectat
si est definitum. .i. definitis pars, mediu, maius extremu
i. Minus extremu etc. Bonitas .i. communicatio, Uniformi-
tas et Diversitas etc. plurimum obz quoniam quodlibet sit ade-
quatu et totale unig scientia potest p. logica cognosci que
utia

quod etiam Maxime utilis est ad omnes. Et ad Meta-
physicum spectare cognoscere ens et ipsius entis proprietates
subiectis; Demonstrabiles uero quasi fluere dignos-
cantur. Sive ut proprietates sive ut entia quaedam sunt
pro ut uero concordantia diuersitas contrarietas et alia propria
sive absoluta sive relativa sumuntur. ut ad inuicem et
cum Regulis Miscetur. Non ad Metaphysicum sed ad Mathematicam
artem pertinere dicuntur. Ut infra in articulo 10. Et sic dicuntur
Et sic Non sunt proprietates entis, Neque ut ens sunt, ut
sunt fontes primitiui ex quibus omnes particulares boni-
tates concordantiae diuersitates etc. origine trahant
et latius infra.

Ad Primum Contra dicat bonitate, ueritate
etc. etc. Non ut proprie ens; immo ut principium. Quasi
ut in explicatione definitionum principium apparebit. pro
Nunc tamen aduertendum est, quodlibet ens, sive Deus,
sive elementum etc. in se habere inuicem radicem qua-
dam ex qua fluat communicatio et solutio talis entis, quocumque
extrinsecus substat, immo etiam radicem. Unde proce-
dit per seuerantia rei in se esse, aliam ex qua est posse etc.
Et sic quodlibet aut componit. aut quasi aggregat. illi radi-
cibus. Et sic quodlibet radix est principium ex omnino gene-
ralitate etc. ens, Neque exhibet ut ens, sed ut entis radix et
initium. Sicque Minime sunt proprietates entis.

Ad Contra
Praedictum Me sumpta talia principia. Et si non sint ens
sunt tamen entis aliquo modo partem. Et ut principium. Et sic
considerantur. a Metaphysica cuius est, ens ipsum considera-
re. Et ad hoc cognoscendum si ponit. aliquid habitus. Et.

4
Et predicta prout ut dicemus contineri in tractatu huius
artis primo et secundo ut int. Semiscent. et ut Reguli, et
Secundario et in ordine ad practicum cognoscant in ordine
ad ens, practica enim huius artis in p. et de subtilis
incipit. quare ibi darentur hec principia de Metam cognosci
et sunt radices ensis, quod etiam una Limitatione est
concedendum, tamen p. Metam ut considerat generalem mix-
tionem harum radicum. i. principiorum, prout attrahunt a quo-
cumq. ente, prout etiam miscant. in regulis, dicendum
est ad generalem autem, et non ad Metam pertinere

in ordine ad Medium sciendi, siue in ratione radicati i. sub-
i. definitionis. i. definiti, Medij i. maiori extremi est. cog-
noscere posse a Logica, cuius interest forma Modi sciendi
et illius Metam cognoscere: at in ista generalitate et in
ordine ad Mixtionem item ad invicem et in Regulis abiq. 3
decessu ad hoc i. illud ens, hoc i. illud totum non cognoscunt.
a Logica, sed solum per autem Universalem.

sed Contra
quodlibet primum primitivum et definibile et de ipso fieri possunt pro-
ter tam affirmantes quam negantes. et de illis sic sumptis pot. lo-
gica disputare. Consequenter pat. quod propositiones omnes et definitiones
intra logicam totum continent. et potest disputare de Mixtione priorum
primitivorum: qui enim componit unum primum cum aliis, mixtis.
nem illorum studium qui p. dicit Bonitatem Magna, dicit etiam
Magnitudine Mixtionis unitate et Contra. et Logica iam considerat
etiam Mixtionem priorum primitivorum, definitiones, sciendi, et communicationes. et
et

Et sic est generalis ad omne scibile sicut ars tota. Et
~~concedendo~~ concedendo omni scibile quod contrahibile esse ad omne sci-
bile. Tunc scilicet tantum sui obiecti, videlicet forma de
primis et actionis. Nam tunc materia. Maxime loquendo
de scibili per se, quod omni scia per se materia demon-
strationis, scilicet propriam. Et a subalternante appropriatam
atque hanc non solum tunc forma, id est tunc materia
primitiva quae sunt omnia generalia absoluta, et tunc
mixtionis eorumdem contrahit ad quodlibet scibile. Unde
ars absolute vocatur generalis, quod est generalis tunc materia
et tunc forma, non tunc forma, quae solum est generalis
tunc forma.

Articulus 2. quid sit ars generalis

Huius articuli nota ex precedenti articulo et ex his quae de ob-
dicemus manifeste apparebit. pro huius et. Maiori claritate ad
Advertendum est inter omnes definitiones modorum continetur definitionem
prima intentione. Quia incertum ut docet philosophum. Et in libro de primis
et 2^a intentionibus latine a primo, est id quod proprie se habet esset
aliud proprie ipsum, ut latine latine inflat dicitur. Quare per prima
absoluta potest definiti et per relativa, quod idem quod dicitur, et
sua est 1^a intentione. Et sic sunt definitiones - I. Descriptiones
modo sequenti.

Ars Generalis est habitus quo inter creatur in
mixtione primorum primitivorum facit. Nam habitus potestur con-
dunt. ut hanc facilitatem ~~esse~~ omnia habent. Cum ergo omnia
huius artis sit ut ut dicimus mixtione primorum primitivorum, et ista
mixtione inter communicatione tunc artis habet.

Ars Secunda est habitus
quo inter potest facit per se in cognitione mixtionis primi-
tivorum

5
primiciuorum priorum. I. quo potest disputare facilius. disputare
de predicta Mixtione. Vel quo facilius. inclinatur ad cognitionem
talis Mixtionis, vel quo a seipso facilius. cognoscere dictam
Mixtionem. I. quo facilius. unius de tali cognitione.
Vel quo delectatur uere in cognitione predictae Mixtionis.

Per Declarationem priam consimili modo est defini-
tibilis. Nam per diuersitatem differt a quocumque
alio ~~habitu~~ habitu. per hoc ista ars diuersificatur in intellectu
prebendo ei facilitatem ad cognoscendam predictam Mixtionem
ut ex quibus sequitur quodlibet primum in quo liber

De fine tria recipere statim Numeranda, ex quibus omnia
principia absoluta sunt in quolibet habitu licet restricta
et ex ~~absolutis~~ ^{reperitibus} fere omnia, fit quemlibet habitum
is ~~reperitibus~~ ^{reperitibus} definitibilem esse. I. circa, quod de quocumque
subiecto dici potest.

Inter primos habitus sane Bonitatis uult
et potest etiam cum potestate tamquam de prius, principali cognitionis
I. operationis. 1. cum seculo ob cuius cognitionem perquire
quod. Et omnem obiecti cognitionem. I. productum (ut comprehen-
damus artes et finis speculativas) finis ipsius habitus et potest
internus. 2. Bonitas potest ordinari. 1. ad ipsum habitum
quo iuuat. et facilius. per habitum est compingitur potest
2. coniac potest cum obiecto facilius. et finalis. cognoscere.
I. I. produciendum. 3. Bonitas obiecti communis obiectum cum
ipso habitu tamquam cum facilitate et potest adiuvante.
Et deinde comunicat idem obiectum cum potestate terminando
illis cognitionem. I. productionem et efficiendo et continens
predictum

predictum habitum intendenda. Eodem prout me
fiat in quolibet me. absoluit et resoluens

Contra unig
rei unadat. deffo, id, quilibet habitus e' una rei determinata
q. est. Et p' cons. n. potest q' quodlibet principium deffini. Et
Majoritas est in hoc habitu, Nam ars hec e' maior saltem genera-
litate et universa h'are quocumq' alio habitu. ut iam ex dictis constat
q' n. pot' deffiniri p' Majoritate. q' Non potest deffiniri p'
quodlibet prium. Et n. hec ars ~~non~~ Non magis aucte ad
mixtionem prium. primitivum qm alij habitus, cum alij habi-
tus. Saltem Mixtionem Minime concernat. q' Non recte dici
potest q' art. generalis est habitus, quo int' Magis aucte ad
cognitionem Mixtionis prium primitivum.

Et. quamlibet de-
finitione supplet. considerari posse. 1o. pro ut explicat habi-
tum Tali m. q' n. alius alium potest eundem explicare
Et sic unig rei unica solum dat. deffo. q' quilibet habitus
solum suam deffinitionem explicari potest. Et q' n. aliam
aliam. 2o. Sumit. deffo. de explicat omnes p' s'olones
deffiniti, et sic cum in quolibet habitu sine multa
p' s'olones Non potest p' una priam solum quod unica
solum p' s'olone ostendit, explicari; si autem p' omnia
s'olones interius - s. simul coniunctim - L. diuini explicat.
tunc adequati et totaliter explicabit; si uero p' unum tantum
L. Quod, tunc inadequati explicat. Eiusdem q' n. Nota-
tice adequati, regere alium habitum L. aliam rem.

Pro Maiori notitia aduertendu' e' habitum
quodlibet deffiniri posse. L. p. unum prium tantum, L. p.
duo simul, L. p. 3. 4. 5. etc. uel. Habitui quo int' comu-
nicat. cum omnibus partibus Mixtionis principium p' s'olones
tunc deffinit. p' Bonitatem, Magnitudinem, et Durationem, et
sic

Et sic de reliquis. potest. Modus iste definiendi, rebus suis
conuenire, dummodo erga ea intentionem designat.

Ad Congruam iam ex dictis constat
accedit enim ad sua primitiua et ipsorum Mixtionem cognosce-
dam ipsa logica, modo Superius explicato, ipsi ~~formam~~
modi sciendi applicando; Non tamen ita perfecte, illa contem-
plat. sicut ars Nostra: accedit etiam ad eadem sua et mixtionem
cognoscendum quodammodo Metaphysica, quod scilicet possit
conferre se huius, et eodem modo dicendum est de aliis habitibus.
Nullus in aliis habitibus facilitatem habet intrinsecam ad cognos-
cendum cum Maiestate predictam Mixtionem et principia
et ars generalis. Et si bene potest a Maiestate desti-
nari. Et congruam Modum Mixtionem, ipsa enim arte
generalis, intellectus magis claret. et distat, a priuatione
cognitionis Mixtionis suae primitiuorum.

Articulus 3. de

quo fit ars ista generalis

Regula huius 3. species in se habet, quoniam
omni, non principium efficiens formale. I. mate, d. solum, illud
tamen cuius aliquid habet esse extra quatuor principia predicta
ut satis capere de regulis dicitur. Species autem sunt hae. primi-
tiua, et hoc adhuc dupliciter. quod enim fit. I. hoc esse ex nullo
preexistente d. de semetipso. I. de nullo primitiuo, et hoc quod
omnia immediate creata sunt de seipsis primitiuo, et deus
ipse quod a nullo habet esse realem. et de seipso primitiuo, quod habet esse
ex aliquo preexistente minime descendens.

1. compositiua et fit unaquodque res ex de suis intrinsecis, de his tamen
non querimus in presenti. tunc dici possit autem generalem esse
de similitudinibus principiorum generalium primitiuorum. Nam cum
omnis sit causa et principium habitus, et omnis causa producat
effectum sibi similem, necessarium est, ut huius artis similitudinem
suarum partium autem arti tribuere, de quibus Deriuatiue ars
habet de se.

3a

3a. Autem spes, est potestatem, quod sita diei, cuius, et dicitur qua-
ring in pati, cuius scilicet sit an generalis. siue a quo possideatur neque quoniam
de intellectu. p. pota. q. certum e' omnes habitus, scientificos et artificiales
esse igitur intellectus, cui faciliat, promptitudinem et dactatione exilente
quoniam q. cuius sit obiectus.

Pro quo ducendum e' omne habere rationem finis,
respectu sui habitus, e' omni illis prima intentio, p. ipsum q. principaliter querit.
Unde omni temp. e' prout modum sciendi et extendendi habitus, existendi, q.
ipsum sibi similem produxit, agendi uo. q. ars de omnibus sui principii temp. agit
et potestatem faciliat iuxta modum obiecti. Quare dicitur esse ipse obiecti.

Sit 1a. q. omnia principia primitiva sunt
omni mate igitur artis. p. illud q. omni mate aliusq. artis, cuius cognitio p. querit.
propt. cognitionem alterius intra operam eundem habitus si non sit illis pars, d.
cognitio prior. querit. ut cognoscat. Mixtio seu conditio eundem, neq. 3. e' igitur
pars. q. Erit omni mate. Maior certa est, Nam quod sit rationem mater temp. est
quod minus q. id q. sit rationem formae. q. si ex alio p. capto sit pars illis quod prius
quis querit. erit mate respectu illis. hec ultima particula necessaria est q. omnes
res cuiusq. obiecti p. mater cognoscat. ut p. subiectis cognoscat. omni mate q. res.
res sunt propt. idem, et cont. cognitiones partium sunt propt. cognitionem totius. omne
q. omni quod cognoscit. propt. aliud, et non e' illis pars, Erit omni mate.

Hec Conclusio pot
probari p. singula prius, non solum sigillatim sumpta, d. etiam bina terna quatuor
etc. Obiectum enim coicatur cum habitu. q. id quod coicatur ratione l. causa alterius
cognoscendi, et uo. e' pars, erit omni mate hec etiam prius diversificant habitus q. res.
dano et ratione alterius, q. scilicet dicunt ordinem, appetitum hunc potestatem etc. ad mix-
tionem generalem. q. erunt omni mate.

Pro huius maiori intelligendu e'. Princi-
pium dici primitivum quod sit prius alio, siue absolute, quod scilicet sit suum esse absolute
minime desumptum, ut Bonitas absolute a Nullo sit quod sit Bonitas, q. Desumptio
primitiva. 2o. e' primitivum relatum, q. scilicet sit prius illi cui datur esse, et sit
omnis causa est primitiva respectu sui effectus. quibus addat 3o. illud e' primitivum
utroq. primitivitate q. sit esse a Nullo, et consistit esse omnibus. 4o. Bonitas que est et
a Nullo sit quod sit Bonitas, et utroq. omnibus subiectis datur de bono iuxta exigentiam
subiecti. Notat q. Principia primitiva utroq. primitivitate sunt omni mate huius
artis

N. C.

2^a Et mixtio est omnis forte huius artis prout est pri-
mum primitivum. prout huius artis prout et prout. cum talis
mixtione q. est. Et prout principia primitiva sunt mixtura
immo debent inter se misceri q. mixtura huius priorum
fuit procedunt et resultant. et intellectus noster 1° et 2°
habet rationem cum ipsis. prout Consequenter q. mixtus noster potest
conari intelligendo et cognoscendo cum quorumq. quomodocumq.
sit, q. illud tale com. quod huius talis. Et est intelligibile. q.
cum talis mixtio principia sunt. prout huius talis. Et est intelligibile. q.
quod huius talis. prout huius talis. Et est intelligibile. q.
dicitur ut patet ex Joh. tract. de conditionibus priorum in arte inveniuntur
et in ipsa arte generaliter in tractatu de mixtione priorum. q. est
omnis forte.

Consequenter Intellectus huius rationis inclinatione. prout
pensione ad illam mixturam cognoscendam, q. noster scire desiderat.
quicquid est simile. q. si aliquis habetum. prout facilitat in
huius mixtionis cognitionem, non propter. prout cognoscenda, q. huius
cognoscuntur ad mixturam. q. huius mixtis cognoscuntur. prout se.
et istam cognoscere appetit. prout, ad quam aliquid, vera unione
cum ipsa huius, q. vere bonitas est vera prout veritate, est Durant. prout.
Durationem, et Contrarium. q. in se et propter. se est cognoscibile,
et com. est omnis forte. quod enim propter. se cognoscitur. omnis forte est.
cognoscantur.

U. prout. Et illud est omnis forte uniuscuiusq. cuius cog-
nitione ab omnibus alijs diversificatur. prout huius artis distinguuntur ab
omnibus alijs prout cognitionem. Talis mixtionis, ut inductione sit palam
nam mixta. Et huius considerat rationem entis, tam in existendo qm in
causando, prout res in ordine ad melius, mathematicas quantitates
continuas et discretas. Et huius modum scienti. prout cognitio.

mixtionis

indurā absolute p̄mixtionē. Nōn p̄ istam dicit cognoscere et ad
non cognoscere p̄pter aliud, dicitur et dicitur huius estis. Cōst.
illud est dicitur. Huius artis quod eadem exhibet modum 1.
et se cognoscendi et p̄nti, q̄. quodumq̄. dicitur formale est
1.
mōens, et p̄ncipale. p̄bet modum cognoscendi p̄nti
magis in sciētiis p̄ntiis quā in 1.
mōens est p̄nti
et cognoscendi, dicitur p̄ntiis p̄nti modum intellectui
quo cognoscatur. 1.
et se diversimode a modis cognoscendi aliam
p̄ntiis. p̄ntiis huius artis dicitur formale.

Consequenter 2.
p̄ntiis huius artis dicitur p̄ntiis et finis terminatus est
eundem. Nam actiones omnes p̄ntiis p̄ntiis ad dicitur et
ultra minimi procedunt immo ip̄e finit. Cōdunt. 1.
et terminat.
dicitur finis terminatus huius artis est p̄ntiis p̄ntiis. nō enim
ultra procedit ut videtur in p̄ntiis discursu. Nōn enim
miscere p̄ntiis absolute p̄ntiis inter se, et p̄ntiis et p̄ntiis
cum p̄ntiis, ut p̄ntiis ex 1.
et 2.
figura, et p̄ntiis
3.
et p̄ntiis. talis mixtio est eundem dicitur formale
p̄ntiis. p̄ntiis p̄ntiis p̄ntiis p̄ntiis.

Ex quibus constat p̄ntiis.
ciet p̄ntiis huius p̄ntiis p̄ntiis. 1.
cum p̄ntiis absolute inter se, ut p̄ntiis
nitas cum magnitudine p̄ntiis. et contra. 2.
p̄ntiis re-
latiua cum absolutis, ut p̄ntiis cum p̄ntiis. 3.
relatiua inter
se. Nam concordantia miscenda est cum p̄ntiis et p̄ntiis. rursus p̄ntiis
inter p̄ntiis et p̄ntiis, inter p̄ntiis et p̄ntiis. quibus addas mix-
tionem p̄ntiis cum p̄ntiis, ut in quibus. cum p̄ntiis, quod
sit p̄ntiis, de quo et dicitur.

Contra. dicitur formale unumq̄.
habitus et p̄ntiis diversificationis eundem ab omnibus aliis p̄ntiis
quod

quod e' primum essendi et existendi, e' etiam primum diversificandi.
illud confert e'e. habitus autem omni h'c e'e determinare. q.
quod e'e confert habitui, illum ad omnes diversificat, id, mixtis
principiorum praedita non est principium diversificationis huius
artis. q. neg? est eundem o'm. p't n? Mixtis confert e'e et
diversitatem metaphysicam, phisicam et aliam habitibus. Nam mixtis
et coniunctis omnium principiorum relationem respicit. in quolibet
quod, ut cum infra dicemus nullum est n'm l' ens in quo non
existant principia int. se mixta, neg? extra suba universi possunt
q. bonitas absq. duratione et alijs p'ncipijs q. q'ntitas et cetera
q. Sic mixtis e' in quolibet o'm aliarum scientiarum, et cetera.
Dat e'e omnes alios, et sic dant e'e, dat etiam diversitatem q'ntitatis

R^t. Mixtionem principiorum dupliciter.

considerari potest. 1° in quantum unum principium dicit ordinem
ad alia, l' ad omnia alia, ut Bonitas significat durationem et cetera
et cetera uentis omnia alia vincit et uera esse facit. q. quod-
libet omnino est principium ueritatis primitiuitate et sic in sunt primum
l'ntis l' alius subiecti. Et talis mixtis solum respicit hanc
artem, est q. sic dicitur o'm formale. 2° sumit mixtis pro
ut omnia principia ita sumunt. sic sumunt. ut ex omnibus tuis eorundem
compositio, scilicet magnificatio est. fiat unum diuinum. Forte
l' una forma, q. et ex omnibus uerbis, significabile o'm, uerificabile et cetera
fiat una materia quod uocat. uile male, et uile dici materia 1^a quod
phisica, quod capax e' receptionis forma praedita ex quibus
procedit Communicatio. l' exhibitio forma ad praeditam
materiam, quod uocat. uile unio materiae et forma, siue
actus coniunctionis, ut latius seorsum dicemus, et sic mixtis
1° p'tinet ad. Ista e' ad quod uocat. o'm, neg? sic est o'm
l'ntis l'ntis, quare mixtis quod est o'm forma huius artis
non diversificat. neg? Tribuit e'e alijs scientijs, id, solum

huius arti

huc art. - De 2^a mixtione loquitur. Illud de capite de
omnino boni elementari. De 1^a uero in loco allegari.
De conditione primorum in arte inuenta et de illa per istam
artem concipiatur. *Q.*

Sed querat aliquis utrum mixtio principiorum
de subiectis pertineat ad bonum. Forma est huius artis. Nam certum
est. Illud esse boni bonitate, magnum magnitudine, Durantem
autem. immo quodlibet principium predicat. De quocumque bono
et per bonum cum quocumque mixtum. et per difficultas an talis mixtio
pertineat et sit pars obiecti formali huius artis. *Res.*

Res. Affirmatiue. id est
est quod quodlibet illorum primum est omnino primum utraque primiti-
uitate. *Q.* Aut conuenire omni bono, Nam primum in quolibet genere
seipso bonum est et omnibus aliis intra idem genus confertur esse, ut Boni-
tas per se bona est, et per rationem bonitatis. *Res.* id est et radix ut-
iuscunq. boni, quod nullum est quod sit tale a bonitate, idem
dicendum est de quocumque alio principio. cum per hanc artem considerentur
principia ista primitiua utraque primitiuitate, absolute et res-
pectiua, debet etiam considerare eadem ut sunt radices futurum
quod sic etiam considerantur ut primitiua, id est sic sumpta diuunt
ordinem ad mixtionem. *Q.* non est considerabile bonitatem per seipsum
et radicem ex qua deus est bonus angelus etc. ad id mixtionem
et unionem. *Res.* illud quodlibet mixtum cum quolibet facto erit
bonum huius artis. *Q.* mixtio pertinet ad bonitatem et pertinet ad
bonum formale.

Contra. quodlibet principium ex predictis
est mixtum mixtionem. Nam mixtio est bona durans etc.
mixtio est bonum male. *Res.* mixtio que est bonum huius artis
mixtionem derivatiue. scilicet compositiue, neg. *Q.* est
bonam neg. magna quod Bonitas non est de mixtura eius

vané

Nam sic mixtio solum importat exercitiū quod uocat. are,
uiuis termini sunt duo umbilici. u. in phylā unio corporis. et
aia nōq. nichil dicit in trī corpus, nōq. animā, d. solum Termini
natiui q. corpus u. aia sunt. Finis terminationis corporis et
anima. sicut pnti. initium uocationis albiū e. sicut uiniūq.
incipi, sicut u. e. ad quē est, bile, eundem, ut lacus infanti.
Vltimū, ut de correlatiuis disputabim.

Articulus. 4.

Quare sit ars generatrix.

Regula, quare, et importet duplicem considerandi modū, sicut
unū, qui uidet. considerare uim de quod ueniat, et finalem
qui finem rei inquit; hic solum investigabim de quare finale.
propt. quē, sicut finem ars ista sit et habeat e.

Procurius intelligētia
agendu. e. breuiter de primis et secundis incursionib. q. his cogni-
tis, facili huius artis finis nota habebit. unde admiaduerendu
est ordinem suborū saltem de, qualis in alphabeto describit.
ascendendu enim incipim. ab instrumentis, q. quā minoris altitudinis
est, et semper propt. alia proit. est instrumentum, siue instru-
mentaria, quē, et q. et existit ratiō. s. causa alteri q. solum, ut
pat. in omni. artib.

Deinde ponit. elementaria, quatuor ele-
mentis constans, Terra, aqua, aer et igne, uisus instrumenta
sunt quamplurima, Nam ignis calidus e, siccus, leuis, lucidus
et crosseu. colorem causat. Terra, sicca e, frigida, obscura, causatq.
lucidum, et tristitiam; aqua frigida est, sicca, alba, albedinis radix
uinditate, et tristitiam causans. Aer humidus e, et frigidus,
cyaneus, rubedinis causa, hęc, 1. intentio e. respectu instru-
mentarū

1^a omnia instrumenta quorundam iuvant illud cuius sunt instra

2^a loco ponit vegetativa, seu gradus vivendi
cuius instrumenta sunt quaecumque elementa nam vegetativa cuius
interest unam substantiam in propriam transmutare ac potest
attractiva, quae iuvat aqua nam attractiva trahit ad se ali-
qua siue homogenea siue heterogenea, et propterea iuvat aqua
3^a congregativa est homogeni, et heterogeni. Et etiam potest di-
gestivam, cuius interest ~~decomponere~~ decoquere et preparare ali-
menta, et iuvat igne quo res decoquuntur. Separativa purum ab
impuro: 3° loco ponit retentivam, cuius interest utile et vi conforme re-
tinere, et iuvat aere, cuius interest replere; retinendo autem attrac-
tum sic replens. Tandem datur potestas expulsiva cuius interest
nimietatem et nocivum expellere, quae iuvat terra, quae initium
expulsionis dabit, et sic sepe sepius inferiora instrumenta sunt
figenda.

4^a loco ponit sensitiva quae sex corporales sensus
amplectitur: visum, auditum, tactum, odoratum, gustum, et
tactum. horum instrumenta sunt praecedentia verba.

5° loco ponit
imaginativa potestas corporales interius complectens, cuius interest
imagines et rerum similitudines corporales reformare, siue ex una
re, siue ex pluribus pluris siue ex pluribus pluribus una, siue
tandem ex una pluris, iuvatque praedictis.

6° loco ponit rationem in
sua ratione aia, his omnibus constans, quibus omnibus utitur: tam in exis-
tendo quam in agendo, quae quocumque praedictorum subiectum deservit
quiescit. Et cum summi omnes operationes et virtutes reliqua vide
in alphabeto.

7^a loco ponit intellectum
Intellectus positus in intentione est quicquid est aut
fit propter aliud, siue sit principium materiae, formae efficientis
aut

Nam omne medium propter finem existit et sumit. 2^a q. in-
tentio ordinat. ad finem perfectionis ut perficiat. Intendat.
et in illo quiescat et delectetur. ipsum appetit, ab ipsoq. modum
determinat tam in existendo qm in agendo sortit. Unde quodlibet
subor inferius e' 2^a intentio respectu superioris et suas operationes
omnes exercet propter superior.

Prima autem intentio e' ex petiti. propter
se, sed determinat 2^a in opando, tandem ad se perficiendam
trahit, illam terminat et finit, illiq. quiescat et perfectio-
nem exhibet, et sic ex subor enumeratis superig semp. e' 1^a intentio
respectu inferioris, quo utitur ad suas operationes exercendas. quare
omnia accidentia sunt 2^a intentio respectu substantiae, et omnis
pars respectu totius.

Unde sequitur una et eandem rem posse
esse 1^a intentione et 2^a. et 1^a intentio in quantum est finis
vel perfectus, ut elementaria e' finis instrumentaria
q. instrumentaria e' propter ipsam. e' aut 2^a intentio
propt ad aliud ordinare tamq. ad finem, ut elementaria est
2^a intentio respectu vegetativae, sensitivae etc. q. ad ipsas
finales tendit.

Unde advertendum est semper defectum inter-
venire cum ordo intentionum pervertitur. si enim 2^a intentio fiat
1^a respectu illius cuius est 2^a. datur defectus, ut si quis come-
dat s. alimentum ad se trahat, ut elementaria suos motus
eliciat defectum et committit, et committit etiam defectum
si impediat superioris operationes, sicut contingit in ebriis, quoru'
usus raris privatur. Ob nimiam potus. ratio e' q. quod est
propter aliud illius ratione minime causare potest, etiam si
impediens sensitivae defectum committit, et sic poterit explicare
in

Deinde 2^a et 3^a intentionis tanta et talis uniformitate
in se habere ut neutra a se invicem sit separata immo nullam
inter se contrarietatem habere possunt, quia si habent, auferre
debes cum diminutione 2^a intentionis, et conservatione to-
tius esse primae intentionis ut latius tradidit *Philosophus*.
in arte inventiva agens de maiestate finis.

Hic positus sit
1^a *Artis*. Finis proximus seu prima intentio immediata
huius artis, et cognitio mixtionis principum primitivorum
per eundem argis quibus fuit probatum eandem Mixtionem
esse esse, ad talem enim mixtionem cognoscendam. Secus autem
naturam inclinationem, non unumquodque nature ferat ad quali-
bet perfectum, et talis cognitio mixtionis maxime perficit intellectus
artificis. nam per talem notam principum omnino generalium
et primitivorum utraque primitivitate. 2^a maxime perficitur
tali nota. ita consequenter patet quod cognitio scientifica quanto
perfectior est, tanto deo reduci ad principia immediata. I. pri-
mitiva. cum talis nota semper sit vera subalternantis et su-
perioris. 2^a ad talem notam maxime inclinatur. 3^a inclinatio est
maior. Minor quam perfectio ad quam terminatur. At mai-
or est minoris perfectionis. 4^a enim illius finis et 1^a proxi-
ma intentio. Ergo illa est maior perfectio quam magis est inde-
pendens et ex qua alia dependentiam habent. I. mixtionis prin-
cipium primitivum. si se se habet. nam mixtionis mixtum con-
ditionem requirit. cum 2^a per principia sint omnino independentia
et ab ipsis omnia habent esse, ipsorum mixtionis est omnium perfectis-
sima maxime independentis, et ex qua sunt ea consequuntur. 3^a
ad ipsam artem generalis maxime inclinatur. non quod est genera-
lis nobilissimum obiectum finem. (Hoc ob eandem istam rationem
ponunt Theologi Deum propter se omnia produxisse quod est
principium generalissimum deus habere supremum ultimum fi-
nem in seipso.) Finis 2^a huius artis generalis est
cognitio

11
Cognitio nobilissima et maxima inter omnes naturae cognitiones, quae est cognitio
mixtionis priorum primitivorum. Contra si est aliqua ratio propterea quod
ponamus mixtionem principiorum primitivorum. Et finem suum artis et
a nobis assignata quod sibi est horum mixtio et omnia et perfectissima
max et com. ad ipsam cognoscendam maxime inclinat. inter quod, huius ratio
est mixtionis quod est. pro. ut. Si principia et istorum mixtio sunt
omnino generalia ut asserit Avicenna in 1. a. figura artis brevis. quod
sunt omnium perfectissima ista consequenter pro. quod aliquid est utius
tanto est minus quod si participat non. in se habet perfectiores par-
ticulares. Nam ad hoc minus fit de perfectionibus quod Petrus quod
vult claudere in Petro non. in alio. quod sunt omnia genera-
lia sunt minus perfectiora et quod minus generalia sunt perfectiora
sunt, ut est videre in 1. a. stat. utrum apud dialecticos. Si quod bre-
vis est maxime generalis et habet pro. sine mixtionem principi-
orum maxime utrum de singularium.

Pro. ut dupliciter sumi. 1.º
in existendo, quod in minus ipso alia existunt. Si massa personis
in qua existunt omnia particularia et de ipsa sunt primitiva. 2.º
in predicando. Si principiando quod predicari est utrum alteri communi-
cari, et est utrum alteri conferre esse. istud semper est 2.º mixtio.
Et minus sunt illud de quo predicat. quod semper est illius quidam
pars: Ut utrum in existendo contrariis in se habet. nam in illo
si sit primitivum omnia particularia existunt in eodem ordine quod
omnia particularia sunt de illo primitiva. est enim et habet
esse inderumptum a basi et omnibus in eodem ordine conferre
esse. Quare quocumque in immo et omnibus maius est perfectius
est. quod numquam illius esse potest esse exhaustum ut in flumine
Contra quicquid de pluribus predicat. est
ut

et si de omni q. dicat. tunc omnino uti in predicando, d. quodlibet
ex nobis principis absoluti est. De omnibus q. nullat
e. de quo non predicat. q. Anisum omne primitivum est ut
ut sit uti in predicando, et cont. nung quocumq. inferiori.

Ad quodlibet tale in predicando dicitur de
suis inferioribus iuxta exigentiam ipsorum, si u. in obscura integri-
tate. quare eom. quo predicat. nung est ill. de quo predicat. in
ip. suum esse integrum in quo omnium portiones inferiorum existit
maius est quocumq. inferiorum q. est ill. in existendo. sic
in pnti.

Arguitur. V. mixtis solum principium solum
exercitium eorundem. q. Det esse minor illis. I. saltem equalis
pot. consequ. q. niki. Est potens habere exercitium suum maius
suum q. solum esse exercitij est ab illis et cont. prehabet. in illo
unus est exercitium. q. non potest esse maius alio. Tum etiam q.
pnt. Idem nihil esse miles solum esse sic pot. q. nihil est potens
habere exercitium maius suum esse aut equalis. q. n potest de finis
huius artis q. finis semper est quid pfectis. Arguendo de
fine pfectionis.

Ad. concedendo mixtionem esse exercitium huius
principium triiter et biter sumptum exhibendo scilicet et rei-
picking q. alterum alterum recipit et contra, est tamen totam
mixtionem quocumq. principio nudo sumptum, q. claudit exercitia
saltem duorum. quodlibet aut exercitium potest habere equalita-
tem cum suo principio saltem extensivum q. nulla est portio pnt
q. nō possit habere suum exercitium. I. portione exercitij sibi cor-
respondentem ut dicitur in figura. Ad. si in deo solum esse bo-
nitatis ut. q. est infinitum et exercitium infinitum et nullum me-
terminatum. Quare duo concipiendi m. sump. solum principis
mixtis

記

Et mixtionem et quodlibet exercitium et medium ex-
tremis. I. terminis et hinc hinc finis terminationis quae sunt ipsa-
met miscibilia. quare ratio in hoc est. I. si proportionem esset minor ip-
sis miscibilibus, I. in hoc cognoscibili maior est illis, quae nunc res ter-
minata potest perfecte cognosci, quoniam terminus est. I. terminus est quod ter-
minat. et intelligat. quae idem exercitium et medium mensurationis aequa-
litate hinc cum terminis. at quodlibet miscibile et omnia miscibilia in suo
esse cognosci possunt ab eo quod cognoscat mixtis et sic nobilissima est
cognitio quae cognoscit mixtis, quam illa quae cognoscunt miscibilia
quae haec cognoscibilia sunt ab eo quod mixtione. Quare finis huius artis
erit cognitio patris mixtionis per se primum primitivum. Finis enim
semper est eandem rationem ultimam, et in scientiis semper est eandem perfectissimam

Constat illud est finis exerceat alicuius ha-
bitum est, nam civitas in existens ad se
et mixtis principiorum cognita civitas de facto

bitus, cum quo internus dicatorem facit, nam dicatorem in existendo adferre
communicatione in cognoscendo, id, mixta principiorum cognita dicat. de factis

et potest cu' qualibet re cognoscibili et cu' qualibet q. in existendo.
q. et in cognoscendo. Et illis istius artis finis eternus e' respondere
de omnibus de omnibus questionibus, et sic intelligit. Illum. De
in proemio artis brevis dicens sane nam conclusionem cu' adito,
supposito sui quod viat. quid d't. p. nomen, et hoc necessarium e'
si enim termini questionis ignorant. quibus illa cognosci n' poterit
maxime q. a. Termini s'ep' s'ep' sunt equivoici et multat' fidi
ut q. res intelligat. cognoscenda e' terminorum significatio. q. c'td.

Contra. illud quod auferat pluralitatem
salutem e' auferendum, sed hoc sine posito in hac arte aufer-
tur diversitas et pluralitas habituum. q. c'td. p. m. r.
nam pluralitas et diversitas habituum necessarius e' ponenda, q.
de dictis omnib' difficultatib' in uno ordine scilicet, potest
dari, dant. q. alia in aliis ordinib', ut qui q. fuit est philosopho
phi, et omnes difficultates philosophicas facili' cognoscit
ad hoc patet. difficultas in cognitione dei metaphysice, mathe-
matica et aliorum. q. Necessarius e' ponenda diversitas et
pluralitas habituum. Maior uo. p'ter. si p. istam artem
soluit. omnis q. q. facili' soluit. q. a. habitus dat fa-
cilitate. q. Contra ponunt. alij h' habitus, iuxta illud
p'prium axioma, scilicet. Frustrantur q. plura que c'td.
p'ter. negando. unumq. nam maiorem
facilitate prebet habitus potentius intra proprium finem, q. extra,
q. a. propositiones et veritates extrinsecas sunt ap-
propriatae, quia uo. intra sunt propriae, de aut unumquodq.
forat. intensius in proprium q. in appropriatum ut latet. Quia
Illum. d. in dialogo fidi et m'q. a. p'no, sine sit ponendos et alios
habitus, quorum alia unitatis sunt propria, potius. m'q. proportionem
servata in omni veritate. f'cti, ut sciatur. Media de logica, uel,
finis necesse e' cogniti. L. f'ctio modi discernendi p'ter. uo. omni
veru' nota q. habet. medijs modis sciendi.

Dicitur

13
Sic tunc e' in q'ne cognitionis maioris esse mixtionem q'm principia
circa quod aliquando uidet. difficultas. q' mixti solum p'nt migra-
re miscibilium conuentione et exercitio. q' etiam in q'ne cognitionis
erit minor q'm principia. Consequenter Nam mixti s'm totum suu' esse
plum est quodam similitudo miscibilium cu mixtio semp sit iuxta
Naturam et quidditatem miscibilium. q' plus diuine ipsa principia
miscibilia, quae sunt sua esse independentia a mixtione, quod autem ma-
gis est independentis in suo esse magis est independentis in suo cog-
nosci q' a semp. cognosci sequitur esse. si q' principia in suis esse
sint magis independentia, maiora erunt in cognosci, et cont. principiorum
cognitio; h' u' mixtionis nota et finis interius lucis artis

Contrarium

Ad Terciuu' e'. Nam cognitio d' maior. s. minor q' eius termini
sunt maiores. s. minores cu lat' aequalitate cu suis terminis, aequi-
termini mixtionis cuiusmodi est tota quidditas cu omnibus modis mis-
cibilium. q' selectio cognitionis mixtionis desumenda est a totum
ex ipsa mixtione q' cognoscitur. d' etiam ex omnibus miscibilibus iuxta
omne modum miscibilium. q' sic importat modum mixtionis, nam
cognoscens p' se mixtionem, debet etiam cognoscere omne terminu'
et modum terminandi illius et sic, quod maiora effectura sunt
terminantia mixtionem. Tanto maior erit cognitio mixtionis. ac si
cognoscantur principia omnia primitiua, mixtione non cognita, ter-
minis cognitionis minor e' q'm terminis cognitionis qua cognoscitur
mixtio. Nam tota quidditas cuiuscumq' principij primitiui minor
est sola q'm cum suo exercitio, ex eo q' in toto suo esse
de in omnimodo essendi terminare debet mixtione cu nihil in
his principijs reperiatur immiscibile. quare maior erit cognitio
mixtionis q'm principiorum.

Ad

Ad Arg. 2^{am}. mixtionem etiam suam quidditate Tenere
a miscibilitate. et tunc negat. ab ipso proprie dependere. q^{ia} de-
pendentia semper importat duplex esse quorum unum sit ab altero
non nisi ab illo, et int^{us} ipsa diuersitas. ac mixtio totum suum esse
a se. a solis principiis q^{ia} si ipsa quodlibet respectu alius se fac-
tiue et obiecte, q^{ia} quilibet cuiuslibet ex his sit esse et a quo-
libet esse recipit, tamen neg^o recipit esse a regulis neg^o a sub-
stantiis, Et sic cognoscens mixtionem totalem, adhuc perfectius cog-
noscat et plura, q^{ia} cognoscens ipsa principia primitiua.

Ad Arg. 3^{am}. q^{ia} qui cognosceret principia, regulas, et substantia a quibus so-
lum mixtio haberet esse plura cognosceret et perfectius, q^{ia} qui cog-
nosceret totam mixtionem, cum omnia praedicta sint ex quibus mixtio
fit esse. Ad negando consequ^a arguendo de mixtione ut sic subiectum
mixtionis, q^{ia} hoc si sumptum necessarii omnia praedicta et ce-
minatiua mixtionis in omnibus modis sui esse miscibilibus, et sic
non est dependentiam q^{ia} n^{on} est aliud aliud substantia, s^{ed} sola dici
et docet fides charitativa dei filium non esse patrem minorem
neg^o ab ipso dependentiam habere et ab illo totum suum esse hoc
ex corp^{is} includit totum esse patris saltem terminatiue ad quo
omni modum aequale est, nec ualeat. Patris persona prius intelligi
esse q^{ia} filii, q^{ia} filii ab ipso procedere. q^{ia} talis priori-
tas non infert prioritatem durationis, nec maiore in Termi-
nando. Immo maior intelligit. Patris persona si intelligatur
ut sit esse simul generans, q^{ia} si totum intelligatur. ut
huius est, q^{ia} plus importat esse et agere simul, q^{ia} esse
tantum, ut docuit Raymundus in disp. cu^m Homero Saraceno
multis in locis. Sic in p^{ri}mo. qui si intelligatur generationi
in diuinitate, s^{ed} modum plus intelligatur, q^{ia} qui totum cognosce-
ret persona qua est pater. q^{ia} generationis terminatiue utriusq^{ue}

Sona claudit Patrem et filium. Sectarium unum.

Quavis de generalitate omnimode dicendum sit in
figura et in singulis subiectis, nonnulla ad intensiorem
cognitionem proditorum, sed dicenda veniunt. pro quorum nota advertit
genera et in existendo dupliciter sumi. 1. in se et in sua propria essentia
2. in suo imagine. In primo, Nam esse imaginis idem est cum esse ima-
ginato, et ob id docuerunt philosophi: idem est motus ad imaginem
et rem imaginatam.

1. Co. non potest dari aliquod chaos
scilicet materia aliqua de qua sint omnia suba primitiva realiter in se. p.
Tum q. Deus de Nullo est primitiva. Etiam in conipiendo m. p. f.
na enim Patris ex nullo alio cognoscitur procedere. p. non potest dari
aliquid esse Bonitatis realiter preexistens omnibus subiectis. Tum
q. esse realiter creaturam non est de alia primitiva, ut patet in ore
illorum quod de Nihilo factum fuerit. p. et d. et in hoc nulla
potest esse dubitatio.

2. Co. esse omnium factorum et de aliquo
primitiva scilicet et intentionale sive in esse cognoscibile. p. 1. ante
notitiam omnium et cuiuscumque subiecti intelligimus rationes Bonitatis
Magnitudinis et d. ex quibus suba intelliguntur esse, q. a. numquam potest
conipi Deus bonus, qui conipitur. quod sit bonus a Bonitate
et si conipitur. Verus a Veritate et d. idem est dicendum de quavis
alia subiecto, q. a. intelligibile est Bonitatem absolute sumptam
esse ab Angelis. scilicet ab Summa, de qua dicitur. scilicet Angelum esse
bonum a Bonitate et d. p. et cuiuscumque subiecti in esse cognos-
cibile cognoscitur. procedere ex aliquo primitiva ex esse scilicet
principium primitivorum quod preiuncte dicitur esse ad omnium sub-
iectum esse.

Quod facile intelligitur ex conceptu Metaphysicorum
cognoscitur

agnoscentium ens generalit. Sumptum abstracti abstractione rari,
a Deo et creatura, substantia et accidenti, in illo enim esse
sic preconcepto intelligit. effectus continari dicimus esse
et creaturari. et sic tam Deus qm creatura dicunt. quoda-
modo Dei, quod ex illo habent esse, n. reat. ut in se, d. intē-
tionalit. et tamq. ex suocubi mentali, sic in pnti modo, et n.
longe nobiliori, q. a. in ente abstracto non expresse intelligunt.
omnes modi et differentie inferiorum iuxta aliquos, ac in
Bonitate et omnib. principij preconceptis ad omnia fuba pra-
rati. ligunt. et in omni fuba existunt omnia et omnes futurum modi
q. Bonitas ut sic radem omne et totam radicem bonifia-
tionis claudie, q. nihil est Bonificabile quod non sit a Boni-
tate. etc.

3a. Conclusio. aliqua sunt in reru nata in quib.
realit. omnia sua inferiora et inferioru modi tamq. in eodem
ordine tamq. in suo chaos. s. confusi continetur. p. 1o Nam
Moyses ait: producat Terra herbam viventem, quib. dicere
videt. ratiem et forma vegetativam a Deo productam fuisse a
principio creationis mundi, ut ex ipsa producerent herbae plantae etc.

Rati p. Nulla creaturari potest aliquid ex
nihil. d. ex praesistente aliquid producere, q. a. producenti
ex nihilo est creatio ad totum. Deu. spectans, atque ex experientia
magistra Terra producit herbam arbori, et plura alia, q. omnia
sunt vivencia. q. et in principio producit naturam viventis sparsam
et totam unitatem hunc, de qua, et ex qua primitius fierent omnia
vivencia, videm enim taliam, serpentes generari ex Terra, pisces
in mari, salamandram in igne, atque Deu. fient ex se solum elementor.
~~fiant~~ neg. in ratiem viventis creant. d. p. naturam producent.
q. fiunt ex forma. Nata vivencia a principio mundi praesistentis
Eodem m. phylotropandum est de mineralib. in viscerib. Terra virtute
coelorum influentiarum etc.

P. 2o

Pro rane: Simce particularis et materia particularis ut huius
leoni simice etiam. In suo esse particulari si fuerunt creati
et fuerunt producti ex aliquo preexistente. aut patet qd num-
quam est materia. s. forma leonis, nisi cum est leo aut in
fieri. s. in facto esse, antequam enim incipiat fieri leo non dat
materia leonis, qd solum sit esse in ordine ad formam leonis, ad formam
autem nullo modo existentem non dat. ordo. qd namque est materia leonis
quoniam leo sit in fieri. s. in facto esse. Idem dicendum est de forma
leonis. qd cum agens naturale non possit producere materiam leonis
ex nihilo, neque formam leonis, necessarium est materiam et formam
leonis produci ex materia et forma preexistentibus. qd cum idem iudicium
sit de materia et forma formica, bouis et cuiuscumque aliterius animalis
plantae. s. herbe, dicendum est dari aliquam materiam communem
ex qua particulares materia leonis, bouis etiam. Hanc esse, et cum
in illa sit materia. s. forma particularis materiae. s. forme
indistinctae videant. dicunt. ea in illis tamquam in chaos. s. massa
confusa, et sic dant. in rerum natura massa corporis elementaria, ex qua
sumunt sui esse omnia elementa, et dat. massa viventis ex
qua ratio viventium particularium desumit. consimili modo modo
iudicium utendum est de sensitiva ac imaginativa, qd haec etiam
naturae produunt. in particulari.

Constat quodlibet elementum
vivens, sensiens, et imaginans, dependet a quatuor genericis
causarum. Formali, materiali, efficienti et finali, ut pomum
efficienti dependet a pomario, et a quibuslibet aliis. dependet etiam
a sustentatione alii in genere causa finalis. Tum etiam depen-
dentiam habere dicit. a sua forma in genere causa formali.
qd forma pomum exhibendo suum esse materiae dat esse pomum in genere
causa formali, et tandem dependet a sua materia, quae recipiendo
formam dat ipsi esse, in genere causa materiali, haec sunt quatuor

Dependentia

Tunc sic quatuor istae causae particulares huiusmodi creantur:
in productione huiusmodi, 1^a in productione cuiusvismodi indi-
vidui, producuntur. Illae quatuor causae. 2^a Necessari-
concedendum est dari aliquam Massam universalem in quo-
libet genere. Una in genere causa mater ex qua sumuntur
causae particulares materiales, alia in hoc causa formalis
ex qua similiter ducuntur formae particulares cuiuslibet in-
dividui. 3^a singularis. Et istae utantur. Mater ex qua, scilicet su-
mitur. Mater particularis et Forma ex qua videlicet sumuntur.
Formae particulares. 4^a concedenda sunt aliqua massa
Universalis physica realis ex qua fiunt et producuntur par-
ticulares in meliori causarum genere. 5^a consequenter 6^a mater
utis ex qua sumuntur. Particulares non sunt tamen causa mater
respectu individui quod producit. 7^a Causa mater tamen stricta
est tamen mater ex qua. Idem dandum est de forma et
aliis causis. 8^a

9^a In corruptione cuiusvismodi. Indivi-
dui substantialis Leonis, Boletis. corruptum amittit suum
proprium esse. 10^a 1^a eius pars anihilantur. et hoc non quod ani-
hilatio non est possibilis per naturam. 2^a amittit suum esse. 3^a
amittit per conversionem in aliud individuum ut cum aries convertitur
in hominem. 4^a Leonem, et hoc non tempore fieri, neque fieri potest per se
ut videbitur in resolutione omnium universalium elementarum
Summe demper. 5^a fieri per reductionem particularium
ad sua universalia, cum scilicet Terra huiusmodi individui ducit
in Terram elementalem, igitur in ignem. 6^a vivens in forma
vivens coem, et hoc conceptus per se, quod unumquodque eandem
resolui debet in illa ex quibus sumuntur per se, ut esse, ut sic fieri
dicere, rem finiri, et desinere tandem fieri in sui resolutione
ubi sui compositio incepit esse in partibus quae sunt prima in

Compositione

16
compositione sunt ultima in resolutione, necessariis tandem
descendendum est in aliquas massas et communes in quibus tamquam
in ipso chaos et ex quibus sint et formantur omnes particu-
lares species elementares, viventes, animalium, et illorum
que imaginantur.

His quibus sequitur dari massam quandam
utem eam omnibus effectibus corruptibilibus substantiis, qua-
lis est elementaria quatuor constans elementis terra
aqua etc. Deinde ponit aliam massam cois vegetativa quod cum
precedenti est forma omnium viventium corporalis. Rursus ponit
alia quod cum duabus predictis componit aliam. Et ponit aliam massam
que cum tribus precedentibus componit aliam effectum imaginativam
habentia, qualem sunt omnia uocem mitentia, et nonnulla alia et
tandem ponit quendam massam specificam specie actus in fine
quorumcumque precedentium ut massa leonina felina etc.
Deinde sequitur species determinati in fine
interiecta quod in Massis in finis diversis prominent. I. ex inter-
iectis, unitas enim I. diversitas specifica I. generica sumenda est
penes predictas massas, Maxime quod massa predicta a Nullo agente
nata sunt transubstantiales, Non enim potest agere nata ex materia
I. massa equina leonem producere I. contra. Et semper dicendum
est dicendum est unitatem formalem genericam I. specificam
ex predictis materiis deduci, etiam nullo considerante intellectu
quia hoc est nunc consideret: cuius quodvis diversus est species
ab equo formica etc. et eodem modo philosophandum est in unitatibus
I. distinctionibus genericis.

Tandem unitas individualis I. singularis
finalis sumenda est per ordinem ad Circumstantias productionis
individui, que a se ipsis sepe enumerantur. Summa, Fig.

forma

forma figura locus & fuscus nōne sanguis. patria.

Apud doctorem. Num denari nō comprehendunt. iuxta
Regulam uerum quid, de quo est. Quas omnes simul
impossibile est duobus singularibus conuenire, et sic Unitas nume-
rica. s. distinctio & agens nate potest uariari, Immo ex
sepius ex uno individuo fit al., ut ex pomo Petrus, ex Petro uerum
est. Et specifica. s. generica semper fit immutabilis p. naturam
in aliam speciem. Num aut mutat. abesse eoi, adesse particu-
lare, s. contra.

Sed Contra ex uno animali fit aliud
al. in distincta specie, immo ex uno genere aliud genus, ut ex
cuniculo fit canis, et ex pomo al. et hoc q. alimentum conuertit.
in substantiam alii. s. iam nata potest unam speciem in-
firmam. s. interiectam in aliam transmutare sicut fit int.
individua.

Et Negando Contra et ad probationem p. exempla
dices, in primo dāi elementariam quae digestionem et p. actiones
vegetatiua misceat. cum uerum elementaria animalis
forma aut propria speciei quae desinit esse redit ad suam
massam specificam quae etiam et in confuso continet. in quolibet
animali. s. et experientia constat ex animali tandem fieri
plantas et herbas, et eant fieri substantias ipsarum. Alia
quae ad massas corporales pertinet in singulis subiectis dicit.
Nā ubi investigamus si actiones et passionem hanc ex quomodo

Quantum autem attinet ad metas. s. massa
intellectuales quae p. propositiones indefinitas significant.
innumerales sunt, quae dicta pronuntiant fere infinite
sunt et educi decernunt ad decem classes quae sunt
predicamenta nuncupari solent, quatuor ad d. et ita
diuersificant. adhuc iuxta diuersas fias ut eundem
in

17
in quantitate que si no diceretur sit p^o. species pertinet
ad arithmeticam, si continuas ad geometriam in rebus existens
si ut visus perceptibilis ad perspectivam etc. et si id non
possumus ipsas hic specificare.

Solum vultu aduersas omnes
intellectuales matas q^o reales sunt et in se existentium qua-
dam similitudine generalis: conuenire in hoc quod omnes
sunt reducibiles ad aliqua p^o principia primitiua - i. imme-
diata qualia sunt principia nostre artis Bonitas Magnitudo etc.
q^o. Nihil est tunc extrinsecum i. intellectus, quod huc princi-
pia subterfugere ualeat. quare ut sciatur p^ofecte cog-
noscitur uel ad sua principia ut in fructu dicens, q^o. m^o
notetur p^o dictum cognoscitur. Numquam quiescit quousq^o
perueniat ad principia p^ofecta q^o. ab alio origine minime trahunt
omnia q^o. et omnes matas i. res specificas i. genericas depen-
dent a nobis principij sine quibz impossibile est esse i.
fieri sunt q^o. huc principia quedam Massa intellectualis
e quibz omnes Particulares trahunt suum esse et sui
cognitionem.

Art. 5. qualis sit ars

Generali
+ hec Regula qualis duas species obtineat propriam et appropri-
atam primam res h^o q^o se appropriatam uel ad extrinsecum huc
solum de quali propriis debere intendimus. querentes quid
scilicet inchoantem sit huius nostre facultati.

Sit 1^a Co.
hic habitus est proprie sapientia: p^o ille habitus e sapientia
qui suas causas p^o p^o per causas et principia generalissima
est enim sapientia habitus facilius inchoat ad cognoscendum
suum bonum p^o altissimas causas, altissimas inquam in cognoscendo
atque

in prima figura apparebit et in toto. b.

17

2a. Conclusio hec nostra
facultas e' proprie scientia. p' iisdem argumentis et
constat quod inclinatio intellectum ad cognoscendum aliquid
p' principia vera, necessaria immediata s' principia et que
sunt causa s' ratio cognoscendi illud, est scientia. patet
p' definitionem scientia qua procedit p' syllogismi certantem
p' principia veri etc. atqui hec nostra facultas sic est ut ex
proxi in ferius tradenda apparebit. q' est proprie scientia
Maxime, q' procedit p' principia propria p' se nobis quod re-
quirat ad eandem scientia.

3a. Conclusio hec facultas
est intelligentia. p' habitus inclinans intellectum ad cognoscenda
prima principia. Nam intelligentia habitus est primorum prin-
cipiorum, d' hec facultas sic est. q' etc.

4a. Conclusio hic
habitus e' ars proprie liberalis. p' quicumq' habitus faci-
litans potest ad cognoscendum secundum omnia iuxta regulas et
precepta. Nam ars omnis procedit p' regulas et precepta
sive mechanica sive sive liberalis, q' regulas sunt prin-
cipia instrumenta et via, d' hec facultas nostra sic est.
Docet enim regulas et precepta ad inveniendum principia
tum absoluta ut in prima figura, tum relativa ut in 2a.
tum absoluta cum relativa ut in 3a. 4a. et in tabula
generali. ubi docet regulas ad inveniendas plures rationes p' e-
andem conclusionem docet etiam inveniendi medium, ut in 1a
figura et in toto regularum tractatu. q' ex se et ab
intrinseco est ars.

constat ratio prop' qua dialectica
ponit. practica ut ars, est q' docet regulas confiu-
endi.

conficiendi instrumenta disserendi, di hinc habetur Notetur
hinc hoc docet enim precepta et regulas ad inveniendas plures
rationes. Et eadem conclusionem esse quodam artificio ut infra
constabit. q. est ars.

Præ Maiori intelligentia aduertendum est
his enim maximè ut. Tria et artes. Nam ars omnis docet præ-
cepta componendi ut patet in logica, docente etiam affirmatiuam
universalem deducendam. Et ponendo medium in utraque præ-
missarum semel in maiori et semel in minori, et in ipsarum
altera esse prædicatum, et Numquam ita ingredi posse. Sive quo-
ad totum suum de, sive partem ad partem, docet etiam magis
extremum semel in hoc prædicandum et, et d. Scientia v. docet
etiam exponendum esse q. causas. I. Principia, ut si quis velit
scire aliquam scientiam obtinere de uti principis veri
necessarij quoniam in tali ob. que sunt etis causa Mater aut
efficientis, docet etiam formam esse ordinatione quandam,
iuxta Materiam exigentiam. Et tunc a h. procedit scientia. quare
videndum est quomodo hic habetur ratio artis hinc et ratione
scientia etis.

Ad quod dicendum est rationem artis hinc ut docet
conficere figuras q. sunt quidam artificia componit et
miscet principia et regulas et q. de hoc infra erit maxima
disputatio ab istis nunc consulas abstinemus. Rationem u. scia
hinc in quantum p. suas etis q. aliqua principia. p. enim deus
singula elementa, angelos etis. in eternum p. seueratu-
ros in suis esse. q. in ipsis nulla est contrarietas intrinseca
qua sola est principium positionis et destructionis veri, do-
cet etiam deum esse omni perfectione plenum q. est de
primis principijs absolute primitiuis, Deriuatiue in q. rei
Nam quodlibet principium in regno deo et in finem ab omni
privatione

19

privacione elongati ut pt. & Nonnulla ergo in
Hypothese autem. & constans omnibus primitivis principijs
que possunt dici Sectiones singulorum. singulis, et omni
Sectione & Sectionum. ut latius in subto. b. dicitur.

ed Contra

Supra distasie arguit. Ratio artis, sapientia, et cetera sunt omnino
diversa. & Non possunt eidem haberi convenire. Ans. pat.
q. ars est de genere agendorum. & factibilium, scientia uo
contemplabilium. Tum etiam q. ars a principijs incipit et
terminatur ad conclusiones. & fines. Scientia uo contra
incipit a conclusionibus que sunt res que cognoscuntur. et ter-
minatur ad principia, ut de animalibus cognoscitur, et est corruptibile
et ratio est. q. intrinsecus componitur ex contrariis, contrari-
etas autem est principium corruptionis. itaque q. ratio artis
Scientia sapientia et cetera sunt omnino diversa. Consequenter
ut pt. que sunt maxime diversa, immo in m. procedendi
contraria non possunt esse intrinsecus alii, & predicta ra-
tiones artis sapientia et cetera sunt maxime contraria, saltem
in m. procedendi. & non possunt esse principia et intrin-
secus haberi nostri haberi.

pt. predictas rationes eidem con-
venire haberi, et omnino sunt maxime diversa. & contra-
ria in propriis procedendi modis. & ut ad eundem finem
tendunt cognoscendum. Scilicet in ratione primorum principiorum
cum inter se uniantur. Tum in 1. principio videlicet in haberi
Tum in fine & radice sicut in subalternis maxime sunt
opposita ignis et aqua, Terra et aer uniantur. Tamen nec
se quia sunt finem eorum videlicet huius aut alio compari-
fieri

que est finis & selectio ipsorum. Et idem principium ab-
solutum est in productione auri, luna, in productione non in
Cuius est inconueniens plura diuersa et contraria eidem
conuenire si illa plura inter se aliquo modo subordinari ualeant
sicut est in potestate. Nam figurarum confectio artificialis subor-
dinatur. cognitioni mysticorum priorum, et ignis ex se leuis ab
intrinseco ascendit ~~sumum~~ ex semetipso descendit, quod hi
duo motus ordinantur ex se ad constructionem elementati, quod
aliquando fit in loco inferiori et aliter in ~~loco~~ loco superiori.

In principio dicitur quod fines proprios sapientia artis et intelligentia
oppositos et diuersos communem uero cognitionem scilicet mysticorum primi-
tiam originis. Maxime quod ars que regulas tradit et precepta
cum ipsis ordinat et subordinauit. Per illam mysticorum cognitionem
sicut logica uerens. Per illam docet modum conficiendi discerendi
instrumenta subordinauit cognitioni modi sciendi que finis est
logica docentis que est scia, et si in rebus subordinauit per illam
eandem eidem haberi conuenire possunt.

Unde

Unde sequitur. facultate istam esse utentem q. utitur
 regulis et preceptis ad conficiendas figuras et Tabulam geo-
 metricam ad cognoscendum suum obm. Nam usus est applicatio rei
 ad eiusdem exercitium et esse docente, q. docens habitus est qui
 agat q. res et eorum q. principia, docere enim e. causa rei mani-
 festare. cum q. hae facultas agiat et doceat mixture prin-
 cipiorum q. sua primitiva principiaque dicuntur. causa in cognos-
 cendo q. vere et proprie docens dicitur. q. id ex sua natura ha.

De Ubi huius Artis generalis.

Hic non querimus ubi ars existat Nam
 certum e. in intell. existere, q. habitus est in illa pte cui fa-
 cultatem agendi tribuit. querimus q. de Ubi dignitatis que
 scilicet bonum intra habitus omnes nates obtineat.

Sic 1. a. Et hae
 Ars supremum bonum obtinet inter omnes habitus nates. q. ille
 habitus est supra omnes ~~omnes~~ cuius obm et principia ant. se-
 tunt ad obm et principia aliorum. d. hae facultas sic se ha. q.
 m. est causa q. dignitas cuiuscumq. habitus et excellentia
 desumenda est q. obm et eiusdem principij q. ex ipsis suum
 scilicet esse. habitus q. quatuor obm et principia nobilissima
 omnes alios antecedit. Minor autem q. obm et principia cuiuscumq.
 alterius habitus n. possunt ee alij. q. principia et obm huius Nam
 nullum est ens creatum. s. increatum nec ens principia que
 sunt subter figura huius artis principia et regulas qui enim
 fieri possunt ut dicitur ens quod non sit bonum durans verum esse
 Ars hae nobilissima bonum ha. intra omnes alios habitus
 nates et proprie hae Merito intelligentia et sapientia
 dici debet.

Tip

In his habitus omnes alios habitus nati sequitur. subalternari
1.º aduertendo quod subalternationem sunt multi mo-
di. 1.º in eandem principij, quod scilicet principia unius ha-
bitus dependunt a probant. per principia alterius, sicut hoc p-
incipium Medicinæ. vulnus rotundum difficile curatur
subordinat. Principio Mathematicæ, quod est hoc: quod lon-
gius distans difficiliter coniunguntur. 1.º lacera vulneris rotundi
longius distantia sunt, quoniam lacera vulneris longi. 2.º diffici-
liter coniunguntur. et eandem. difficile curatur. vulnus rotundum quoniam
longum. 2.º subalternant. eandem finis, quod scilicet finis
unius habitus subalternat finis alterius, sicut subalternat.
frenesaltina equestri, et equestri militari, et finis nectici
subalternat. terris finis, et suis finis sartoris finis est
subiectus. 3.º subalternant. in eandem obiecti cum scilicet
omni unius continetur. et dependet ab obiecto alterius, sicut Musi-
ca omni quod est sonus in concordantia. 4.º subalternat.
arithmetice obiecto quod est Numerus. Nam finis unius finis alterius
non est inceptibilis. Subordinat. quod et subalternat. musica
eandem obiecti ipsi aut Arithmetica, perspectiva geometrica
etc.

His positis p. 1.º. quod subalternationem
principiorum. 1.º. quod scilicet principia huius subalter-
nat. Nam nullum potest explicari principium, quod a suis
actis principia explicari et probari nequeat. in primis illud me-
dicinæ principium: vulnus rotundum difficile curatur. sic
manifestum quod curatio cuiusvis vulneris sic per unionem
et communicationem partium corporis. 2.º. vulneratur. Virtus autem
est origo unionis, primitiua et bonitas communicationis. 3.º. illud
purus illud dialecticæ principium: de quolibet est verum
affirmatio. 4.º. negatio. 5.º. potest sic explicari, sicut enim affir-
mat.

21
affirmat. de quocumq. esse quod sic. I. existat, et tunc
regula B. et p. ipsam Bonitatem demonstrat.
Nam nihil est quod non sit bonum. si q. bonum est
conuenit ei esse, q. omne esse est bonum, magis durans
est. si autem non est, hoc ideo est, q. ipsum non esse est magis
intelligibile, et tunc. erit malum, quod est. Et latius
regula B. dicit. De quocumq. affirmat. I. quod est
I. n. esse. Cum eiusdem esse repugnet esse, et n. esse deum
repugnat diuino esse cui proprium est eternum et omni perfec-
tione plenum.

Vel intelligit. quod alia regula, ut si
querat. de Summe, sic ne videtur. I. in intellectu, et tunc
presupponitur q. ipsum esse quod Regula B. et tunc. de
idem uera est affirmatio. et negatio, q. iuxta quod sensus
primus est esse uicti. Unde dicendum est iuxta eam iuxta
ita aliquid extrinsecum. Summi et auiscutarii, uerum et de ipso
dicendum est si iuxta Dei auxilium operetur et iuxta ordinem
suum et secundarii intentioni. Et de eodem negandum
esse, esse iuxta si aliter operetur. illud q. dicitur. Proxima
intelligendum est de eodem predicat. et sub, et iuxta eam
dem speciem unig. regula. Nam si diuersificetur. predica-
ta. I. sub, aut diuersificent. regularum speciem. I. p.
ipsa regula, de eodem erit uera affirmatio et negatio. idem
q. Proxima multipliciter applicari potest dicendum q. regula
est figura cuius artis. eodem m. philosophandum est in quocumq.
I. principio cuiuscumq. scientia.

Ratone etiam p. omni
et omnia cuiuscumq. scientia intra ambitum entis continent.
De scientiis metaphysicis inferioribus est se notum, qua-
libet enim de sub ente pertrahat, et per ipsum uerum q. principij
quod

et quolibet scientiam sit pro se cognoscitur a liquo et
et quodlibet ens subiectum. quodlibet et quodlibet est con-
mictis. saltem intellectuales. et quodlibet principium
universum. scientia principium. huius subiecti subiecti
universi diversitas principium. et est iuxta Triangulum
in quo principium Medium Finis. et hoc est. Si
in diversitatem Regulari, et ipsam diversitas per
et nullum est principium quod subiectum habere valeat. et quod
et scientia subalternat. huius ad principium.

huius subalternari in ratione Finis. Nam scientia una subalternat
nata a leonem ratione Finis, et cuius nota ad illam ordinat. ult-
mate. Finis enim terminationis est ultimum in nostra cognitione quod
finita est, et cuius universum. Si a cognitione terminari. Dea et Finis
in principium principium et generalibus regulis. Nam in
huius subalternari et finem ratione. huius, cum et hoc ad
prima principium, immediata principium cognita dicit, et sua ratione
finem obiectum terminationis in principium. Cum et hoc huius
huius subalternari principium, cognitionis. et finis universum. Si a
subalternari debet cognitioni. Et huius principium et
magna et finis et huius et in huius finis.

et contra
Cognitionis principium ordinat ad cognitionem conclusionis. Nam
ita se huius cognitionis principium ad cognitionem conclusionis et
huius principium ad conclusionem. principium pro finis conclusionis
nem huius, et huius cognitionis principium subalternat cognitioni
et huius, et cognitionis quod finis aliam finis et cognitionis
huius, et huius cognitionis dicit ad cognitionem principium
huius

hinc autem, tamquam ad cognitionem priorem et sic de ratione
 finis. I. etiam. Et contra. Erit perfectior cognitio quae est
 notitia alicuius scientiae quam sit cognitio notitiae priorum. I.
 cognitio mixtionis etiam enim. Non ergo subordinata scientiarum
 cognitio et finis, cognitionem principiorum huius actus. I.
 finis, q. est cognitio mixtionis.

Ita iuxta superius dicta datur
 prima et non contra quod notitia q. est finis alicuius scientiarum
 sit etiam, quae veram rationem etiam hanc respicit
 notitiam principiorum et ipsam mixtionem. Tunc si non
 de ratione finis determinationis, q. si illi non determinat.
 Notitia, q. scia q. nota et etiam etiam quae dicitur
 et determinari ad notitiam priorem, in qua finis vir-
 ta de ratione demonstrationis et scientiae. Quare
 scia omnis notitia, ut scientia sit et perfecte contemplatur suas
 etiam, deo cognoscere. I. praesupponere cognita prima priora
 et cum nullo alicuius scientiarum scia primitiva omnia contem-
 pletur illa praesupponit cognita q. scitum Superiorem cuius
 iuxta omnia indiget et cum subalternat. Unde cum n. dicitur alicui
 scitum contemplari prima scia. I. ipsam mixtionem a nra
 facultate. Sed subalternans erit in sua cognitione, et omnes
 aliae huius subalternatae, et contra absolute dicendum est iuxta
 etiam supra positam omnes aliae scias huius subalternari
 et sane praesupponere, ut ad suas etiam suas. Formalia ob
 plenam adp. q. scia unius valent. an autem cognitio huius
 sit perfectior. I. maior alicuius scitum nota, et an
 subalternent. Sui in ratione obiecti alibi dicitur. Existens n.
 illam sciam maiorem ei, cuius obiectum magis.

Unde sequitur. nam
 etiam ante omnes alias scias docendam esse. q. illa scia est
 priori omni tractanda cuius nota necessaria est ad cognitionem
 alicuius

Nam a Necessariis e' michuandum cu' Ine ipsa a liq' felle
cognosci. Debeat. atqui cognicio utq' artis Necessaria e' ad ha-
bendas alias scias p' felle, ut illam nobis p' felle haberi
Nequeat sine cognitione suus artis. G. 100

Res. obstat li-
quas scias facilius m' comparari, et a Facilioribus sic
michuandum ut felle scis. m' felle docent auctores et imperator
Justinianus. in suis suarum institutionum. p' felle scis
facilis audientes deserventes facit. Nam hoc solum Veritatem
scire potest in rudibus, et Tyrannis, ut ibidem Justinianus ait
at int' scientes n' a Facilioribus, d, a Necessariis e' michuandum
et hoc p' scia e' p' felle, solum p' felle scias, Tyrannis
u' cum solum admodum faciam Noticiam hanc, n' p' scientes
communerat. Res. a Necessariis m' p' felle m' debeat. R.
Necessarium et utilem quicquid ad epistolam. I. compendium neces-
sarium michuare. Unde. temp. una via art ante alias
scias esse docenda, et huius de procemialibus

Ad Dei laudem, deipare q' Conceptu
purissimum me non Baleari-
um Sonorem Illuminarum
Doctorem Raymun-
dum Tullium.

Die quarta Mensis novembris. anno a Christi nato
millesimo sexcentesimo trigesimo
primo. Hora quarta post
meridiem, die
Martis

De Alfabero

A	B	C	D	E	F	G	H	I	K
A sol	boni tas	mag nitas	dura tio	potes tas	Sapi entia	uolun tas	uirtu tas	ueri tas	gloria
R elat	diffa	conco rdan tia	contr arietas	princi pium	medi um	finis	adqua litas	adqua litas	minori tas
R egu le	utrum	quid	de quo	quare	quantu m	quale	quando	ubi	quomodo et cum quo
S ub iecta	deus	angel us	coelu m	homo	imagi natio	Seni tina	ugeta tina	elem entati ua	instru menta tua
V irtu tes	iusti tia	prude ntia	forti tudo	tempe rantia	fides	Spes	Chari tas	pati entia	pietas
V itia	auari tia	Gula	Lux uria	Super bia	accid ia	inui dia	ira	men daciu	incons tantia
	Signi ficant per B	Signi ficant per C	Signi ficant per D	Signi ficant per E	Signi ficant per F	Signi ficant per G	Signi ficant per H	Signi ficant per I	Signi ficant per K
H	Supradicta signifi cant per B	Supradicta signifi cant per C	Supradicta signifi cant per D	Supradicta signifi cant per E	Supradicta signifi cant per F	Supradicta signifi cant per G	Supradicta signifi cant per H	Supradicta signifi cant per I	Supradicta signifi cant per K

Alphabetum ponit: in hac arte ut sciamus quibus uti debemus in
 tota artis tractatu in quo sunt expresse novae absolute prae
 dicationes etc. Novem Relativa quorum tria prima ad pluralitatem
 rerum spectant. tria sequentia, et tandem tria ultra gradus. I. per
 tiones eandem demonstrant. et Sex Sum absolute, Sum respectiva
 potestates dicunt: quae subis omnibus attribuentis iuxta personam existit
 ut in p. de subis dicitur. Deinde ad sunt decem Regulae quibus
 nec genera sed dicta, demonstrantes modos Sum predicatorum, Sum
 suborum. Nam talia sunt predicata qualia premittuntur et a subis
 et contra. Regularum 8. Specie modum predicatorum et suborum osten
 dunt

ostendunt. sunt aut Regule. utrum quid de quibus.

Non enim suba quibus predicta tribuunt. et q. demonstrant ordinem
primarum et secundarum intentionum. Nam inferiora sunt
secunda intentio respectu priorum. et iuxta ipsorum naturam tribuunt.
ipsis quia predicta. alit. enim concedunt. Deo et alit. Tribuunt.
humani.

Tandem addunt novem Virtutes. Iuxta prudentiam et non
vera que omnia in alphabetis apparent. Sed aut Abecedarium por-
tes se in coeternis. alit. n. poterit uti ista arte artista. ut idem illud.
q. accit in proemio artis brevis, et alibi.

Alphabeti dicunt. in ordine aut Analoga ad Abecedarium literarum
in quo sunt littere vocales. A. E. I. O. U. sine quibus l. ipsarum
aliqua nulla dictis esse potest. q. sunt l. radices. Non solum com-
ponende dictionis. d. etiam pronuntiationis virescent. syllabe vo-
cales o. littere a nullis dependent. et omnia alia littere ab
ipsis dependentiam habent.

Sunt etiam littere consonantes
Iuxta Mores Iuxta litteras a vocalibus dependent. littere dependet
ab illis tamquam a prioribus et ~~posterioribus~~ et mutae tamquam a fine
ad demonstrandum relatione priora a posterioribus absolutis dependentiam
tamquam a prioribus, aliter in fine, ut in diversis a prioribus. Priora
ut absolutum q. vocalis significant. sunt omnia primitiva
a nullis. habent ee. et q. quibus omnia dependent. Regule ut
demonstrant modum dependentiae, qualiter scilicet ab illis oriuntur.
Virtutes ut et vitia rebus ordinem l. depravari in ipsis descendit.
de quo Alphabeti nonnulla dicenda veniunt. q. in actibus di-
videmus.

Articulus. i. de Corre-

lativis

Quodlibet priorum maxime loquendo de absolutis contrariis
ad suba. Ina Manerit. correlatives. Tunc. Bile. et Are
quorum ista maxime necessaria est. dicunt. correlativa q.
Nunquam

24

Numquam una Tunc altero de neg. intelligi poterit. q^a relata sunt
simul cognitione. et solum dici eadem q^a. Se invicem mutuo
concernunt et recipiunt. Neg. potest aliquid ens expugnari extra
predicta conelatione existens. De ipso q^a. Nonnulli dicant.

Tuum est id quod tu potes. i. secunditatem
exhibendi esse a tui, siue aliter beas tui potes. Ut utriusque pot
videre. i. videt. intelligitur quod pot intelligere, aut intelligi pot
Cuius abstractum est Tuitas q^a. est ipsa secunditas. i. pot
dandi esse a tui. et hoc q^a. Nullum est ens quod non sit prop. ali-
quam operationem. Et sic potes. i. secunditatem tu ad dandum

Duplex est Tuum: aliud formale quod tu potes
exhibendi sui proprium esse a tui, ut albedo albidificat. calor cal-
facit. i. exhibitionem sui proprii esse. Et si omnis forma substantialis. i.
evidentialis, Tuum formale vocat. Immo et in divinis divinitas
sive deitas sic se habet. Nam deificat Patrem. i. Filium per exhibitionem
sui proprii esse. Eodemmodo philosophantium est in omni d^{icitur}. huma-
nitas hominificat etc.

Aliud est Tuum efficiens quod semper
tribuit aut potest tribuendi tu esse a proprio suo distinctum. ut de
productivis leonibus. sed productivus autem. luna arguit etc. et sic
prima persona in Deo est Tuum efficiens respectu filij. q^a. a
primis illi exhibeat sui esse divinum in se. Tribuit illi suam
propriam substantiam. i. personalitatem. hoc p^{er}. quod tu in se
habet, et n^{on} id quod tu proprium. semper p^{er}. m^{odum}. Tuum effici-
ens et illud cui tribuit. esse est realis. Et similis saltem in
esse proprio.

Si autem. idem quodlibet siue sit Tuum for-
male, siue efficiens. i. effectivum sumat. ut m^{odum}. s. l. exercitium
vocat. ans. quod tu in se non solum potest. i. secunditatem
exhibendi

videndi esse. Verumiam importat alia lra exhibitione esse. ut
videns quod potest videre et alia videt. ~~etc.~~

Unde sequit.

actionem a se ipso alio in u. ab agente procedere. q. una alio
ab alia actione minime procedit. bene si ab alia pta. atqui agens
semper importat de forma actionem. Quare quodlibet Verbum
grammaticum sumptum e. equivocum. q. aliq. importat Iurisdictionem
formalem aliq. efficientem. ut Sanctificat efficient. Deus. formaliter
gratia. etc. Deitas sanctificat Filium formaliter. Pater efficient.
et sic in omni h. a h. physico habendum est.

Dat. aduersum quoddam
quod retinetur ex p. dantis. l. exhibentis esse, vocat. g. Iurisdictionem
qua tunc conuincunt omnes tunc aliquem in fluxum alium in
effectum. ut iubens, consilium praebeo, consentiens, laudans, regens
ingellens. etc. Iurisdictionem enim se hinc omnes isti respectu exercitij.

recipiendi in bonum obtinet Bile. quod capacitatem recipiendi esse
sive sive potest passivam. l. quasi passivam. ut latius doceat Illud.
v. in libro de ascensu et descensu m. Cap. de passionibus Dei. l.
cum generat, a nobis intelligitur. l. amat. etc.

Duplex est Bile, abtem
effabile quod sit capacitatem per recipiendi suum proprium
esse. ut Filius effabilis etc. et sic omnis effectus causa effici-
cientis e. bile effabile. Aliud est Bile male. quod potest recipi
aliquem esse a proprio suo distinctum. ut aqua est calefactibilis.
ho indistinctibilis est. et sic omne quod recipit potest esse a suo proprio
distinctum auidencia. l. subtile est bile male. l. quasi male
ut Deitas susceptiva est Filiationis, et subtile cuius unum est
genus recipit differentias, nam auidencia etc.

Horum exercitium
vocat.

25

exeritum vocat. passio largi m.º. huius de passione in
sola sola alia receptione esse. Deinde nullam includit in-
flectionem, quem propria passio necessaria. presupponit prout
importat capacitatem recipiendi aliquam inflectionem propriam
in alienam, ante actualitatem. Et sic non parit. Sic diuinus
cum generat. cum semper fuerit, est, et ante in generali.

unde

omnes tenentes se ex se recipiendi vident. se habent quomodocumque
recipiant, et quicquid. opponunt. q. Inverse habentibus, cum aut
actualiter recipiunt, aut dicitur. vel alii recipientes ee. Et sic, aut supra
Bile exercitum recipiendi addit. Antecedentes q. nunc produci-
lis est, et productus est. q. aut semper importat actualitatem receptionis et.
Prout u.º. nunc existens. et productus est et productus. q. se
productus solum addit supra capacitatem rei producenda. h. pr.
Produciendi actualitatem positionem in aliquo tempore diffusa preteriti. I.
fontis. I. intelligat autem importare solum futuritatem q. est po-
siti. I. productus rei in aliquo tempore diffusa. latius q. paribile
qm autem. q. Bile non omne producit. omne et est produciibile.

De Correlatione con- cretorum

Quoniam ex Correlationis unum sine alio esse non intelligi, q.º.
solum esse unum est in ordine ad aliud. Sicut. Quia correlativa
ipsorum ordinem inquirere debemus

Dicendum q. 1.º. Trium forte
semper et solum recipere bile mate, et forma. Nam Trium forte
tribuere potest tribuit suum proprium ee. q. semper recipit aliud
quod recipit esse a suo proprio distinctum. Contra q.º. q.º. nihil
potest efficere. est principium tribuens suum proprium esse, q.º.
erit autem erit. q.º. quod recipit esse Trium formalis, recipit esse a
suo proprio distinctum. alio. enim esset efficiens sui ipsius, id, quod reci-

recipit se a suo proprio distillatum & bile matē. q̄ semp̄ finem
forte recipit bile matē cui suū propriū ē cūctū. et q̄. unū non
pot̄ se sine aliō, unū uno obiecto querendum ē aliud. Quare
cum ignis calefacit aquā et aqua sit bile matē, ignis u. n̄ sit finem
forma ē q̄. n̄ tribuit illi suū propriū q̄. querendum est aliud
quod sit finem formale respectu aquae calefactae. qui p̄ sui esse
proprij exhibitionem aqua eandem calefacit. It̄ aīa dōmōm forma-
lis. Nam si quis, n̄ quid sit finem formale respectu dōmōm, d̄. q̄.
h̄ ē est bile matē respectu aīae, et q̄. aīa finem formale respectu
corporis humani. Semp̄ q̄. dōmōm altero obiecto aliud inquirendū
est, et solum. Nam si quis finem forte solum recipit bile
matē ut sic, bile matē solum recipit finem forte.

Finem effici-
ens semp̄ et solum recipit bile effectibile, propt̄. rationē dictam
Nam finem efficiens tribuit se a suo proprio distillatum p̄. bile
effectibile recipit suū propriū esse. Nam recipiens esse a suo dictum
semp̄ d̄. recipere aliud quod recipit suū propriū esse. quid aīa
recipit finem propriū ē solum recipit illud a quo tale ē
recipit. q̄. cum bile effectibile solum respiciat id p̄ quod pro-
ducit. et ex quo se esse, solum recipere d̄. finem efficiens, q̄.
bile matē semp̄ recipit plura. 1. finem formale quod
solum ut bile matē recipit. 2. recipit illud quod producit
finem forte. quod est finem efficiens. Semp̄ q̄. finem efficiens
immediatē solum recipit bile effectibile, et contra

Ubi q̄. q̄. h̄. d̄. obiecto aliud in-
quirendum est. Cum q̄. si calefacit aqua non formale: d̄.
ut finem efficiens. Ut aut aqua n̄ sit bile effectibile
inquirendum ē aliud quod h̄. rationē b̄. effectibilis
quod ē calor, qui respectu ignis est bile effectibile, respectu
u. aquae finem forte.

ex quibus sequitur. unde et idem respectu diversorum habere eandem Bile
 et tamen in quodlibet ordine correlativum. Nam calor respectu ignis
 a quo producit. est Bile effectibile ex eo quod recipit ab illo suum
 proprium. Et idem est calor respectu aquae. est tamen forte, quam
 calefacit illi tribuenda suum proprium esse: rursus idem calor
 existens in aqua et potens recipere alium gradum caloris est Bile
 mater quod recipit esse a suo proprio dictum, et tandem idem
 calor existens in aqua et calefacit carnes producendo alium
 calorem carnis. Sicut est tamen efficiens. calor et productus
 Bile effectibile. unaqueque eademque dicitur modo sumpta
 ratione rationis habere respectu diversorum (numquam
 in respectu eundem) Bile effectibilis, tamen formalis, Bile mater
 et tamen efficiens, ut patet in exemplo caloris a sole producti.

Unde sequitur. Numquam esse absque actuali
 productione. Bile ut actuali productionem a quo antecedere
 ratio est. quod actum velati se habet ad ipsum actum. actus autem numquam
 est absque actuali actione actuali. quod. Sed est constitutum. Bile
 actus. quod actum numquam est absque actuali productione passiva
 Bile autem cum ipsum importet capacitatem passive pro-
 ductionis et aliquid sit capax antecedens fiat: Nam quod ma-
 ter est productionis passivae est impossibile. quod. antequam res
 ipsa producat quod producat est iam est ratio Bile, non
 hanc producti. quod actuali productionem passivam nondum
 terminat. quod. Bile recte coniungitur absque actuali productione
 quod ipsi actus denegat. cuius constitutum forte est
 passiva producti. Per esse actuali. terminum productionis pas-
 sive.

¶ Contra quod solum est producatibile nullum habet esse
 quod non potest distinguere a productis quod distinctio semper est inter.
 diversa esse. quod non potest correlativum ad tamen. quod corre-
 lativa

quod fundat ipsa Correlatio.

27
Advertendum est in productionibus
Nativitatis totum ipsum quodam omnes sui per antea producat esse
producibile a quo productionis modo, et in illo tunc forma
N. Nativitatis formale ut producatilis prehaberi in Mater
ut in Materiam simile. Unde totum esse compositum leonius
ante actualem passivam productionem erat producibile, et
sic ipsum Bile iam includebat suam. Nativitatis formale
de quibus est derivativum. quod Nativitatis efficientem producit. Nativitatis
forma neg. Nativitatis materia ut dicitur in infra dicendis constabit. Item
Bile producibile compositum quod sit esse suo Nativitatis formale et Bile
Materia constet.

Articulus. de Aere

Ad dictum sequitur. tam Nativitatis quam Bile exercitum quoddam
habere, quo in ratione aëris et aëri constituitur. quod Nativitatis esse
correlativum diximus, nunc inquirendum est et disputandum de
3o. Est autem aëre exercitum Nativitatis et Bile, constet enim dualis
partibus integrantes quales est actualis exhibitio esse, et alia
actualis receptio. Nam nulla modo est possibile poni in rerum natura existentem
a Nativitatis esse, et non poni s. recipiens esse. Unde actualis exhibitio et
actualis receptio esse quod compositum s. existens vocantur aere.

Dualis compositum.
Et est aere, unde notandum quod est Nativitatis formale et Bile materiam unio
sua compositum materia et forma, sua actualis et passiva passiva; et
vocatur intuitum quod est in existendo et est medium quo alicuius
totum de esse. Et cuius intuitum a ratione est, sive sit, sive
sit totum esse ut de constans corpore et aëre unitis, sive sit
paronymum accidentarium, ut album quod intuitu constet albedine.

Sub

subi et ipsius unioni. Aliud est extrinsecum sive in a pondus quod
est exercitium Tui efficientis, et Bilis effectibilis. Nam me.
causam efficientem et sui effectum etiam dat. exhibitio esse et
receptio, utamq. s. vocamus are quod q. a. nunquam sunt
receptio et exhibitio esse ut aliquid solum fiat, d. ut id quod est
est, aliud solum faciat, ut coniunctio coniunctio. Et d.

Contra are
quod est in ipsis elementis in quatuor elementa est exercitium
Tui efficientis et Bilis effectibilis et T. et meum q.
est. m. c. c. c. c. Nam quodlibet elementum in se est quoddam so-
lum, et in compositione elementum unum quodq. est alium res-
pectu alterius, producit sui similitudinem in aere, aer in aqua, aqua
in Terra, et eandem Terra in igne. Nam elementa in quolibet ele-
mento agunt et patiuntur. ut etiam experientia. Constat in aere
et plantis q. augent. meum sumptionem. Dicit q. ad invicem a-
gunt et pati. Meum u. q. q. elementa sunt intra cuncta elementa
cum suis exercitiis. Non solum quod compositione elementum
est, etiam ad eundem conservationem et generationem est. d. h. c.
omnia sunt intra et extra elementum domini, plantis est q. per-
citium Tui efficientis et Bilis effectibilis, iam est intrinsecum

Et notandum dici
aliquid multis modis. 1. metaphysice solum et sic importat unionem
actus et potentie sive Tui formali et Bilis materiali. 2. physice. q.
res physice nunquam possunt esse absq. motu, est motus intrinsecus
et de essentia rei physice sumpta. ut latius ostendit Illam.
T. in lib. quarto. Partem demonstrativam in p. de elementaria
essentia. Viue et de quid physici. Necessario includit exercitia
quorum elementum ut ostendit a. d. et latius docet in libro. De
gradibus elementum et in figura ipsorum Tract. De elementa-
trice

in respicit. a Tuo efficiens. Conseq. pat. q^a Tuo efficiens
et agens ipsum producit effectum totum sibi similem. iuxta illud
philosophum axioma: omne agens producit effectum sibi similem
q^d quicquid est in effectu nat^o. Iner esse (ut creati excluda-
mus) non assimilatur. Tuo efficiens q^a magis extendit. q^a Tuo
efficiens, omnis enim effectus ut esse, est omnis ens. q^d istam
rationem non potest respicere Tuo efficiens nat^o. q^d quicquid
est in tali effectibili nat^o. Iner esse, Non respondet Tuo effectibus
q^a neg^a. essentia. Solum q^a Tuo efficiens respicit illud quod
ad ipsum suum proprium esse. Nullus q^a effectus nat^o in
totum suum esse, et omnes eiusdem q^a integrantes. q^a ut diximus
Tuo efficiens n^o e^t totum sua pot^a, neg^a potest aliquid effectum
producere aequalem totum suo esse. respiciat. q^d et hac. semper.
Qualitas in^o. Tuo efficiens et tale. Hec de Correlatione corre-
lationum nat^o. et physici sumptum.

Sunt alia Correlati-
ones inter Tuo et Tale q^a possunt et solent dici Metaphysica
qua^e praeque inveniuntur inter pot^a spirituales et ipsam ob^a. Nam
inter effectus cognoscens. et parietem est Tuo efficiens in
parietis. q^a reuera parietem minime perficit. It^a neg^a. ex-
tendit suum proprium esse parietis, existit enim in illo uig^a est in^o
est. Tuo efficiens respectu parietis. L. alius in ordi-
ne ad parientem. Quare cum iam habeamus Tuo ef-
ficiens ubi et quid tale effectibile inquirendum. ad quod
relatiue refert.

Pro cuius intelligentia advertendum. Numquam
intellectum. L. pot^a aliquam speciem latius posse h^ore re-
spectu sua operationis. eandem Tuo efficiens et Tale effectibilis.
q^a Nihil pot^a eodem. et respectu eiusdem h^ore eandem anti-

qua cognoscit per se. sed non esse adequatam esse per se cognita
p. Necesse est ponendum e Verbum respectu int. effici-
ent. cognoscens. Nihil est difficultas in isto. Id quod
scilicet hoc rationem vult effectibus.

Quam difficultatem
vident Metaphysici et Theologi inquirentes an intelli-
gens eo quod intelligit producat Verbum, et quous in hoc
diversi regardant. q. Nulli productione Verbi dictionem
in intellectionem esse asserant, inquit aiunt enim dicere
aliquid est producere Verbum. et ideo secundum p. finem
Trinitatis Verbum appellat. q. dicta est. Alij uero asserant
intelligere esse productionem Verbi q. eo q. omnis actio intus
intellectus esse debet, id, intus producit uerbum. q. illa produ-
tio est intellectio. quicquid tunc sic et sentiant. Sed in hac
difficultate Nobis n. dicendum e cum omnibus.

Intellezione
Nomen esse abq. Verbi productione. s. antecedens. s. con-
comitanti. quod pat. q. anime intelligens quicquid intelligit
cognoscit in Verbo q. nihil cognoscit in spe impressa q. re-
uocat se in. q. sed cognoscere in Verbo illud quod cognoscit.
Nulla enim potest imaginari cognitio abq. obiecti terminatione.
s. abq. terminatio que in spe impressa et ipse intellectus sunt
termini a quo intellectio. q. d. dandus est terminus ad quem quod
sit Verbum. Namque id quod est in spe impressa. id, hoc non
potest esse spei impressa. Neg. aliquid aut. se habens ad ipsam. q.
erit aliquid productum post spei impressam simile dicto spei. q.
omne principium alium est sibi similem producit. Contra.

Contra cum in-
tellectus cognoscit spei impressa et cognoscit seipsum. Idem
int. et spei impressa sunt diuinae actionis intellectio. et
sunt bile terminationis eiusdem. q. non requirit. spei im-
pressa

expressa et hoc maxime in Deo qui se ipsum non esse immo totum
 suum esse est intellectus pota que Vicem sui impressa habet. si
 cognoscat suum esse et suum esse dabit. Tuum effi-
 cients abq. bili effectibili. non enim producit et divina esse
 nonq. diuinu esse. Ut h. cap. firmiter. De summa trinitate
 et fide ecclesiastica. p. non semper requiritur positio Bilis effec-
 tibilis uti est positio sui efficientis.

Et. Etiam in illo priori
 quo intelligimus primam Dei personam seipsam cognoscere
 abq. Tuum efficiens in eadem intelligentis quasi constituta p.
 intellectionem dari simul productionem Verbi. Nam iuxta sententiam
 a scientium productionem Verbi antecedere Intellectionem
 certum est non posse concedi intellectionem a quam in Deo quia
 Verbum esse dicimus; iuxta sententiam vero dicentium ipsam
 intellectionem esse Verbi productionem recte inferri in prius uniusq.
 intellectionis esse et dari verbum quod est Bilis effectibilis
 ipsius intellectus. et sic Numquam dari. Tuum efficiens abq.
 Bilis effectibilis. Quare cum intus se et se ipsam impressam cog-
 noscat verbum a quod habet in quo se cognoscit et se ipsam impressa
 Prima p. Persona diuina que est Pater se cognoscit in verbo
 Verbo quod iam in adque personata dixerat. I. intelligen-
 do dixit. In eodem Verbo cognoscit Filius se Patrem et Spiritum sanctum
 et Spiritus sanctus similiter. q. cognitio p. medium cognitionis
 in 3is diuinis Personis eodem modo sicut dictum est.

Contra
 Quid Filius qui est Verbum intelligens est Tuum efficiens
 abq. bili effectibilis. Nam Filius cognoscens in semetipso contempletur
 totum diuinu esse et alias Personas tamq. in Verbo qui
 signu

scilicet Minime producit qd alio. error duplex Verbum unum
a Patre et alter filio productum. Deum Spiritus Sanctus similiter intel-
ligat in Verbo, et non producat Verbum, error enim multiplicare
in finita Verba. Nam Verbum quodcumq. si dicimus productum in
se subita et intellectum aliud produceret Verbum. quod et hereticum
et risum est affirmare. Omnes q. 3. Personae in eo-
dem Verbo intelligunt et cont. neg. Filius neg. Spiritus Sanctus intelli-
gentes et existentes. Si enim efficiens, Nullum tunc Verbum effectibile

Et eandem alio modo indivisibilem
esse qua omnes 3. Personae intelligunt qd eodem modo intelli-
git una atq. alia. Et eadem intellectio qua prima dicit Verbum
Non enim per intellectum quemodocumq. et quodcumq. sumptum
tam producit Verbum, d. scilicet illam q. quam antea non
concepit. Verbum productum fuisse. Quare satis est intelli-
gere hunc Verbum a Patre procedente produci Verbum s. productum
per seipsum. Et cont. non eadem intellectio existens in Filio
et Spiritu Sancto iam tunc. Verbum productum, per seipsum et in ipsis
dedit producere aliud Verbum s. in nobis exprimitur.

Contra
Filius et Spiritus Sanctus sunt vere intelligentes et sunt diuini efficiens et
nihil producant, nullumq. tunc Verbum effectibile. q. d. m. et
certa. Nam aqua lras dantur. diuinas personas in cognoscendo. Si q.
Pater est cognoscent, cognoscentes etiam erunt Filius et Spiritus Sanctus, et
maxime q. p. omnis cognoscentia cognitionem non tunc est
privata scilicet cognitionis, quod risum est de diuinis Personis
affirmare. Sunt q. vere intelligentes omnes. Quod aut nihil
producant per se. q. darent in finita Verba, et q. a
nulla alio diuina ad intra sit finem desitionis et privationis
nig

et privationis; et si id divina Persona nunc producit verbum
et in eternum non q. potest dari alia intellectus divini operis
quam alia producat verbum. q. et.

Et ex dictis negando

Nam Tunc efficiens producit aliquid a suo proprio esse
distinctum, Tunc q. proprium et si eoe alius producit
aliud nunquam adiectivum quod semper supra et infra
appellat. q. proprium in divinis solum sunt personae
non autem substantiae. q. sic importat aliquid eoe om
nis divinis personis et eque convenientis. Quare cum intelligens
et amans dicat. de filio et spiritu s. personae d. solum eoe. et errat.
Nihil ab ipso sic intelligens produci debet. Et cum d. q. Tunc
efficiens cum nihil producat.

Et negandi contra ad impugnacionem

adicit quod sunt Tunc efficiens et esse ~~et esse~~ commune
Tunc efficiens n. a. proprium. Et id eadem intellectus iam tu in
Persona.

Pro cuius maiori intelligentia adjuvandum e. in quibus
des are, duo inveniuntur (loquimur de are q. et) alterum e. eoe. Nempe
exhibitis et receptis eoe in quo aequaliter conveniunt d. an et recipiens, et
sic p. intelligere divinum prima persona dicitur. 2. a. divinum
esse, et divina eoe omnino indistincta, q. idem omnino de singularibus
meus est et tuus in 1. a. et 2. a. personis ab eoe u. et exhibitis et receptis
proprij eoe. Et sic intelligere solum conveniunt Patri Tunc
Pater u. Filius. Quare semper verificatur. Tunc et Filius eoe corre
lata n. esse proprium. Non autem s. eoe eoe. q. in his q. comu
nia sunt in divinis si potest esse saltem realis distinctio. intelligens
q. et intellectum in divinis sunt correlata s. esse proprium, n. a.
esse commune. q. a. communia sunt ibi omnino indistincta.

Contra in cre
aturis

Inueni Bile in nobis esse proprium, id, etiam in esse eorum.
Nam ratio alicuiusque existens in eorum generante dicitur esse a ratione
alio existens in eorum generico. et in diuinis. An patet. quod cum
uita unius hominis in mortem commutatur. non solum datur privatio uitae
hominis. id, etiam alii huius. Consequenter uero est manifesta. quod non minus
est agens. id, generans. id, diuina persona respectu creati, quam de
generans respectu hominis generici. Immo in infinitum est deus nobis ui-
uens generans. de deo dicitur proprie esse commune generans. Illud
uero generans solum tribuit generico portionem sui cuius esse. et
de in creaturis datur distinctio inter diuinum efficiens et Bile effec-
tibile. si dicitur esse in diuinis. id, in illis non est ratio diuini efficiens
et Bile effectibile.

P. plene discerne intercorrelate di-
uina et creatura nam in rebus creatis, diuinum efficiens de se finitum
semper habet terminum. diuinum uero in se solum ualeat esse. Et sic est uerum
in diuinis, et a suo Bile distinctum, et solummodo est distinctum ab alio
diuinum efficiens in se proprium, id, etiam in esse eorum. quod illud semper
habet terminum, et in ordine ad Bile materiam, ac in diuinis cum ibi nullus
sit diuinus formale (si autem aliquid potest signari sunt sunt perso-
nae subiecta. id, Hypostasos quae sunt quid proprium) Hinc
fit diuinum efficiens in se esse commune semper esse omnino indi-
stinctum eorum sui, solum in propriis distinguantur. et uerum
cum diuinum efficiens dicatur. Quod quid diuinum esse a suo proprio
distinctum, uerumque est diuinum efficiens absolute datur. Bile effec-
tibile. Illud autem in diuinis absolute in se proprium. id, diuinum
efficiens per meritum, bene et per voluntatem qua de Patre spirat
spiritum sanctum.

De Correlatiuis in
signis eorum

Em

32
Cum species impressa et expressa uocesque ad placitum significantes
et alia rerum similitudines saepe saepius et nimis semper inter dis-
putantes in medium proferuntur ipsique in omnibus disputationi-
bus utimur, de ipsis nonnulla eadem correlatiua dicenda ueniunt.
Quodlibet enim istorum suatira sit cor-
relatiua. Tunc. bile. et are, quae an solum sint in existendo, an
ut. s. s. agendo id paucis agemus, quibusdam exemplis.

Primo
Socronomen, homo, quia sit dictio scripta siue uocalis sit hoc quod e-
sse uocem. s. scripturam tamquam (Polemata, nam uoces uo-
fic. s. scripturae non sunt determinatae ad hoc magis quam
illud significandum, quod experientia censuit matre de his
descriptis, quod apud varias et diuersas gentes idem diuersa
uoces diuersa. s. scripturae reponat. uoces. s. scripturae ad pla-
citum significantes ex sua natura magis hoc quam illud reponat, d-
cuntur illud quod per alios determinat. s. specificat. hoc tamen
bilibi matris. q. d. s.

Deinde esse impositum ad hoc. s. illud
reponendum sit tamen (Tunc. formalis q. d. p. talom impositione
uoces. s. scripturae coarctant. et determinant. ad hoc. s. illud sig-
nificandum. q. d. hoc uocis appellat. s. scripturae et Tunc. formalis.
Consequenter. q. d. Tribuit sui proprium esse uocibus. s. scripturas
Contra. impositio alicuius uocis. s.
Scripturae ad hoc. s. illud reponendam est alius uoluntatis tunc
quo determinant talem uocem. s. scripturam id reponendum
fore, d. alius uoluntatis potest nihil ponit in rebus. q. d. omnes uocis pa-
tiones sunt innatae. q. d. nihil e. quod sit tamen sui formalis
etc.

R. d. d. iuxta singulos d. d. paronyma extra se
niti a cognoscente. s. cognitione. uisum a uisione etc. ut
q. d. ordine ad formam extrinsecam. s. extrinsecam formam. s.
et partes et cognitio uisus imaginis etc. p. hoc solum
quod

quod in ulso l. m. m. sit alio qua predibatur.
ex eo q. quod dicit decrevere hanc l. illam uide. Scriptura
sic. aliter e. formatam reposituram esse et significaturam
hoc l. illud, talis determinatio ut rationem tui formati res-
pectu rei repositae. q. alio dicit forma q. r.

nitia imaginationem. l. m. m. affirmari similitudinem
quandam sine forma q. est ratio similitudo rei cognita et q. m.
uis illa similitudines sunt hile effectibile respectu m. l.
imaginationis tunc tamen rationem tui formati respectu
rei significata, ut omnis imago formati. idem est ut re signifi-
cata de qua m. alibi

Unde quilibet dicit
l. scriptura e. tui efficiens q. producit sui similitudinem
et sua significationis q. mittit ad intellectum et alia potas
Nam uoces et scriptura resp. ad oculos resp. ad aures uocis pro-
prie excreuerunt. q. suam similitudinem ad illas potas mittunt
q. respectu illarum similitudinum sunt tui efficiens,
alio l. u. exercitum dicitur. ut ipsum are. in uocis q. et
scriptura dicit. Tui efficiens et formati, hile effecti-
bile et male, eodem m. philosophandum in omni alio dicti-
onis uocis et scripturis.

Tandem in rebus l. signis nat. l.
reuerentibus consimile m. philosophandum e. ut enim sunt
quidam res capaces existendi sunt hile male respectu re-
uerentiae acutatis. Nam gemitus, sumus, ueligit dicit. qua
nat. reuerentia ut res quidam sunt capaces existendi nulla
rationem tui l. potas reuerendi. q. ueris consideras d. capa-
ces sunt reuerendi significandi potas. q. respectu huius sunt
hile male, eadem potas reuerendi est dicitur forte, eodem m.
in quorum q. effectus est dicendum et in qualiter causa. Nam huius
in ratione rei reuerentia, sentit et in ratione effectus. q. uti-
litas.

et aliumq. dabit. Bile male suo m. concedendu e' suu 33
formale et contra, et in ipso. quia quidlibet signum
potentius connotat aliquid p. facit m.
aliquid p. facit illi p. et similitudines mittendo erunt
p. bile effectibile signa p. dicitur Tuus efficiens. alia-
autem ratione ore are sine alia mittendi p. q. mite-
tere species et aliquid p. facit. h. in omni sum
obseruanda sunt.

De Correlatiuis in

principiis primi-

tius

Cum in dubio tam naturalis q. artefactis admittit correlatiua
predicta oritur difficultas an in principiis primitiuis ex omni ge-
neratione sint eadem correlatiua. ad quod dicendu e' affirmatiue
nam quodlibet p. primitiuu. sufficiens ad ostendendu suum
propriu esse a his principiis ut Bonitas Bonificatio durati-
nem potestatis etc. et Contra. q. quodlibet principiu est
suum respectu aliorum, q. tribuit aliis esse. q. quodlibet aliud
principiu e' capax recipiendi a bono. Consequenter illa p. q.
nihil potest aliud recipere quin sit capax recipiendi illud. ut
q. quodlibet, possit quodlibet aliud in se recipere in quolibet erit
Bile male potens esse a suo proprio. Vnde illud recipere et
conferre in quodlibet datur. Tuum formale; Jam q. in quo-
libet principio primitiuo sunt Tuum formale et Bile
male. et contra. are intrinsecu, quod e' generatum, Tuum et Bi-
lis predictorum.

Unde sequitur in quolibet p. primitiuo
nude sumptis dari h. tria principia correlatiua

Nam q^a in quolibet e^t utaq³ primitiuitas, in quolibet erit
Tunc primitiuu in sub ordine, et primitiuu Bile. q^a Nullum
ex his est puru Tunc, de posita aliquid recipere, n^oq³ puru Bile
q^a p^ost alibi tribuere esse. q^a in sua primitiuitate erit. q^a
ura. q^a Tunc primitiuu sei, et Bile. q^a primitiuu. q^a quodli-
bet primitiuu p^ost sumptum 3^a q^a correlatiua in se
q^a quilibet est derivatiue. Ut asserit Iffum. d^o in. 1^a fi-
gura. si q^a quodlibet principiu in se ut in sua primitiuitate
h^o sua 3^a correlatiua. q^a quodlibet u^o h^o in se tunc
forma e^t Bile. q^a Ratione Tunc e^t primitiuu in exi-
tione q^a Bile e^t primitiuu in recipiendo q^a
q^a Bile ponit mata 1^a q^a utam h^o p^ost passiuu recipi-
endi esse et Tomas. q^a qualis est forma e^t moneta sim-
plicium, angel, tabi aia, et celou.

Cont^a q^a omne illud
quod p^ost extimem et accidentariam forma in se recipere p^o
substantiuu recipere q^a accidentaria forma e^t reu-
aria; substantiuu u^o est primaria, q^a quodlibet principiu
primitiuu sumptu p^ost in se recipere forma acciden-
tarias quodlibet sunt alia principia q^a p^ost recipere
propriam forma substantiuu quodlibet q^a principiu fortius
forma e^t Bile. q^a u^o u^o.

Iffum. d^o cap^o de punctis in Geometria
Noua, uidetur dari aliquod indiuisibile absolute quod
uocat^{ur} primum punctum, et istud e^t sic indiuisi-
bile, et suis 3^a correlatiuis. Quod si
videretur.

divideret. et ipsum et omnes eius p^{ar}tes perirent, p^{ar}tes
 in qua componentur. Hoc etiam a his indubitabiliter quod
 fieret p^{ar}te sui dividendo, n^{on} enim eius p^{ar}tes. Et cum perit
 hoc eius p^{ar}tes in se ipsum tunc esse, et hoc etiam in
 omni derivatis. Ita q^{uod} primitiva sunt omni in-
 visibilia.

Cum autem primitiva sit natura. Num
 absolute quod tunc esse illud a nullo desumpsit, et sic
 quod libet prius primitivum h^{ab}ere rationem divinitatis, tunc
 cuius potest alibi tribuere esse, et tamen divinitatis qua
 ex se est capax recipiendi alibi ab alio esse, sit quod libet
 principium absolute et primitivum utramq^{ue}. rationem di-
 vinitatis et divinitatis, et cum istis duplices rationes sint si-
 bi in se invicem. Et ipsis contra se concedamus alteram solum
 ex se habere. In se et ex se quodlibet principium ut est
 primitivum absolute tunc tamen tui et divinitatis. et
 tunc sublatam rationem primitivitate. q^{uod} est primitivitas
 causa s^{ed} principii iam divinitatis et divinitatis quod
 libet prius primitivum h^{ab}ere. q^{uod} alibi convenit divinitatis et
 divinitatis sublatam rationem principii d^{icitur} sibi in se invicem
 et contra. Erunt tamen tui formalis et divinitatis
 materialis. q^{uod} quodlibet principium absolute sumptum
 et primitivum primitivitate absolute habet tuium
 formale et materiale. q^{uod} sublatam tunc primitivum primi-
 tivitate relativa s^{ed} causa d^{icitur} hoc. Tuium efficiens
 necq^{ue} libet effectibile. Cum de istum denegetur in causa
 et effectum. q^{uod} in illo tunc solum remanet divi-
 tas formalis, et divinitas materialis. si

Aliquis d^{icitur} ac
 quod libet

quodlibet principium absolute sumptum habet rationem sui et huius
primiuitatem, primiuitate absoluta. Non in ordine ad se
scilicet inter res, sed in ordine ad aliud extrinsecum quod esse
potest aliis tribuere esse et ex se est capax recipiendi
esse ab aliis: Non tamen (Iurisdictionem et Potestatem)
intra se habere, et inter se, nec referri.

Contra
quicquid sit quod est principium absolute, illud habet
videmus nunciam Deo. regibus in ordine ad aliud. quod
principium absolute est habens esse a quo? ordine ad aliud
Nam quod ordinem ad aliud importat si principium sit
iam est principium primiuitate causa scilicet principij
et si quodlibet illorum principiorum et est principium
primiuitate absolute habet rationem sui et huius, illud
est subiectum rationis principij, et separata primiuitate
causae. et remanet in suo huius formalis et huius
mali.

Contra arguitur: 1. omne illud quod
constat huius formalis et huius materialis est ens. 2. quod-
libet illorum principiorum principium sumptum est ens, et
sic iam est quoddam compositum sub aliquo facto concen-
tum. Maior videtur. certa. Nam habens aliquid et potentiam
iam est capax recipiendi et essendi, id quod huius est capax est
ens. 3. immo illud quod constat huius formalis et huius
materialis est ens.

Contra. Illud absolute et simpliciter
est ens et maxime ens immo ut videlicet nunciam est pri-
mum in ratione entis, constat illis principijs primi-
tiuis absolute. quibus prima figura componit. quae scilicet
figura dei, siue constans principijs et dignitatibus pro-
prijis dei. 2. cum in Deo nihil sit quod non
sit

fit quod si sic ens, quod libet bonum principiorum erit ens.
 Debet enim sub aliquo sub pace. q. a. quod libet ens
 i. est Deus, angelus, coelum etc. cum nos loquamur
 de principijs a quocumque. Sub abstractis dicendum est
 in se et ex se. Nullum habere sua 3. corollaria

Et nota
 Entis primum solum intelligi sub Deum angelu
 etc. et non intelligi sua primitiva. I. illa ex quibus ista
 entia constant, quod enim constat materia et forma absolute
 est ens negat. q. a. quod libet ens deo et bonum durans etc.
 Quare primitiva principia non sunt ens id, Entis radices
 I. rationes. pro u

Pro uisus nota aduertendum e quod hoc in probat
 artis inuentiva, uide licet Bonitare, Magnitudine, et alia que di
 cunt. Prina abstracta dici ens, si quod sine ipsum prina, solum
 omni rationes, fontes, impulsus, et origines. i. inueniunt a
 quibus ens patet. Nam in loco proinde d. quod Bonitas Bon
 inficit, si Bonitas sit igitur Boni. fiunt q. similes
 locutiones ut magis exprimamus originem et inueniunt ex quo
 sumit. Bonificare magnificare. q. Bonum bonificat rane
 et impulsu bonitatis, ac si dicat. ideo bonificat q. bonitatem
 et, et Bonitas bonificat est uerum. q. Bonitas dat secunditatem
 ad bonificandum. sic prina ista primitiva sunt ens q. sunt
 rationes et prina ista ex quibus suba sunt quod sunt ens
 unde Deus est bonus et bonum ens et producit bonum ratione bo
 nitatis qua est in se. Prina bonificandi et faciendi ens bonum
 et hoc patet ad Bonum

Nota quod aliqui
 propter maiorem expli
 cationem aliquid conuepi
 nos fingere uerba huc
 et ea que ungu sunt pro
 pria aliter attribuit
 ut magis noscat. illi et

Pro maiori intelligentia rursus ad
 uertendum e de principijs 3. prina. nos loqui posse. 1. ut ant. de
 hinc ad omnia suba respectu (dixi respectu, q. ad Deum
 aut cedere minimi dicunt. realit. Idg enim de nulla est pri
 mitiva

3. prina loquuti
 de principijs
 1. ant. ad omnia
 suba respectu

primiue, possunt et. precedere quidam. Subm. q. si scilicet re-
presentati possunt antequam intelligantur. ad substantiam, possunt
predicari nominibus. Bonitas. ~~et~~ uocari, et sic semper sua tua
correlatiua inueniuntur, cum enim sumantur. absoluta, abstracta
a quocumque. subto cum capacitate exhibendi esse, et ab illis exverandi-
endi. Necessarium est in quolibet Trinitate et Bilitate esse, ut ex
dictis constet.

2. ut contracta in rebus
et sic ad hunc dupliciter.

1. ut sunt in massa ge-
neralibus

2. Sumuntur ut in subto sunt. I. rebus, et hoc patet
realiter in omnibus subto creatis sua sunt inter correlatiua. q. ad-
huc dupliciter. sumuntur. 1. ut sunt in massis generalibus. 2. in indi-
cibus illis principiis omnino generalia respectu elementorum. Et
dicendum est de aliis elementis. Et hoc etiam dicuntur omnino gene-
ralia in suis ordinibus, et sic constat tunc inter in se inueniuntur correla-
tiua. Nam ut dicemus. Idem esse ignis et esse Bonitas, nec duracitudo
q. si posset tunc concurrere ad aliquod malum ut tunc in se. Co-
dem. phyllosophandum est de principijs vegetabilium, sensibilibus
imaginariis, moralibus, et aliis. q. in suis sunt prima
I. primiue ut est videre in subto. ~~et~~ scientia, radices enim
cuiusvis. arboris que sunt in primis fontibus, ponunt. prima
hanc generalia Bonitas est. Hanc sumuntur contracta in suis
subto respectibus, qualiter dicuntur fructus arborum, et hoc
patet nulli dubium esse potest in subto creatis, quodlibet subto
bonum tunc 3. correlatiua inter ut iam supra diximus, quando
Omni de subto B. in quo est summa simplicitas et potest et de
quolibet prius affirmari Trinitas fortis et Bonitas malis realiter.
Et tunc inueniendi in. predicatione degenere.

2. ut contracta in suis subto
respectibus.

3. post subto et ad
illis abstracta

Sumuntur.
post subto. prout scilicet existunt in se ipsis suis impressis, sine
expressis, abstractis sensus ab ipsis subto, et hoc patet ma-
xima confusionem tunc, ex eo q. in quolibet subto sunt mag-
na mixtionem diuersorum, et in illo in 3. numerum transeunt
Semper.

[illegible]

tandum discernere inter praedictos 3. modos correlationis. Nam
 primo modo et in 1. Secundi quatuor sunt universalia
 Sane per se clariora noscuntur, de quo plura dicemus infra.
 Pro nunc ratio est q. a quod cognoscitur omnino a se habetur esse
 parat a confusione, clarius cognoscitur et est maxime cognosci-
 bile. Tum 2. se habet, q. a cognoscitur in tota sua
 amplitudine, cuius omnes portiones et partes in toto esse con-
 sistent at in suis inferioribus et minus utitur non sicut et habent
 q. a in istis hinc tantam latitudinem, et sic praeminora
 suae, in utraque, minus sunt secundum se cognoscibilia, utrum-
 quodq. 3. se sit cognoscibile eo modo quo in se habet esse: Tum
 etiam quod not. q. illud quod nos est cognoscibile, quod ma-
 gis distat a confusione, q. 4. utra sunt praedictis duobus
 modis, maxima distat a confusione, q. a magis elongatur a
 mixtione unius et alii, ut ex dictis iam constat. q. 5. quod sunt
 magis cognoscibilia, quod in se habet esse. Si de illis
 sit sumpti hinc species.

Discrimen int.
medietas 3. medietas
correlativa

In

In alijs medijs u.º sequentijs in... tunc
De cognitione participant ut per tota tractatum logicalium
Hec enim dicitur per magis ut ultra uolunt. Tunc in...
est notitia, et sic recte ualeat in istis: premissarum cognitionem
esse minorem cognitione conclusionis, ut in hoc exemplo: omne animal
est corruptibile, et Petrus est animal. ex. Petrus est corruptibilis, si
omne procedamus per hoc 4.º meo sumptis Maior est notitia
Petrus corruptibilis, et ab alijs q.º plura sunt in Petro corrup-
tibilita q.º in alijs. Quare hoc diuisione summa memoria est ce-
nendum. Maxima pro fine perfectionis huius artis inquirendum
cuius magis procedendi est per abstrahere ad particularia, ubi inq.º
1.º meo et 2.º 2.º cum 3.º alia sit scientia et procedat
ab alijs 3.º meo sumptis abstractis scilicet speciebus sin-
gularibus subij, et sic dicemus hanc artem perfectione
omnes alias scientias, naturas et artes antecedere

De quibusdam Correlatiuorum effectibus.

Quoniam dictum est in alijs omnibus correlatiua inueniri in ista. Nunc
breuiter assignanda sunt ipsarum proprietates. et 1.º cum quid libet
principiorum correlatiuum sumi possit dupliciter. 1.º in abstracto qua-
ritate. Nam importat quiddam essentiale, ut Diuinitas, Diuitas
Bis Diuitas et sic per modum substantie significant, ut
Humanitas, animalitas et c.

2.º sumuntur in concreto, ut Di-
uitas et Bis important Diuitiam, et Diuitiam, ut constantem substan-
tiam. 3.º existantiam, 4.º ad. et sic per modum
alteri adiacentis respondent.

Distinguntur autem abstracta et
concreta, quia illa abstrahunt ab omni temporis dista-
concreta u.º semper et aliquo m.º ad aliquod tempus distam ordinat.

Nam

Nam quod id quod producit. idem omnino sit quod antea erat
possibile, et possibile idem sit quod suam capacitatem in ali-
qua differentia temporis sit, et hoc 3^a possibilitas, pos-
sibile, et productum, hoc differunt quia possibilitas solum
capacitatem respiciendo, nullum ordine ad diffam temporis
duracionis importans, et omnino abstracta sensu et absolute, in
solum rei quidditatem abstractam dicat: possibile v. huius addit
existam in aliqua diffam temporis indeterminata, cum possibile
concreto sit existentiam factam respiciens, quae diffam
aliqua factam uage sumptam duracionis postulat. productum
tandem cum exercitio predictis duobus addat, exercitium autem
numquam possit nisi in certa temporis diffam, sine sic quod
semper circumstantias omnes ad determinanda duracionis rem
necessarias respiciat. Et omnes ut capaces existendi, et ut importat
solum capacitatem sub predictis Bili, et Bilitate continent.
acceptum.

Ex quibus sequitur: correlatiua ipsa in concreta
sumpta predicari de suis sub, ut bonificatiua de Bonitate
de qua etiam fertur. bonificatiua, et ab eorum dicuntur de
hoc quia concreta sunt concretis significante in ordine ad illud in
quo existunt, ut Bonitas est Bonificatiua et Bonificabilis
nam. Sed absolute a temporis diffam certa, et eorum solum im-
portant essentia et intrinseca in ordine ad aliqua diffam tem-
poris uage sumptam.

Quod quorundam aliquis an ipsum, aut
are, de suis sub dicat: ad quod dicendum est primum ipsum
are extrinsecum, proprium de bonitate et aliis
primis quorum est, absolute loquendo: proprium aduertendum
are, dupliciter. Summi. 1° in concreta in his quae per
medium facientis sumuntur. dupliciter. abstractis una
sub inferiori, ut albedo, quae abstracta a corpore

V. ab inexistencia. Quando scilicet de abstractione fit
ut abbe omneitas est abstractum a bedding: sic, are, signi-
ficat. aliquod hoc noie, ans, quod importat abstractione fit inhere-
tem, et aliquod significat. per modum operationis a fit abstractum
et ut Bonificatio. quibus adde abstractionem ab ipso
are, existentia. I. inexistencia, et sic d. areitas. Sic in
q. are quilibet m. abstractum n. dici de sub e. ut bonitas
q. Bonificatio, neg. ipso areitas. q. a. semper quod de alio
esset. Det de in illo et significari in ordine ad illud. quare
bonitas neg. est ipsum Bonificare, (nisi loquamur in sub. B.)
neg. ipso Bonificare, areitas, est d. ipsum Bonificans. Nam
omnis Bonificans formaliter Bonificationem importat, ipsam d.
in abstracto, in concreto dicitur respectu Bonificatio. est q. Bonitas
Bonificatio, non Bonificatio, et est Bonificans, in Bonificatio
similiter. Etenim est Bonificabilis et Bonificata, et t. est
Bonificabilitas, et passiva Bonificatio, propt. rationem dictam
de Bonificare dicitur intrinsecus simili m. est philosophandum
q. p. uniuscuius. Idem solum de illa dicunt. in concreto,
sumpta respectu illius, d. d. et d. aia, d. aia, neg. elementum
elementum, d. d. et hoc solum m. concreta existant
de homine et predicant. q. respectu illius et sunt abstracta
et non concreta.

Notandum e. diuim m. correlatio et
singularia. Nam hec tenent solum iuxta finem eorum, ubi
ut propt. Tunc aut aliquod opat. iuxta finem citatis unius
cuius operatione neg. particularia reliqua, neg. ipsa uniuersi-
tas. Ad id ad nihil enim amplius tenent, singularia, et hoc do-
et appellari legibus, commoditas singularis rei, pro quo plu-
res leges et canones conueniunt. ut predictum de balla alionari no-
pote, nisi et ipsius donationis inualidam esse, et ipsius
in parte districte sine auctoritate Iudicis, usuras multas

usuras multum p[ro]hibet. iuramentum hoc prohibentia. i. et
p[ro] se respiciunt utilitatem singularem. et ratio utrum. i. civitatis
Correlativa utraque i. et p[ro] se respiciunt
republica respiciunt, ratio u. particularium. Unde
officia publica, tam secularia, ut regis, proregis, iurisperiti
et. q[uod] ecclesiastica summi pontificis, primatus, episcoporum et
et p[ro] se p[ro] aciem et tranquillitatem eam respiciunt. Secu-
laria temporalia, et ecclesiastica spiritualia, et eorum ibi utuntur
officiis i. et p[ro] se p[ro]p[ri]e civitatem p[ro]p[ri]am debent p[ro] ad ipsam
sunt correlata. Ratio ut particularium utilitate respiciunt
q[uod] semper p[ro] oculis sunt habenda.

Consimiliter in naturis querendum?
Et. Na ignis qui ad omnia elementata s[er]vit, tunc suam quali-
tatem substantiali bonae adiutorem debet esse finis universi.
ignis particularis, et in ordine ad elementata suam propriam ex-
altationem querit utiq[ue] semper predominari in elementis. Ad
dicar de aliis elementis. ac u. eod[em] qui sunt officium hoc. et et
per se elementum querunt et elementis p[ro]p[ri]um
Quare cum coeli in quatuor precipuas qualitates dividantur.
elementa p[ro]ducunt in quatuor. Quodsi modo elementa p[ro]-
dominant. Quare cum sol et Mars, cum Arcturus, et alii ignea
qualitatis signis coniungunt. elementa ignea p[ro]ducunt
Contrario u. si luna et Venus cum Cancro et alijs
signis qualitatis aquea coniungant. elementa aquea
p[ro]ducunt et nam elementa quid hoc sit et universitas
quodam rep[re]sentat elementum. et sic a causis communib[us]. i.
et p[ro] se respiciunt p[ro]p[ri]is omnes singulares ignes. i. omnes
ignis

1. omnes portiones elementalis ignis & et glæ, et immediate
ad ipsum ignem ferant. qui illarum est finis singularis
cuiuslibet mo. philosophandum est in omnibus magis generalibus
sublunariis et igneum portionibus.

In Politicis et moralibus
idem est iudicium. Periculum est, ut
est recte opor. cum neq. civitas neq. alio conuenit. Edit, et
una ciuitas similis. proprium commune querens sine quibus
aliam ciuitatem. Regni, et regni edemmodo querendopro-
pria utilitate sine laesione aliorum regnum eundem Monar-
chis. Contraria est Monarchia. 1. et se recipit in
Iurisdictionem omnium regnum, regni suarum ciuitatum, et ciui-
tas suorum ciuium.

Ex quibus sequitur. nullum particularem
nullum particularem posse expellere & destruere aut euellere
nisi si sibi nocua sunt, et hoc in iurisdictione superioris
superioris et propria auctoritate pot. euellere nigrum
nocua. et ipsius conseruatione ne se querit, et sic
in sum uita inquirere, una etiam a leuina expellere tenet
Eodem modo malis est. Ordendum.

Tandem aduertendum est
de Correlatis dupliciter nos loqui posse. 1. simpliciter. h. nuda
omnibus aliis extrinsecis sublati, et sic illorum quod alio
sibi inter et propria solum tenet ut hoc quibuslibet corre-
latiis censetur. sibi negetatiue seruiciu, clementia
et intellectu ac clementia inter, et profectus con-
stanti substantia lib.

2. conditionate. I. de extrinsecis unite
iuxta

39
Iuxta regulam uero compositam et sic potest considerari
multiplicitas iuxta regulam multiplicitas speciei. quod unumquodque
cum omnibus extrinsecis est communicabile, commutabile, supra
naturam, extra. scilicet contra naturam existentibus, et iuxta naturam mix-
turam uariis de correlationibus est loquendum.

Quercendum est
Et, nota est propria correlatiua in amicitia et superuenientem
persequuntur. scilicet extrinsecum, id est illi antecedenti a seipso appetit. scilicet
intendi, et sine iuxta naturam immutabilia. scilicet supernaturalia
a seipso minui et mortificari, si sint aduenientia contraria, et ig-
nitur aduenientia a seipso mortificat. in naturis, si autem sine preter na-
turam. scilicet intendi uel minui dicunt. de quibus uidentur et
illorum. id est multis in locis praecipue in tabula generali artis mix-
turae. dist. 5. pl. 6. regula C. ubi quid sit et 4. species conside-
rat ut actus in radicibus arboris exemplificatur in quibus de his quae
plura praestant

Quibus addas mixturem de virtutibus et ui-
tibus ut infra latius apparebit, et diffuse de ipsis dicuntur in re
magna praedicandi, unumquodque enim correlationum uicinat. si-
bi adiunctis, si iuxta illas naturam sint. Unde cum in solo hoc
et angelorum. uirtutes et uicia, considerandum est quid sit
hoc in re, quid in uirtutibus sit, et quid in illis illis sit et
deinde aliam regulam species inquirat.

In iuxta practica
Alphabeti est multiplex sit et omnia in tota arte continentur
in ipsis sunt posita, et non dependeat ex nostra aliam partium
communes infra suis locis tradet. solum aduertendum est in tresdecim
pl. nam diuisi arte in quatuor. id est de alphabeto quodiam supra po-
situm est. scilicet. secunda pars de figuris

Secunda pars quæ est de figuris

Et primo de prima

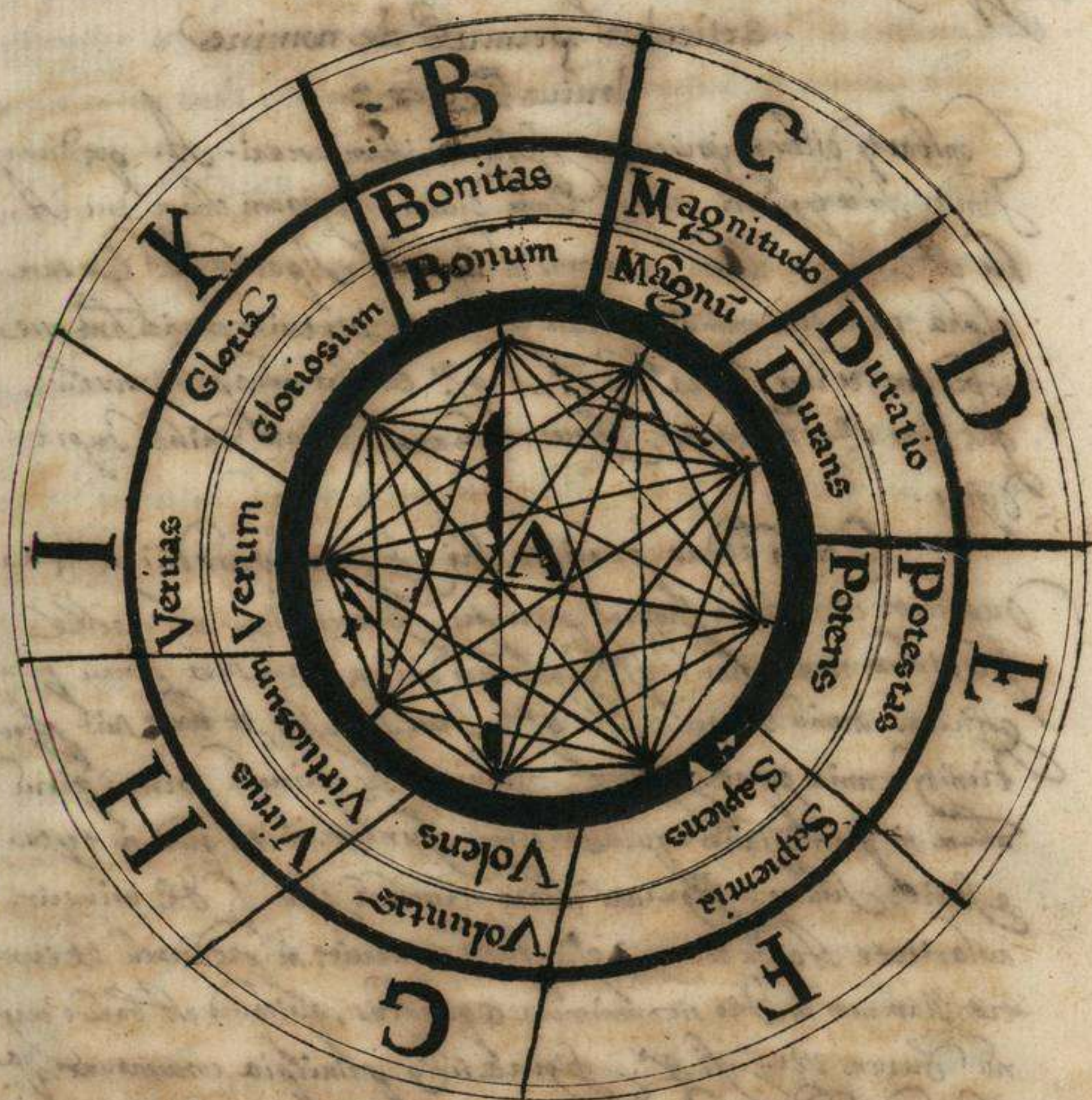
Textus illuminati egregiq. docto-
ris Raymundi
Lullii

Pars ista in 4. dividit. in quatuor scilicet, figuras. 1. a figura
est de .A. ipsa quidem figura continet in se noua priâ, videlicet
Bonitatem, Magnitudinem. etc. & noue litteras. B. C. D. etc.
ipsa quidem figura e. circularis corpus solum mutat. in prædicatu
et exordia, ut eu d. Bonitas e. magna. Magnitudo e. bona et sic
de aliis.
In ipsa quidem figura inquiruntur artibus rationem coniunctionis inter
solum prædicatu, dispositionem et proportionem ut ad faciendum eodem posset
mediu inuenire. quodlibet enim primum per se sumptu e. omnino gene-
rale, ut eu d. Bonitas, Magnitudo etc. quando autem unum primum
uenit ad aliud dicitur illud e. subalternare, ut eu d. Bonitas
Magna etc. et q. contrariu. aliquid primum singulare, tunc est
primum quod specialissimu, ut eu d. Bonitas speci. e. magna. Et
sic intellectus de rationem ascendendi et descendendi a primum omni gene-
rali ad u. omni generale, nec omni specialia, et a primum omni ge-
nerali nec omni speci. ad omni specialia, et sic de ascensu istis dicit
pot. diu summe. In omni istis figura e. implicatu quicquid e. n. quicquid
e. aut e. bonu magnu est. It. de angelis qui sūt boni et magni. quapropter
quicquid e. reducibile ad primum istis figure. amari. q. e. tunc. etc.

DE PRIMA FIGVRA

40

Omnia in hac et figura phantasia sunt. q. a. ipsa in ali-
quas p. dividit. q. ipsa in aliquas p. dividit. idq. faciliq.
explicem in articulis dicendi oportet sic. 1.
Articulus primus de nomine

huius figure

Constat ex dictis in ipso textu figuram istam vocari. A. quod dicitur
finem solae explicari, aliqui enim dicunt figuram istam dici A.
hoc est dei, iuxta illud Joannis in Apocalyp. Ego sum
alpha, nam deus omnium principum est, et ipso enim omnia sunt esse
et pendere, et ideo figura sec. d. A. q. d. constat nomine prius absoluti,
quod sunt i. e. radices et fontes rerum omnium, ut iam nihil supra
diximus.

Quod addas principia istius figure, potest dici prima
dupliciter. 1. in ratione proprii principii, siue causae. et sic recte
praedictum nomen dicitur. q. d. dignitatem divinam, vere sunt primi primum
efficiens omnium creaturam. q. d. Deus suus se, et datis suis pro-
fessionibus omnia operatur. 2. figura sec. primum principium
utrum in principiano. quodam tenore fundat. in eo quod in textu
affertur. scilicet figuram istam circularem esse. De cuius cir-
cularitate statim dicemus. q. d. solum convertit. in praedicatu et e con-
tra. Nam cum in deo sit omnimoda aequalitas, quicquid est bonum et mag-
num durans etc. si q. d. figura istius principia convertunt. q. d.
ab uno ad aliud valeat conversio tam affirmandi qm. negandi, recte
sequitur. figuram dici dei eo quod divinas perfectiones in se
contineat in praedicando omnimodam aequalitatem habentes, et hoc
recte dici potest.

Alij uero afferunt figuram istam dici A. hoc est
priorum primitivorum in quodlibet pertere, ita ut bonitas sit primitiva
et ab ipsa omnia dicuntur. bona quae multis subiectis reperiuntur. ut deus
sit bonitatis ex qua sit quod sit bonus, et tunc est primitiva in genere
bonitatis.

41

bonitatis diuine. Unde elementaria he Bonitate q. nitali q. de
p. primitiua, quodlibet elementum enim bonu est a Bonitate ele-
mentaria et sic philosophandum est de magnitudine durationis et
et hoc eadem ratiōe conuincit. Nam cum elementaria sic creata, his
principiis equalitate constat. q. quodlibet primum diuine figure in
aliis equalitate he in elementaria conuertuntur. he p. a afir-
matione et negatione. Consimili modo dicendum e. in aliis multis genera-
libus quod quodlibet sua he principia in suo genere primitiua he
se equalitate he. ~~hinc~~.

Huius ratio e. q. a. deo suis perfectioni-
bus est immediatu primum cuiusmodi fuit. sine cuiusmodi uti massa
e. p. a principiata in quacumq. massa sunt inter se equalia
am p. a. q. a. creatio q. est producti ens ex nihilo. p. cum de
p. illis suis nulla creatio submediata esse tunc ut ho-
nitas bonificando, magnitudo magnificando est. sunt q.
predicta uti massa immediate p. creatione a deo condita.
Consequenter p. na diuine perfectiones equaliter sunt in existen-
do et agendo, ut etiam ipsam esse si agere, et ipsa alia. q.
subiectis predictis suis similitudines equaliter exhibent. cum
q. dignitates diuine sunt primi fines in principiando equi-
bus deo sunt omnes perfectiones cuiusmodi p. uti massa, recte
dici potest, q. constat primis principis cuiusmodi p. subiecti
dici figuram Dei. Nam causa pro effectus, et effectus pro
causa sumi est maximus inter philosophos usitatus. sic idem
dici monstrum esse peccati naturam, cum su. effectus sit peccati
et causa, tunc defectiva monstrum d. et hoc est prop.
maximam conuenientiam inter principium et principiatu posita.
Tum etiam q. ob id primas adiectas nature peraminosas
sunt a theologis negari. he cum ipsa natura e. immediate

a

A Deo, eiusdem nature gratia Deo tribuitur iuxta illud: qui
dat et se dat operari, cui q. ab ipso Deo nihil malum pro-
ducere possit. q. est ipsa Bonitas. sic neg. parum q.
est iramagmited. neg. falsum q. Deus et ipse ve-
ritas est. prima o. principia universum. massa et ipsa
prima gratia ipsi Deo tribuunt. dicat. q. hec figura Dei
q. constat primis principiis seu primitiis absolute.

ex his q. Ithum. 2. docet 3. cap. primitiis sententiarum. na
divine perfectionis aequales. sunt obiectabilia, intelligibilia sui, et
amabilia. q. Veritas et Bonitas q. sunt omni intellectus custom-
tatis in Deo sunt omnino aequales. q. producte in creaturis
aequales sunt obiectivitas. Consequenter. q. finalis ra-
tio, finis. perfectionis ob quem Deus creaturas condidit est
sua intellectualitas, amabilitas, et voluntas. q. cum ipse in
se sit aequale. intelligibile in se et amabile, aequalis sit in-
tellectum et voluntas produxit. Tunc sic. De condidit
perfectiones primas universum. Subi, ut essent media intelli-
gibilis et diligibilis Dei, iuxta illud Pauli: invisibilia
Dei per ea q. facta sunt cet. q. si Deo non produxisset in pri-
mis perfectionibus creaturam aequalitatem ipse a nobis se
esse aequalis obiectabili. q. perfectiones minores Deum per-
tinentem ostenderent qm minores. sunt q. prime perfectiones
universum. Subi. int. se maxime aequales, et sic. Perfectiones
dicunt. De tam quibz Deus in universis constat, quam quas Deo
in creaturis primitivas produxit, representativas intelli-
gibilis, diligibilis Dei aequales.

Summi sunt
principia generalia repetitis in unoquoque. Subiectum
et sic constat hec figura vocata A. principiis primis
in

in unoquoque. videtur itaque. intelligimus. hanc de qua nunc loquimur
existentem, intelligamus de Bonitate, Angelis, coelestibus
et aliorum rationum respectu, et sic unitatem continere ipsam
figuram dici. A. hoc est prima et primitiva principia
universum. Subiecti utraque explicatio optima est, tamquam di-
versitatem cum concordantiam. Satis est videtur constare. Nam in
veritate loquendo, neque membrum est primum, neque secundum, uni-
tatem pro alio veri sumit. dicat. hanc figuram perfectissimam
dei, siue dicat. figura perfectissimum in se ipsum ipsam dei
et, etiam cuiuscumque. subiecti immediate a deo condici.

Alqui po-
nunt ordine inter se prius ponentes et affirmantes aliqua prae-
sumere ad esse, aliqua ad posse, et reliqua ad ipsum agere. notis.
Satis constare, et inferre tamquam dicat. Principia hanc vitam et
essentia esse cuiuscumque. Satis.

Articulus. 2. de Circularitate huius figurae.

Ut intelligamus figuram istam esse circulem
nulla scienda sunt. 1.º quid et quodvis sit circulus. Definio.
circulus figura plana unica linea continetur 2.º circumferentia
vocatur. in cuius medio est punctum, a quo omnes lineae ad circumferen-
tiam ductae sunt aequales. punctum istud cenam vocatur. neque. nos
de punctis et circulis mathematicis hic loquatur sumus, de
punctis physicis, moralibus, naturalibus et omnino generalibus, de
prestita principia acceptum.

Duplex est circulus, concentricus unus
qui in alio circulo idem centrum habet, quales sunt 3. circuli po-
fieri in praestita figura in quorum medio est punctum A. Alius est ex-
centricus, qui habet centrum diversum, qui habet diversum centrum ab alio
centro

detra, ut sunt portiones uniuscuiusque. Planetae, et enim coeli
uniuscuiusque. Planetae quatuor sunt circulares, in quarum
media planetae collocantur, quod est deferens. Planetae per latitudinem
in Media de coelo, et aqua abstrahuntur in practica planitiam
uniuscuiusque illorum coelum uniuscuiusque de quatuor et condecimus, in
Media figura circularis dicitur. Et contra principia autem
subiecta ex nota Enumerationis in abstracto, videamus qualiter sit
circularis, et qualiter facta in ordine ad condecimus et exen-
citatem se habeant.

Vicendum 10. figura hanc esse circulare
in hoc quod omnia principia de se ipsis mutuo predicantur. ut
patet in textu q. 1. omnia est magna, magnitudo est bona, tum etiam
q. 2. principia quilibet modo valent aequalitate q. 3. sunt a-
qualia in elocutione. q. 4. si uniuscuiusque potest ab omnibus aliis prin-
cipiis recipere esse, potest etiam omnibus aliis tribuere esse
q. 5. potest de omnibus predicari q. 6. predicari est unum alteri com-
muni et illi tribuere esse. Et e contrario plene ab omnibus reci-
pere esse. Et hoc patet circularis, s. committit. circularis in defini-
tionibus relationibus mutuis, et valere proprie ad patrem et e con-
tra factum. Vnde.

Dicendum 11. est in libro B. dicitur
circulum inter hec praeter tam in abstracto quam in concreto. Nam in
praeter tam quodlibet principium consideramus denudatum a fine termi-
nationis quodam sex dimensionibus. Quod utitur significare re-
gionem prophetam dicens: si ascendero in coelum tu es illic es, si
descendero in infernum ades (ubi significantur duae dimensiones
sursum et deorsum) si sumpsero pennas meas dilavi et
habitavero in castris extrinsecis maris, et erunt illae manus tuae
deducere me: Quae utitur significantur aliae quatuor dime-
siones, ante, retro, dextrum, et sinistrum. Bonitas q. divina
ut

In nobis autem et in quocumque solo creati sunt predicti in voce
et hoc ideo quod quodlibet principium quodlibet est finitum et limitatum
a suo esse alio excludenti, et sic Bonitas in nobis non est vari-
tas, bene est vera et contra, solum predicatione paronyma
qua plura de se invicem predicantur. quod in aliquo est et est unita
invenitur. Ut in pomo, album est dulce, et contra, et in
hoc elementatum est animatum et contra. Predicantur. quod hec pri-
mitiva principia de se invicem non conerunt. quod in ipsis fin-
is et essentia unica existunt.

Oportet autem si loquamur
de quolibet solo, nunc summa, sive ab aliis abstractis, princi-
pia in illo se habent circulariter. conceditur. quod illud solum
habet talia principia quibus est principium omnium elementatis
(sive subalternis si loquamur, si de coelesti angelis et divinis,
illis que in tali ordine existunt) et omnia elementata in sui
rotatione et interitu ad ipsa redeunt. Dicit enim portiones cuius-
vis. alii, homine dicens, planta arboris est. in convergentem.
ad sua suba trahunt. Et sic omnia illa sunt elementata
circulariter. Et sic in subis incorruptilibus interinsece semper
convenire. se habent, qualis est deus angelus coelestis.
quorum non dicitur. realis et talis massa.

In aliis vero et subiectis
quod exponenda elementata ordinantur. dicendum est aliter. et
aliter se habere. Nam ex ipsis uterque sumptis in se sunt
elementata que de ipsis sunt primitiva talia. se tunc
ut semper possint ad retrahere ipsas portiones quas
elementata tribuere, et maiores illas exhibere. Sic
circulariter. se tunc conceditur. idem enim finis et princi-
pium est primitivum ipsis utriusque tali et portiones in elementatis
existendum; et idem centus. Nam tam ipsa talis massa
sem

24
omnes portiones prædictæ sunt tunc loci, de quo in p. de Jure
fide in cognoscendo. q. 2. de omnia ordinant. ad cognoscendo
illum cum tali exemplari. iuxta illud omnia prædicta
cognoscendum et discernendum. Unde dicitur de q. 2. de Jure
de qua libet massa nuda sumpta.

Dicendum 3o. si loquamur
de subiectis prout in aliqua coniunctis, hæc principia sunt
circularia aliquomodo excentricæ, et alia concentricæ. De
concentricis patet & dicitur. Si enim unumquodq. p. in se circula-
re. se & concentricæ, si coniungantur omnia coniungibilia
concentrica. Etiam in q. 2. de Jure dicitur in de Jure inferiori
de Jure, s. s. s. dicitur. Et dicitur in de Jure inferiori
hanc de perficit.

Si aut loquamur de prædictis Jure
prout in uno coniunguntur. ut in hoc. Jure dicitur. De
concentricis dicitur. ita ut concentricæ. Et dicitur in q. 2. de Jure
unumquodq. prout esse. prout Jure dicitur. hoc Theo-
rema, Cum duo circuli in aliqua parte ununtur. excentrici
sunt, siue excentricæ, siue concentricæ se existant. Tunc sic
omnia principia coniungibilia ut in hoc. Jure dicitur. Et dicitur
de quo enim se tota tangunt in circulis si plures d. ut unum
circuli sumuntur d. omnia ista in hanc coniuncta in una p. de
se tangunt. Nam, Nam concentricæ in tota sua nec-
essitate non ununtur concentricæ. idem dicendum est de alia
p. s. s. s. in aliqua p. coniunguntur. Et dicitur. concentricæ
de concentricæ.

Notandum 4o. est discriminis inter circularia
concentrica, et excentrica. q. 2. in concentricis valet ad unum ad
alium subsistendi consequentia. In 3o. in excentricis. q. 2. de Jure
q. 2. de Jure

De concinnitate localis et sparsa. iuxta quā etiam
cuiuscumque coeli nigrescentis quā deficiente contingant. Excon-
traria autem sunt. Quod etiam non est auctor loci

Nos enim de
concinnitate et exconcinuitate in componendo et quando (De
propria compositione loquimur, ut quidam compositionem totius
mundi, quā partim uerā compositionem amplius. et ut in elementis
codis et elementis est uideri, et aggregatio) et quoniam
in ipsis elementis elementa aequales minime esse
ualeant semper. ut dat. inaequalitas elementorum in quolibet
elemento. Tum etiam quā formae ut sunt inter se non
sunt aequales. et immo semper una maior alia, cum una
alterius semper sit finis et ut intentionis etiam in eodem sub-
iecto in quo unione. Sic in praedictis subiectis inaequalitas unius. immo
in aequalitate operari. Nam iuxta philosophum aliter. sic operatio in ra-
tionalibus animalibus, et aliter in rariis, et aliter. sic in animalibus
stomaco, aliter. ut in musculis, uenis, et arteriis, et aliter. dis-
ponuntur in spiritibus, et aliter. in membranis. et cum inaequali-
tatem hanc tam in componendo quam in quando in eodem sub-
iecto sit exconcinuitate habere quā diuersitate et inaequali-
tatem semper innotat, et per hoc patet ad contrarium. Nam
et omnes formae generales sunt formae ut in aliquo. et
ipsarum ut sunt et in. et solum in ipse aqua inaequalitas.
et in plantis etiam partibus, ita ut humida plantae. dupliciter
sunt ne quā sensibiles nec ne, et tamen, elementata
esse nullus dubitet et uegetata, crescunt. et in
dumtione, cum quā principia ipsarum formarum in sub-
iectis formae generales unione. circularia excedunt, in
hoc et in semper hanc principia uniuscuiusque. forma non
solum a se ipsis, sed et coniuncta in aliquo subiecto circularitate
habere

46
aqualiter tendere, & ignis suam formalitatem omnem ad
rem. ordinat ad calefaciendum bene magne succedendum
comburendum est. nec. potest operationem aliquam elidere ad quod
quid nata non ordinat. Sic potest circularitate concentrica
habeat de cum pomis. q. ipsa solum producantur pomis
et poma a solo pomis produci possunt. idem dicitur de
quolibet principio. et propterea ualeat consequi a effectu
ad suam causam. Contra. Et sic potest exempli
gratia in singulis etiam in componendis quod quando.

istam ponit illud. d. in hac figura sunt in principio
cuiuscumque. primitiua massa ut haec artibus uel exemplum
in quibus media adinueniat ad conclusionem consequenda
ut statim cum ipso dicemus.

Articulus 3.

De naturae coniunctione dispositione

et proportionem

Propt. praedicta affert illud. d. in hac figura inquirere
naturam naturae coniunctionem dispositionem et proportionem
in ipsa figura tria sunt inuestiganda ut conclusionem
ostendere valeamus. primo q. quae naturae coniunctionem

Pro cuius intelligentia aduertendum
est etiam duplicem solum dari, affirmantem, et negantem.
Ista enim qualitas propositionis concipitur in affirmatione
et negatione ut uult regula 3. Querenda igit. e. ratio
affirmationis et ratio negationis. Et quoniam solum uideatur de-
cere de coniunctionem et non negationem illis uerbis: in-
uit artista naturam coniunctionem, non uerum. coniunctionem et
disiunctionem in hac figura inquirere debemus: q. opo-
ratur eadem ratio. copulatio. affirmatio. negatio
facit.

faciliter cognoscitur.

Ex multipli capite sumenda e' nati
coniunctio. 1° ex concentricitate. et haec est principia. Nam quae
aequalitatem habent in quolibet subiecto dicuntur ad conuertentiam
hoc est ab uno ad aliud ualeat conuegi. et contra. ut si Dei
Bonitas Deum et nos Bonificat. et Dei ueritas ipsum et
nos uerificat. q^d Dei Bonitas et uis Veritas aequalitate
habet. Sic fieri potest in qualibet generali forma. Quod cum
flamma ignis comburit. et facit uisum emigens principia
suis altius distant, bonitas bonificando ueritas uerificando etc.

Ex quo
Duo argumentandi firmantur modi. primus.
quod si aequalitatem inter se in existendo, tunc aequalitatem
in operando. at qui diuina voluntas et diuina ueritas
aequales sunt in existendo. q^d et in operando, d. diui-
na voluntas spirat per sanctum. q^d diuina ueritas
ipsum uerificat. 2° et in negando, quia tunc aequali-
tatem in essendo, et in operando de quo negat. unus debet
negari et alter. Et diuina voluntate negat. scilicet
in operando. q^d idem negat. de qualibet alia dignitate. nulla
potest deo dignitas suam operationem in se habere. q^d n^o e' pos-
sibile Deum aliquid bonificare et non uerificare etc.
et hoc patet per demonstrationes equiparantiae uisum mediū
est aequalitas, et sic in quolibet subiecto possunt demonstra-
tio per equiparantiam fieri quae procedit ab uno ad aliud
mediā aequalitate.

Pro maiori intelligentia aduerte. sepius
soepius concludendum esse siue affirmant. siue negant.
in maiori parte finis. immo qualescunq³. Et ordine rerū
in quibus iuxta maiori partem finis est dicendum. et

mi

47

et in ordine ad illam querenda est nati coniunctio. Quare
de ipsa finis Maioritate aliquid e dicendum.

De finis. Maioritas finis: rei cuiuscumq. Summitas uel dicitur distinctione. 3a.
regula 9. artis inuentus; est autem duplex maioritas finis
una scilicet proportionem, et sic est positio uniuscuiusq. rei in
ordinem primarium et 2am intentionem. Nam finis qui est 1a.
intentio tunc est ipsum summum. I. principia ad quod sua
nata principia et media ordinantur iuxta infra dicenda. 4a.
sa etiam notanda sic sunt in maiori et finis. 9a. medium.
Sedens tamen medij in hoc etiam est summum et principia et
idem dicendum est de principio.

Et etiam Maioritas finis in
comparatione et sic. 1a. intentio est in maiori et fi-
nis. 2a. intentio in minori et 3a. comparatio pri-
mam intentionem et 2a. notabilis esse est in 1a. finis in 2a.
et cont. 2a. intentio sic est in minori et finis. 3a.
proportionem uel est in minori et finis quicquid deuiat
ad ordinem primarium et 2am intentionem.

Quod tunc 3a.
Dat. maioritas finis comparatiue, Dat. etiam ma-
ioritas finis proportionatiue. 9a. Maioritas finis com-
paratiue. I. Num importat 1a. intentione, que com-
parata ad 2am summitatem habet, hoc est. I. p-
fectiones maiores. I. plures. I. denotat a se summa-
riorem

maiores quo unum ad summum magis adest quoniam aliis. Et sic
est inter media ad invicem comparata. Et sic iam datur maiori
proportionalitas quae solum importat a defectibus elongatio-
nem. Fides ipsa comparatur Minor sit Charitate
quia inclinat intellectum ad elicandos suos alios absque def-
ectu absolute est in maiori et finis. ac si dicatur in se nullum
habere defectum. Hec namque a sententia propositionis propter dei
auctoritatem. Est autem exemplum manifestum quod virtutes
omnes cardinales minores sunt Decalogis comparatur. abso-
lute inter omnes primarias et secundarias intentionis existunt. quod
unaquodque cardinalium virtutum intra suum ambitum nullum
patitur defectum.

Ex quibus colligitur quod principia
Prudentiam (quam infra dicemus principium omnino
generale esse) Deo enim patet quod bonis melius eligendum
esse, ex malis vero minus, cum enim bonum aliud sit in ordine
primarum et secundarum intentionis, aliud vero habens aliquem def-
ectum sit unum, quod est in ordine primarum absolute
maius bonum est, altero recte eligendum, Non tamen semper
oportet comparare maius bonum amplectendum, Non enim
signa representationis fuit Marta, quae circa multa admi-
nistrationem scilicet rerum temporalium fuit occupata
et solum quod existimavit Mariam in quietate consistere
quae circa Christi Verba contemplanda versabatur. Quare
illud Axioma: Ex bonis melius est eligendum iuxta praedicta
est intelligendum aliis. Etenim sepe sepius laberent.
Summes quod dei non potest iuxta veram et Catholicam
doctrinam. Primum quod Martyrium vitam in mortem amittit

consequitur

47

consequitur. pro tuncine cuiusdam q. virtutis etiam cardinalis, quae
in virtutibus, d. vicia dici possunt. Immo Fides et spes vi-
tia esse, quod est in insanis. Quare Maiestas finis ab-
soluti. Num postulat positionem rei intra ordinem primarum
et 2am intentionum.

Cum et. Num. postulat
inquirendam esse proportionem. Num intendit docere
ordinem correlativum observandum esse, ordinem q. pri-
marum et 2am intentionum. Nam si observatis facile
conclusis. ipse enim duplicem regulam ponit ad conclu-
dendum iuxta Maiestatem. Finis in praedicta regula q.
distinctione. 3a. Artis inventiva. Quorum prima est
si maiestas finis conveniat cum affirmatione affir-
mandum est ut. si querat. an finis plures sit, an solum
unus, q. maius est unum. Num esse affirmandum
est unde esse. Et si querat. sint ne elementa substan-
tialia et accidentalia. in mixtis, q. maius est utrumq. mo-
di in ipsis esse affirmativum concludendum est. Etommo
affirmandum est dari vitam eternam beatam q. a
dat. maiori communicatio inter causas effectumq. si est Bea-
tudo qm si abest. Et hoc totum est intra ordinem in-
tentionum.

2a. aut regula est in maiestas cum
concordantiam sit cum negatione, negativum concludendum
est ut in exemplis adductis de prudentia et virtutibus
si enim quis querat an solum eligendum sit compara-
tius, maius unum negativum concludendum est q. esse

omnes

esset omnes virtutes ab ipsa Charitate derivare. Semper
¶ finis maioribus in rerum ordine observanda est
et quoniam ex ipsa et in ipsa figura presenti dalea-
mus principia primitiva et omnino generalia quorum
in subiectis Naturalibus, moralibus et artificialibus
convenienter obtemperamus, recte in ipsa inquirendum est
proportio, ut Conclusionem affirmantem s. negantem
habere valeamus in recto ordine

Pro Maioritate finis
comparativa intelligenda quod plura addimus. Deo etc.
Regula nona. Brevis. etc. Sciendum est quod Maioritas
comparativa potest sumi s. inter causam et effectum
et contra. Et sic Dominus est maior omnibus effectibus arti-
ficialibus pro se factis, quorum scilicet ipse Dominus est
finis. Effectus vero est maior sua causa cum causa ad
ipsum finem eandem in finem proximam naturam ut fructus
respectu arboris, elementatus respectu ignis s. aliorum elementorum
Cum autem Dominus s. angelus cognoscitur s. inter causam
et causam ut causa est maior quod nobilitatem effectum pro-
ducit, s. inter causam et effectum alicuius causa, et sic ma-
ior principium, est maior pomerio, s. eandem inter effectum
autem causa et effectum alicuius, Cum rei, unius causa
effectus est maior quam effectus alicuius.

Tandem advertit
Maioritatem in Deo Semper esse per aequalitatem
sive comparative sive proportionative loquamur. Quia
in Deo nullum est magis alio, sive inter potentias inter se
sive

49

Sive inter potentias et effectus quod uersus. Et sic Maioritas
finitur contradicibilis per aequalitatem maiorem et mino-
ritatem

Ex quibus sequitur maiorem finem in proportionem
Numeri admittere minorem scilicet defectum. quod inter ambitum
virtutis nihil imperfectionis inueniri potest. Idem minoritas et defectus
semper importat aliquid imperfectionis. prout. De Maioritate autem
secundum comparationem alibi dicitur. Sic enim figura plura
potestas ut intelligamus proportionem precipue quae cum dis-
positione et hanc conditione inuenit.

Cuius add

Sane proportionem dupliciter considerari potest. 1. ut importet aequa-
litatem, Nam proportio debet esse iusta, et in uirtute iustae condi-
tionata. Et sic in quolibet futuro inuenitur nam in omnibus futuris
dat aequalitas saltem extensuae correlationis. Non enim magis ex-
tendit. Mater elementum quoniam cuius forma, nec. forma hominis
quoniam cuius materia. in hoc enim aequalitas unum habet. et sic
correlationes inter se proportionatae sunt quantum ad aequalitatem
scilicet unum. Et in deo in quo eius dignitates alibi, alii aequa-
les sunt alibi, in enim deo magis se intelligit scilicet diligit
quoniam sit intelligibilis et amabilis, nec. contra. quod in illo iuste
^{inter} ~~inter~~ potentiam aequalitatem inter alium et omnia potestas, nam
una dignitatem dei magis quoniam alia est alia, cum ibi sit omni-
moda aequalitas et finis concordantia. Et talis est
proportio est in aequalitatem. Et sic semper in correlatione
inter se reperit.

Hic est proportio iustitiae Maioritate
et minoritate partium subiecta, et sic estum quod pariter maioris
et minoris est proportionatus compositum, ut patet in elementis
quod absolute proportionata est in ista concordantia. et sic maiora
finis

maioritas finis postulatur.

Ad Contra Vbi
maioritas et minoritas necessario dat. proportio comparativa
q. proportio est iuxta partium exigentiam. l. comparationem illis
ex partibus. q. proportio per se est cum maiestate et cum minori-
tate non impedit maiorem proportionem. Id, comparative
ut est in iudice in exemplo aduersus de elementis. Nam in
prope. ut. est. Maior est proportio ignis ad terram, et Terra
ad aerem, et aerem ad aquam. q. ibi fit comparatio eleme-
ntorum existentium in illis. Et consequenter ibi non est maioritas
proportionis, d. comparationis. idem potest fieri in moralibus
Nam elemosina pauperi exhibita est maior comparatiue si
pauper sit sacerdos, qm laicus, et si episcopus l. sumus
Pontifex, qm si singulus sacerdos. largiens enim elemo-
sinam summo Christi ministro alium maiore et proportio-
natam facit comparatiue, qm largiens elemosinam alio
pauperi. l. infidelibus. l. Pontifici. l. laico, ita ut
q. proportio semper est comparatiua.

De Proportione
Et maioritatem existentem in elementis absolute non esse,
comparatiuam q. absolute non fit comparatio cum aliis ele-
mentis, N. alia non elementa. comparatio autem semper
est int. plura, esse. absolute proportionem l. maiorem
tem proportionem, et cum addito comparatiua nempe
int. q. d. d. totis, et sic etiam elementatum est maior
proportionatius, partes vero sunt in illis maiores l.
minores comparatiue, Consimili modo dicendum est
de alumnis cordis, qui absolute et a cunctis est
est subleuatio pauperis a Miseria, et cum nihil uicij
obstet est maior proportionatius, neque circumstantis
sacrosanctis

Episcopatus, s. pontificatus, ipsum comparavit maiore
 redditum non sic alius, neq. alij staty eundem
 esse et alius maior comparatione, si fuerit comparatio s.
 inter plures alius s. inter staty plures eundem.

Contra ar-
 guitur. R. omnis effectus est totum ipse esse prædictus
 in causa. Maxime loquendo de Bil. & Phil. q. Numq.
 effectus potest esse maior sua causa. Pat. q. Maior non
 prædictus in minori. q. in minori causa non continet Maior
 effectus.

Si aliquis Pat. id solum intelligi de causa
 efficiendi totali, quæ ad hunc actum habere debet supra dicti
 esse effectus, sive bilis effectibilis, in aut in aliis causari
 generibz. Quare de quacunque elementa et a. b. c. con-
 sideratur in genere causa efficiendi n. possunt effectum
 se maiorem producere, q. d. conueniunt in aliis causari
 generibz, n. inueniunt effectus sua causa maiores esse.

Contra in quolibet genere causari effectus
 sua causa assimilantur et ad illas causalitates sequitur q.
 in quolibet genere causari dicendum est effectum totum prædictum
 in causa. Et cont. numq. possit esse maiorem sua causa. q.
 elementa n. pot. esse maius elementa. neq. subter arbitry
 Maxime. q. in rebus creatis esse uisumq. causa Maior e.
 qm eundem pot. esse. Et qmuis daretur m. ipsa qualitate
 fieri nequit ut causa producat effectum se maiorem. De
 in finita n. e. dubium. q. m. finis n. dat. mag. q. in nullo
 causari genere creat. s. increato pot. dari effectus maior
 sua causa.

R. Verissimum esse respectu loquendo
 nullu.

Nullum effectum sua causa maiorem esse. Immo et
in creaturis semper esse minorem. Cum igitur dicimus ele-
mentum magis esse elementis et fructus arboribus hoc idem
sit quod arbor et 4^a elementa non sunt talis causa sui
effectus in omni genere. quod iam non sunt causa a se ipsis
neg. omnis causa efficiens cum ad ipsorum productionem efficiunt. ducunt
ut Caeli et deus ignis; effectus est. productus a elementis
et arboribus respectu ipsorum maius est. omnis portio ignea
minor sit et se ipsa elementis de qua tamen ad fructum
universum. Et ideo intentionem nominat ut latius cap. de elementis.
dicitur. absolute et non unum elementum elementis magis esse
fructus arboribus est. prope. rationem dictam.

Cum proportio
semper querenda sit nuda d, etiam dispositio et quibus
sequitur. ita coniunctis, quoniam inquirere debemus precipue, adverte-
dum est. Dispositionem prout similis. inter correlativa. quod
est quodammodo preparatio aliam finem respectu positivitatis
sive finem, sic enim querens in arboribus questionem. Querens
de dispositione aie. dispositio est ut positivitatis in possi-
bilibus ab ipsis impedimentis suis saltem exerece valeant
et sic substantialis et in se materia sub proprio. Ignis enim
ut suo proprio esse disposita est ad formam ignis recipien-
dam. unde. quod. Illud. Et in ista figura correlativa querenda
esse quod sua natura unitiva sunt ad affirmationem concludendum
proportionem servata iuxta superius dicta. Cum autem talis dispositio
et proportio non habent. negativus est concludendum servatis semper regu-
laribus speciebus et definitionibus primariorum illarum.

Adverte tam dispositionem quam proportionem sumi dupliciter. 1.
intrinsicam substantialiter. et essentialiter. qualis reperitur inter correla-
tiva

57
correlatiua intra ut int. materiam et Formam essentielles, et int.
Finem efficiens et bile effectibile, dat. enim ordo intrinsecus
int. correlatiua ~~intra~~ in existendo et operando, in existen-
do int. Materiam et Formam, in operando int. generans et
genitum, produens et productum etc. Nam Leo usq. Adam
est dispositus et proportionatus ut a leonibus generetur. que
habent speciem in specie. I. in genere falcem, Mulus enim
ex equo et a sina generatur est; dispositio uero auidentaria
prouenit ab extrinsecis, si aqua calida disposita est et proportio-
nata ad recipiendum carnes tunciter, et bonum intellectum
dispositum est et proportionatus ut diligat. et dilectum ut intelli-
gat. q. istarum potarum una sunt aliorum dispositio. In tract.
igit. centum formam in arbore et tunciter affirmat. Illi
q. dispositionem et proportionem esse principia generalia subs-
tantialia et intrinseca, et alia auidentaria. Hanc q. pro-
portionem et dispositionem querere debet artista ut saluam naturam
coniunctionem, q. predictas necessario prerequisite in rebus pos-
sit unice causare et conu. Conclusiones affirmantes saluam, et
contra si dispositionem et proportionem minime saluam de-
negare iuxta q. dicimus de scala istius figure.

Articulus. A.

De omni generali.

Ut intelligamus quid significet. Illius uerbi: quodli-
bet principium cuius figura est omni generale et nonnulla
querenda sunt, et conu. articulum istum in aliquot dubia diuidemus
sic ergo.

Dubium. 1. quid et quibus sit
omni generale.

Pro cuius notitia advertendum: et omnino generale apud alios vocari con-
cedens in: q. diffia est in: Tullius. Nam transcendens ut vult
illum. Obiter in arte inveniunt in regula de punctis de trans-
cendens et illud est quod aliter superat ut intellectus superat et
transcendit imaginatorem imaginatorem utriusque. Et tunc loci al-
ter. Omnis generale vero illud est quod predicat inveniunt et
necessario de omnibus rebus. I. subiectis. Et sic quicquid est om-
nibus inveniunt omnino generale dicit. Nam generale est aliquid
pluribus esse, omnino uero generale est omnibus esse, et hoc apud
omnes concedit. Diffia enim illa omnino excludit omne particularita-
tem q. ubique inveniunt. et cuiusque coniungat. primum illis
omnia contraria auferat. si q. unitas. preceptum excludit omnem
contrauenientiam, et ponit totalem observantiam precepti. In
notis q. casu omnem particularitatem excludit et ponit omnibus con-
uenientiam. I. universalitatem, et tunc nihil potest esse omnino
generale quod possit ipso nam subesse.

De Numero uero
transcendentium. I. omnino generalium interdiscrepant philosophi
aliqui asserentes quatuor: ne comprehendendi et dici ens, unum
verum, bonum, quod sentia dicitur appellatur: alij ipso duo addunt
ens, et aliquid, et sic sex transcendentia ponit contra sentia ut uidere
est apud Metaphysicos.

Contra utramque sentiam Cum Ithum.
I. ponimus dari nomen transcendentia. I. omnino generalia
q. inquit: quodlibet primum huius figure est omnino generale
principia autem diuis figure nouem sunt. q. ad omnes erunt
nouem omnino generalia contra eadem. P. n. inductione q. quodlibet
principium diuis figure est commune inveniunt rebus omnibus
ut statim uidemus. Cum q. nouem sint nouem erunt ad omnes
omnino generalia. ut et. Et claris contentis aliquid de ipso et dis-
tum.

52

Dicendum quibus habitis facile erit supra dicta ostendere & quare sit
Dubium. 2.

De Breui Principiorum eluci- datione

Ut vidcamus sint ne huius figurae principia omnino generalia vi-
dendum est vice versa. quid unumquodque istud sit. hoc ad p. de princi-
piorum definitionibus proponendo incipiamus. 1. elucidationem pri-
mi principij.

Bonitas definitur id ratione cuius aliquid agere
bonum et agere bonum. Unde sequitur bonum esse, esse, et malum non esse.
pro cuius noticia aduertendum solum dici et esse bonum absolute quod
sua natura ad ultimum finem ordinatur. scilicet est ipse ultimus finis
et sic Deus est Bonus tamquam ultimus finis rerum omnium, quia
omnia propter ipsum operata sunt, et creaturae omnes sunt bona
pro ut ad ipsum ordinantur. Et contra bonum absolute Dei esse intra
ordinem primarium et secundarium intentionis, et quae extra talem ordinem exis-
tunt, mala dicuntur.

2. Aduertendum est Bonum diuersimode
a diuersis definitur. 1. illud est bonum quod omnia appetunt
hoc a posteriori est dictum, ideo enim bonum ab omnibus appetitur.
sua natura quod est intra ordinem praedictum, sicut ab extrinsecis
definitur. aliter ab aliis definitur bonum: quod est principium creationis
nullum enim est bonum Bonum quod non sit hoc, hoc uero dicitur iuxta
legis peritiam de rerum diuisione a principio. 2. quod ab omnibus
utitur, aut fuit. Commune appellantur quoniam ad usum quatuor ele-
menta quae rebus animantibus omnibus inveniuntur aer, Terra, aqua
ignis, quantum uero ad functionem istius Dei est commune iuxta illud

Dei

33

In unoquoque. 2° finem bonitas est illi rei et primu[m] meum princi-
piu[m] communicationis. Et tunc ostendi in predicto ordine. et hoc
est bonitas bonitatis de se.

Contrarium bonitatis est malitia

1° sic defini priuatio coactionis. I. rectitudinis. desinit de se malitia

Enim id quod per bonitatem ponit. Cum 2° bonitas sit primum

principiu[m] coactionis, erit malitia priuatio coactionis. I. rec-

titudinis, quod dicitur. sicut potest. 1° et principaliter. cum utimur

sciendis, et sic diligens dum propter suam propriam gloriam

malum persequatur. 2° utitur deo qui solum ab his et huius.

sua gloria qua uti debet. V. cum scimus utend[is] que enim

sunt media. I. principia ordinis. Velut ad finem qui est. sicut

aliquo uti utitur. propter principia. I. media malum committit, et sic

omnia uti suntabilia a particulari, totum respectu reus

partiu[m]. Contra 2° faciens malum committit. 3° quis male

operatur. cum utitur. utendis male, et ad finem ad quem sua natura non

ordinans. Naturaliter. moraliter. I. artificialiter. Creatura enim co-

actibiles sicut id solum debent in ordine ad suam 2^{am} intentionem

Cum 2° aequali ad aequale utimur. Tunc 2° utamur utendis (intra

ordinem creaturarum utendis). Tamen illi male utimur, et

sic predictis 2° modis malitia consistit. 2° in quodlibet istorum

dat. priuatio rectitudinis. I. coactionis.

Itaque ab. Bonitas

Malitiam de bonitate dicentes esse remotionem de convenientia alia malitia de se

I. deformitatis. Totum enim esse creaturis et creaturarum

2° in se diuersitatem habet creatura namque. falsa namque

falsa sunt ad imaginem. I. similitudinem dei, similitudo enim I.

imago

magis differre a sua similitudine et imaginari, et contra sunt
creatura omnes in et ex se esse conformes divinae naturae
eiusdem exemplari, sicut in praedictum ordine. Quare
creatura omnes tunc habent dissimilitudinem et disconueni-
entiam, ut a tali ordine abstrahunt. et sic sunt magis
disconuenientes, id est, hoc cum primo considerandum. id est, illius
accessorium esse. Nam si re priuantur aliqua rebus in se. id est, comu-
nicare non habere debent tunc disconuenientes sunt et dissimiles
suo. Talem communicationem id est, rebus in se habent tunc diuina?
bona id est, conformes id est, recta, honesta. et contra. Tunc
sunt dissimiles et disconuenientes quia eam rebus in se id est, comu-
nicatione priuantur. quicquid uolueris dicere. conformis est
Illuminatio id est, et maiorem consistere in priuatione rebus in se
id est, bonitatis.

De Magnitudine

574
q. p. efficiant. processu a Dei magnitudine. Unde philosopho.
plendum e de principiis huius figure. 1. de ipsorum similitudi-
tate diximus. Similitudo enim magna est omnes extremitates in
se habens, ex qua descendunt particularia sensata. l. ariata
idem de aliis subis dicas.

Et 1. difficultas sint ne par-
ticularia elementata imaginata reputata esse qua sunt per
productione ex utroque, magna. 2. in re Magnitudine, cuius ne-
gativa videtur. amplexanda q. in nullo animalium. l. ele-
mentaria e. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000. 1001. 1002. 1003. 1004. 1005. 1006. 1007. 1008. 1009. 1010. 1011. 1012. 1013. 1014. 1015. 1016. 1017. 1018. 1019. 1020. 1021. 1022. 1023. 1024. 1025. 1026. 1027. 1028. 1029. 1030. 1031. 1032. 1033. 1034. 1035. 1036. 1037. 1038. 1039. 1040. 1041. 1042. 1043. 1044. 1045. 1046. 1047. 1048. 1049. 1050. 1051. 1052. 1053. 1054. 1055. 1056. 1057. 1058. 1059. 1060. 1061. 1062. 1063. 1064. 1065. 1066. 1067. 1068. 1069. 1070. 1071. 1072. 1073. 1074. 1075. 1076. 1077. 1078. 1079. 1080. 1081. 1082. 1083. 1084. 1085. 1086. 1087. 1088. 1089. 1090. 1091. 1092. 1093. 1094. 1095. 1096. 1097. 1098. 1099. 1100. 1101. 1102. 1103. 1104. 1105. 1106. 1107. 1108. 1109. 1110. 1111. 1112. 1113. 1114. 1115. 1116. 1117. 1118. 1119. 1120. 1121. 1122. 1123. 1124. 1125. 1126. 1127. 1128. 1129. 1130. 1131. 1132. 1133. 1134. 1135. 1136. 1137. 1138. 1139. 1140. 1141. 1142. 1143. 1144. 1145. 1146. 1147. 1148. 1149. 1150. 1151. 1152. 1153. 1154. 1155. 1156. 1157. 1158. 1159. 1160. 1161. 1162. 1163. 1164. 1165. 1166. 1167. 1168. 1169. 1170. 1171. 1172. 1173. 1174. 1175. 1176. 1177. 1178. 1179. 1180. 1181. 1182. 1183. 1184. 1185. 1186. 1187. 1188. 1189. 1190. 1191. 1192. 1193. 1194. 1195. 1196. 1197. 1198. 1199. 1200. 1201. 1202. 1203. 1204. 1205. 1206. 1207. 1208. 1209. 1210. 1211. 1212. 1213. 1214. 1215. 1216. 1217. 1218. 1219. 1220. 1221. 1222. 1223. 1224. 1225. 1226. 1227. 1228. 1229. 1230. 1231. 1232. 1233. 1234. 1235. 1236. 1237. 1238. 1239. 1240. 1241. 1242. 1243. 1244. 1245. 1246. 1247. 1248. 1249. 1250. 1251. 1252. 1253. 1254. 1255. 1256. 1257. 1258. 1259. 1260. 1261. 1262. 1263. 1264. 1265. 1266. 1267. 1268. 1269. 1270. 1271. 1272. 1273. 1274. 1275. 1276. 1277. 1278. 1279. 1280. 1281. 1282. 1283. 1284. 1285. 1286. 1287. 1288. 1289. 1290. 1291. 1292. 1293. 1294. 1295. 1296. 1297. 1298. 1299. 1300. 1301. 1302. 1303. 1304. 1305. 1306. 1307. 1308. 1309. 1310. 1311. 1312. 1313. 1314. 1315. 1316. 1317. 1318. 1319. 1320. 1321. 1322. 1323. 1324. 1325. 1326. 1327. 1328. 1329. 1330. 1331. 1332. 1333. 1334. 1335. 1336. 1337. 1338. 1339. 1340. 1341. 1342. 1343. 1344. 1345. 1346. 1347. 1348. 1349. 1350. 1351. 1352. 1353. 1354. 1355. 1356. 1357. 1358. 1359. 1360. 1361. 1362. 1363. 1364. 1365. 1366. 1367. 1368. 1369. 1370. 1371. 1372. 1373. 1374. 1375. 1376. 1377. 1378. 1379. 1380. 1381. 1382. 1383. 1384. 1385. 1386. 1387. 1388. 1389. 1390. 1391. 1392. 1393. 1394. 1395. 1396. 1397. 1398. 1399. 1400. 1401. 1402. 1403. 1404. 1405. 1406. 1407. 1408. 1409. 1410. 1411. 1412. 1413. 1414. 1415. 1416. 1417. 1418. 1419. 1420. 1421. 1422. 1423. 1424. 1425. 1426. 1427. 1428. 1429. 1430. 1431. 1432. 1433. 1434. 1435. 1436. 1437. 1438. 1439. 1440. 1441. 1442. 1443. 1444. 1445. 1446. 1447. 1448. 1449. 1450. 1451. 1452. 1453. 1454. 1455. 1456. 1457. 1458. 1459. 1460. 1461. 1462. 1463. 1464. 1465. 1466. 1467. 1468. 1469. 1470. 1471. 1472. 1473. 1474. 1475. 1476. 1477. 1478. 1479. 1480. 1481. 1482. 1483. 1484. 1485. 1486. 1487. 1488. 1489. 1490. 1491. 1492. 1493. 1494. 1495. 1496. 1497. 1498. 1499. 1500. 1501. 1502. 1503. 1504. 1505. 1506. 1507. 1508. 1509. 1510. 1511. 1512. 1513. 1514. 1515. 1516. 1517. 1518. 1519. 1520. 1521. 1522. 1523. 1524. 1525. 1526. 1527. 1528. 1529. 1530. 1531. 1532. 1533. 1534. 1535. 1536. 1537. 1538. 1539. 1540. 1541. 1542. 1543. 1544. 1545. 1546. 1547. 1548. 1549. 1550. 1551. 1552. 1553. 1554. 1555. 1556. 1557. 1558. 1559. 1560. 1561. 1562. 1563. 1564. 1565. 1566. 1567. 1568. 1569. 1570. 1571. 1572. 1573. 1574. 1575. 1576. 1577. 1578. 1579. 1580. 1581. 1582. 1583. 1584. 1585. 1586. 1587. 1588. 1589. 1590. 1591. 1592. 1593. 1594. 1595. 1596. 1597. 1598. 1599. 1600. 1601. 1602. 1603. 1604. 1605. 1606. 1607. 1608. 1609. 1610. 1611. 1612. 1613. 1614. 1615. 1616. 1617. 1618. 1619. 1620. 1621. 1622. 1623. 1624. 1625. 1626. 1627. 1628. 1629. 1630. 1631. 1632. 1633. 1634. 1635. 1636. 1637. 1638. 1639. 1640. 1641. 1642. 1643. 1644. 1645. 1646. 1647. 1648. 1649. 1650. 1651. 1652. 1653. 1654. 1655. 1656. 1657. 1658. 1659. 1660. 1661. 1662. 1663. 1664. 1665. 1666. 1667. 1668. 1669. 1670. 1671. 1672. 1673. 1674. 1675. 1676. 1677. 1678. 1679. 1680. 1681. 1682. 1683. 1684. 1685. 1686. 1687. 1688. 1689. 1690. 1691. 1692. 1693. 1694. 1695. 1696. 1697. 1698. 1699. 1700. 1701. 1702. 1703. 1704. 1705. 1706. 1707. 1708. 1709. 1710. 1711. 1712. 1713. 1714. 1715. 1716. 1717. 1718. 1719. 1720. 1721. 1722. 1723. 1724. 1725. 1726. 1727. 1728. 1729. 1730. 1731. 1732. 1733. 1734. 1735. 1736. 1737. 1738. 1739. 1740. 1741. 1742. 1743. 1744. 1745. 1746. 1747. 1748. 1749. 1750. 1751. 1752. 1753. 1754. 1755. 1756. 1757. 1758. 1759. 1760. 1761. 1762. 1763. 1764. 1765. 1766. 1767. 1768. 1769. 1770. 1771. 1772. 1773. 1774. 1775. 1776. 1777. 1778. 1779. 1780. 1781. 1782. 1783. 1784. 1785. 1786. 1787. 1788. 1789. 1790. 1791. 1792. 1793. 1794. 1795. 1796. 1797. 1798. 1799. 1800. 1801. 1802. 1803. 1804. 1805. 1806. 1807. 1808. 1809. 1810. 1811. 1812. 1813. 1814. 1815. 1816. 1817. 1818. 1819. 1820. 1821. 1822. 1823. 1824. 1825. 1826. 1827. 1828. 1829. 1830. 1831. 1832. 1833. 1834. 1835. 1836. 1837. 1838. 1839. 1840. 1841. 1842. 1843. 1844. 1845. 1846. 1847. 1848. 1849. 1850. 1851. 1852. 1853. 1854. 1855. 1856. 1857. 1858. 1859. 1860. 1861. 1862. 1863. 1864. 1865. 1866. 1867. 1868. 1869. 1870. 1871. 1872. 1873. 1874. 1875. 1876. 1877. 1878. 1879. 1880. 1881. 1882. 1883. 1884. 1885. 1886. 1887. 1888. 1889. 1890. 1891. 1892. 1893. 1894. 1895. 1896. 1897. 1898. 1899. 1900. 1901. 1902. 1903. 1904. 1905. 1906. 1907. 1908. 1909. 1910. 1911. 1912. 1913. 1914. 1915. 1916. 1917. 1918. 1919. 1920. 1921. 1922. 1923. 1924. 1925. 1926. 1927. 1928. 1929. 1930. 1931. 1932. 1933. 1934. 1935. 1936. 1937. 1938. 1939. 1940. 1941. 1942. 1943. 1944. 1945. 1946. 1947. 1948. 1949. 1950. 1951. 1952. 1953. 1954. 1955. 1956. 1957. 1958. 1959. 1960. 1961. 1962. 1963. 1964. 1965. 1966. 1967. 1968. 1969. 1970. 1971. 1972. 1973. 1974. 1975. 1976. 1977. 1978. 1979. 1980. 1981. 1982. 1983. 1984. 1985. 1986. 1987. 1988. 1989. 1990. 1991. 1992. 1993. 1994. 1995. 1996. 1997. 1998. 1999. 2000. 2001. 2002. 2003. 2004. 2005. 2006. 2007. 2008. 2009. 2010. 2011. 2012. 2013. 2014. 2015. 2016. 2017. 2018. 2019. 2020. 2021. 2022. 2023. 2024. 2025. 2026. 2027. 2028. 2029. 2030. 2031. 2032. 2033. 2034. 2035. 2036. 2037. 2038. 2039. 2040. 2041. 2042. 2043. 2044. 2045. 2046. 2047. 2048. 2049. 2050. 2051. 2052. 2053. 2054. 2055. 2056. 2057. 2058. 2059. 2060. 2061. 2062. 2063. 2064. 2065. 2066. 2067. 2068. 2069. 2070. 2071. 2072. 2073. 2074. 2075. 2076. 2077. 2078. 2079. 2080. 2081. 2082. 2083. 2084. 2085. 2086. 2087. 2088. 2089. 2090. 2091. 2092. 2093. 2094. 2095. 2096. 2097. 2098. 2099. 2100. 2101. 2102. 2103. 2104. 2105. 2106. 2107. 2108. 2109. 2110. 2111. 2112. 2113. 2114. 2115. 2116. 2117. 2118. 2119. 2120. 2121. 2122. 2123. 2124. 2125. 2126. 2127. 2128. 2129. 2130. 2131. 2132. 2133. 2134. 2135. 2136. 2137. 2138. 2139. 2140. 2141. 2142. 2143. 2144. 2145. 2146. 2147. 2148. 2149. 2150. 2151. 2152. 2153. 2154. 2155. 2156. 2157. 2158. 2159. 2160. 2161. 2162. 2163. 2164. 2165. 2166. 2167. 2168. 2169. 2170. 2171. 2172. 2173. 2174. 2175. 2176. 2177. 2178. 2179. 2180. 2181. 2182. 2183. 2184. 2185. 2186. 2187. 2188. 2189. 2190. 2191. 2192. 2193. 2194. 2195. 2196. 2197. 2198. 2199. 2200. 2201. 2202. 2203. 2204. 2205. 2206. 2207. 2208. 2209. 2210. 2211

existunt alicui rationi predictorum elementorum vegetativorum et
sed in quibus diversitas inter malitiam et parvitatem
Malicia enim ut videmus importat carentiam alicuius perfec-
tionis scilicet rectitudinis, et hoc idem dicitur paritas
et. Non potest dari alicui diversitas inter contrarium
bonitatem, et contrarium magnitudinis et contra non diversitas
inter bonitatem et magnitudinem. Ita consequenter
diversitas quae est inter virtutes debet esse inter ipsas
contrarias maxime loquendo de contrarietate privativa
de quam contra. et si inter paritatem et malitiam nulla
est diversitas inter bonitatem et magnitudinem scilicet contra
Maxime quia in rebus creatis potest dari et dari bonitas parva
ut dicitur in quibusdam distinctionibus Gal. 1. a. 1. n. 1. et est
et Malitiam consistere in privatione
alicuius perfectionis rectitudinis et pertinere ad comuni-
cationem quam cum alijs habere debet: paritas autem
consistit in absterge et destructione alicuius perfectionis rei
in successu debita, et sic iam datur diversitas.

Argumentum nunc est principium ab absolute bonitas et magni-
tudo et contra. scilicet alicuius rei convenire debent
omnibus alijs rebus subiectis quod res unica existens et bona
et hoc principium communicationis etiam unica et sola
existens. et Malicia solum importat privationem
alicuius perfectionis rei debita. Maxime quia deus
est summe bonus et ipsa summa bonitas, quae est illi
ratio summa communicationis ab aeterno. Cum solum erat
unicum esse et res unica, nihil est commune, nec deus est
magis bonitatem, et per magnitudinem, Bo-
nitas quod est paritas solum unificare debet in
privatione alicuius perfectionis rei debita

55

It. qd dicitur, tria omnia suus figuratum plura videtur
minime potestare. Quare conueniens potest esse. I. int. per-
fectiones eiusdem futuri, et hoc primario, et intinset de futuris
I. int. perfectiones futurum, et hoc secundario. In utroque
sunt, ut unus rationi quomodo fortiter. int. de eodem
m. de Magnitudine et alijs principijs e' loquendo.

De Duratione

Durationis est ratione cuius cetera principia et omnia, si futura durat
et in se perseverantiam habent. Nam a substantia e' que
conuenit in deo quod e' eodem m. de deo. de deo nunc accipit
p. effectus e' durationis, in rebus temporalibus successiuus, in
illis et eternis, I. eternis, nunc e' p. successione minime im-
portant m. de, et hinc conueniendi m. limitas et finis obiectus id
staneat. qd nos cal. supra nos sunt ad nostram rem m. ita
intelligimus, et imaginaria ante pedes cadere imaginat. et imaginat.
planas pedum illorum et nostrorum de rebus respiciunt, et cont.
nos descendere, et illos ascendere iudicat, illorum. a se non cadere
esse asserit, cuius contrarium iudicat nunc qui omnia graua gra-
uitate equali ad Terram centum, equalit. iudicat se sapere
sic in pnti intellectus noster corpori temporali unitus omnia
ad motus corporis intelligit, et cont. de corpus nunc successiuum
a substantiam habet, omnia successiuum esse a firmat
quod. uenit ad conditiones futurum, et in deo et futuris in-
mediat e' alijs deo creatis, nullam contrarietate inueniat
primariam. I. secundariam que sola est principium definitionis
tunc iudicat in eadem futuri. I. rebus nullam successione
esse, et cont. quicquid deus ab eterno habet, nunc et in fu-
turi, et per omnia secula habet. Consimilit. de rebus in-
mediat creatis eternitate affirmat.

Aduertendum quod ad per-
seuerantiam solum esse necessarium ut res si de hac de cetero
m.

mo. se habet, ac antea se habebat, & notabilius modum
suum obducit: q. ad hanc propositionem: res in p. seuerantia
existit, cum eodemmo. se habet nunc ad p. prius; scilicet est
ut nunc nihil omiserit coram q. prius habebat. Unde 3a assignat.
Duratio, Eternitas, que caret principio inceptionis, et fine de-
finitionis; Quicquiditas que principium inceptionis habet, fine
definitionis nunc et habitura, et eont. his duobus contrariis
privatiuis durationis semp. abest. 3a. est Duratio Temporalis
que ~~summe~~ inceptionis principium, finemq. definitionis habet, qualia
sunt in sua duratione omnia elementata et ipsius evidentia
Contrarium Durationis est defectio. 4a. seue-
rantia in suis esse et pari amissio.

De potestate

Potestas est id ratione cuius aliquid pot. existere et agere. Unde
ad potestatem duo spectant alterum est ad exhibendum esse aliter
secunditas, alterum uero est capacitas recipiendi esse, quod enim
pot. esse capax et recipiendi l. habendi esse, et sic conuenit
sibi B. posse esse, cui rei, conuenit et non repugnat, in ali-
qua duratione ex predictis, qua autem rationem hanc absoluti
principij in se habet dicemus, cum int. principia huius figure et re-
discremina ponemus. per h. uero agere intelligimus esse q. id
ex quo aliter suum accipiunt esse.

Sed Contra Ratio Boni-
tatis in totam rationem potestatis idem dicas de quocunque
alio principiorum. Nam potestas in Bonitate facit ipsam
posse esse et posse beneficiare, immo ex se Bonitas ipsa pot. esse
et beneficiare, et Magnitudo pot. esse et magnificare ex se. q.
potestati alia ratio et diff. est assignanda. aliter ab aliis principijs
minime differenciat. q. diversitas semp. ponit aliquid in
diverso, quod non sit in alijs. si q. tota ratio potestatis alijs
principijs quaderet, non est principium ab alijs distinctum.

Hoc

elementarum componendum, et in ordine ad elementum. Consequenter
patet quod in eis semper est magis extrinsecus, id est in
dispositione naturae, ordinis ad elementum est intrinsecus, ad elementum
vero extrinsecus. Et illa est maior ista.

In quibus
et in quibus particulari de inveniendi et de ratione naturae
inclinationem, propriam sibi, et eam: propria et immediata
sufficit propriam communem, propriamque conservationem et
non propriam et immediatam: alia est ad finem eum, ad qui
particularia omnia sunt similia sunt dissimilia ferunt.
Et ista semper est maior propria, primo ad ipsam propriam
ordinari debet ut in natura portio ignis existens in Petro
id est in quibus alia elementa et immediata et inclinat ad con-
sistentiam in ipso igne elementis, et hoc est propria id est propria
inclinatione. Deinde inclinat ad existendum in Petro, et ista
est tota, quod similia sunt alia elementa et hoc est maior
prima inclinat: portio ignis existens in Petro ad omnes alias
portiones ignis in eadem illa existens et intendit: et melius possit
de perfectis communi Petro id est alio elementum. Sic in
mundo communi Petro ut perfectior dignitas et ma-
ior officium in Republica Salutaris possit valere et perfectius
temporalem conservare et proficere. Quod autem in incli-
natione sit maior pars. Et in ipso elementis existens, magis
quod est ad supremam et omnium et intentionem, quod est deus.
Iuxta haec regulanda sunt omnia rerum naturae inclinationes.
Ex quibus sequitur quod non omni re naturae
sive deo creata sapientia in deo angelis et hominibus intellectibus
dici id est notitiam quae sapienti intellectus cognoscit id est naturae in
suam perfectionem inclinat. et eam. Exple id sapientia
naturae quae vocatur in similes, finis quae semper nominatur
et intellectualis ratio id est magis dista, id est ut magis loquar multi-
pliciter.

(c) 2008 Ministerio de Cultura

(c) 2008 Ministerio de Cultura

...principia et media ... et ...
... prima quibus ...
... principia ...
... nulla enim ...
... principia ...
... Nam Deus ...
... durans ...
... in quibus ...
... omnia ...
... Deus ...
... finem ...
... facere ...
... si ...
... quod ...
... et ...
... in ...
... nullum ...
... perfectum ...
... imperfectum ...
... nullum ...
... et ...
... creaturam ...
... Pro Maior ...
... Deus ...
... principia ...
... contraria ...
... Nam ...
... sunt ...
... contraria ...

de quib. supra diximus nobiliori esse cognitione illa a qua
descendimus, quae nobilior ad p. tendimus. Unde notum est esse
et cognitione utramque, quae esse et cognitione sui quivimus ubi ubi.
p. semper est nobiliori cognitione ubi ubi partium, idem dicat de esse
p. q. fit descendens a toto et composito ad suas
partes componentes. Et fit descendens ex cognitione Summi ad cognitionem
portionum elementum, puritatis, sentientis in Summo. p. q. q.
in quolibet genere semper est nobiliori cognitione ubi ubi partium
Et est nobilior esse ubi, quoniam esse cuiuslibet partis. Descendens ex. fit
a maiori ad minus procedit. Contrario uo. fit ascendens. Ascendens
et descendens regulas videtur apud Summum et dialecticos.

Cognitio finis semper est nobiliori cognitione eorum q. tendunt ad
finem et hoc p. esse finis est nobilior. d. utrum compositum
est finis omnium firmam utrum, ut Summo est finis in compo-
nendis elementum, vegetativa sensitiva etc. p. semper est no-
bilior esse Summi et eundem cognitione, quoniam esse et cognitione elementum
vegetativa etc. Istum ex. fit descendens a toto composito ad
partes componentes.

Cuius contrarium est maxime usitatum apud
Metaphysicos et dialecticos. q. ad descendens fit apud ipsos a
magis ad minus, ut, p. par consideranti series predicamentorum
in quibus a genere supremo usque ad singularia fit descendens
p. ista uia sunt p. in componendis singularia, petri u. q.
p. etc.

p. Duplex particularia considerari posse. 1.
in Vane ubi compositi et sic considerat in ordine ad portiones
quas ex illis materiis sumunt. sicut ab ipsis ad suas portiones semper.
fit descendens. 2. considerant ista particularia, in materia
solum esse composita, d. solum secundum quilibet generationem ex
materiis

massis desumpta. Et sic nec sunt nec. 1. intentionum, nec. ab
ipsis ad utrumque sic desunt. Imma eadem uerba si sumas. Sic
potest est quoddam totum compositum ex quatuor elementis, uerba
sua sensitiva est. sic petrus est finis et causa intentionis. Quia
portionum elementarum portionum est. quibus constat. et tunc
fit descensus. Secundo ad quamlibet portionem. 2. considerat
petrus in utroque compositum est. 3. sumendo tantum portionem ignis. 4. de
ignis absolute sumpti, 5. respectu portionis uiuentis in ordine ad
uiuentem ut sic. et tunc petrus non est finis uiuentis. Immo contra
et cum ab ipso ad elementaria regit. 6. fit ascensus qui est
omnia maxime consideranda. ut intelligant. Natura ascendit
et descendit, et ordo primarius et secundarius intentionum. quid mani-
feste apparet si totum compositum a solo intentione distinguamus
hoc enim fit ex partibus similibus, compositum uero ex dissimilibus

Articulus ultimus de multiplicatione rerum in istis

In prius autem illud d. Quia si quod est implicat quicquid est
pro uius intelligentia aduertendum pro eo quod est summi unum in
alio contineri. Et sic potest demonstrari. c. 1. in fine. Et sic est ens
et tunc addit sensum. omnis res ut in suo esse existat aliquam
portionem ex istis principiis. Secundo dicitur. et enim potest esse. Et
quia sic tunc bonum magis est. item dicendum est de quodam alio
futurum et sic nihil est in reu natura quod possit esse prius
Natura subterfuge. omnia quae realiter implicat. in ipso quod
attenta reu. uerba quam supra de massis uerba diximus.

Intentionalis. siue in fine cognitionis. et tunc rerum cognitionis. Secundo
esse et enim in quo res est, est cognoscibilis, consequens fit

ut

63
Noticia de sumenda sit ex ista noticia sunt
principium et sic in suo cognoscere et sonny implicat
in illis principis

Caput 2^m de secunda figura

Hec figura est. I. nuncupata ex eo q^d littera. I. descripta est
ad similitudinem instrumenti ut intelligamus figuram sane et
figuram instrumentalem. ista enim uti intellexi tamq^m n^ostro
non solum alia per suus artis, d, etiam omnes alias questiones
pro qua intelligenda nonnulla brevis. dicemus. Insuperque sim-
iles in articulos dividentes.

Articulus. I. de brevis

elucidatione

Sunt fige

Haec figura est etiam triangulorum q^d in ipsa B. ponunt. Anguli quorum
quing. rubens. constat discrevitae concordantiae et contrarietate. que absolute
pertinent ad rei pluralitatem ostendendam. In enim est possibile res plu-
ricari ab ipso Angulo. Si enim sunt duae discrevitae B. et C. et sunt duo
concordant aut contrarietate. et eorum. Non enim ab ipso B. discrevitae
dant, concordantiam aut contrarietate. et non est pluralitatem. Ab ipso
B. Angulus ostendit absolute pluralitatem rei.

Angulus

Viridis principis medio finisq^{ue} constat. In quo non sola pluralitas
d, sed etiam omnis investigat. Cum enim Relativa principia ab ipso
rei pluralitatem esse non possint, sic obtem^{perat} quolibet suus fi-
gura principis pluralitatem dant. In hoc et Angulus ultra
pluralitatem querimus etiam ordinem qui semp^{er} consistit me-
principium Medium et finem. In quolibet et q^d questione
de

De observanda sunt.

3. Triangulus croceus maioritatem
Aequalitatem et minoritatem continet in quo gradus per se habent
rei designat. Cum enim finis sit quilibet omnium nobilissimus, qui
ad ipsum magis accedunt, maiora sunt, et qui ab eodem magis ree-
dunt, erunt minora ex quibus si deus aequaliter ad finem accedant
Aequalitatem inter se habere dicunt.

Item isti Trianguli inter de
mixtionem habere debent. 1. miscendo quolibet angulum cum alio
eiusdem trianguli, ut si ponat. Diversitas inter concordantiam et concor-
dantiam. 2. contrarietatem et contrarietatem. Immo diversitas est possibilis inter diversi-
tatem et diversitatem. Cum enim inter se diversitatem plures
existant, Necessario danda est diversitas inter ipsas diversitates
idem dicas de quolibet Triangulo

2. Miscendo Angulum
Trianguli cum quolibet angulo alterius Trianguli. Ut si sumat. mai-
oritatem inter diversitatem et diversitatem. 1. inter Contra. et Con. 2. inter
easdem diversitatem quolibet angulum cum singulis angulis alterius trian-
guli ut latius in propriis videtur. Quod ad maiorem Notitiam cuiusdam
questionis attinet. De contrarietate. Item Tres Trianguli ad invicem
concordant et mixti ut ipsorum mixtionem et finem Notitiam angulorum
intelligamus.

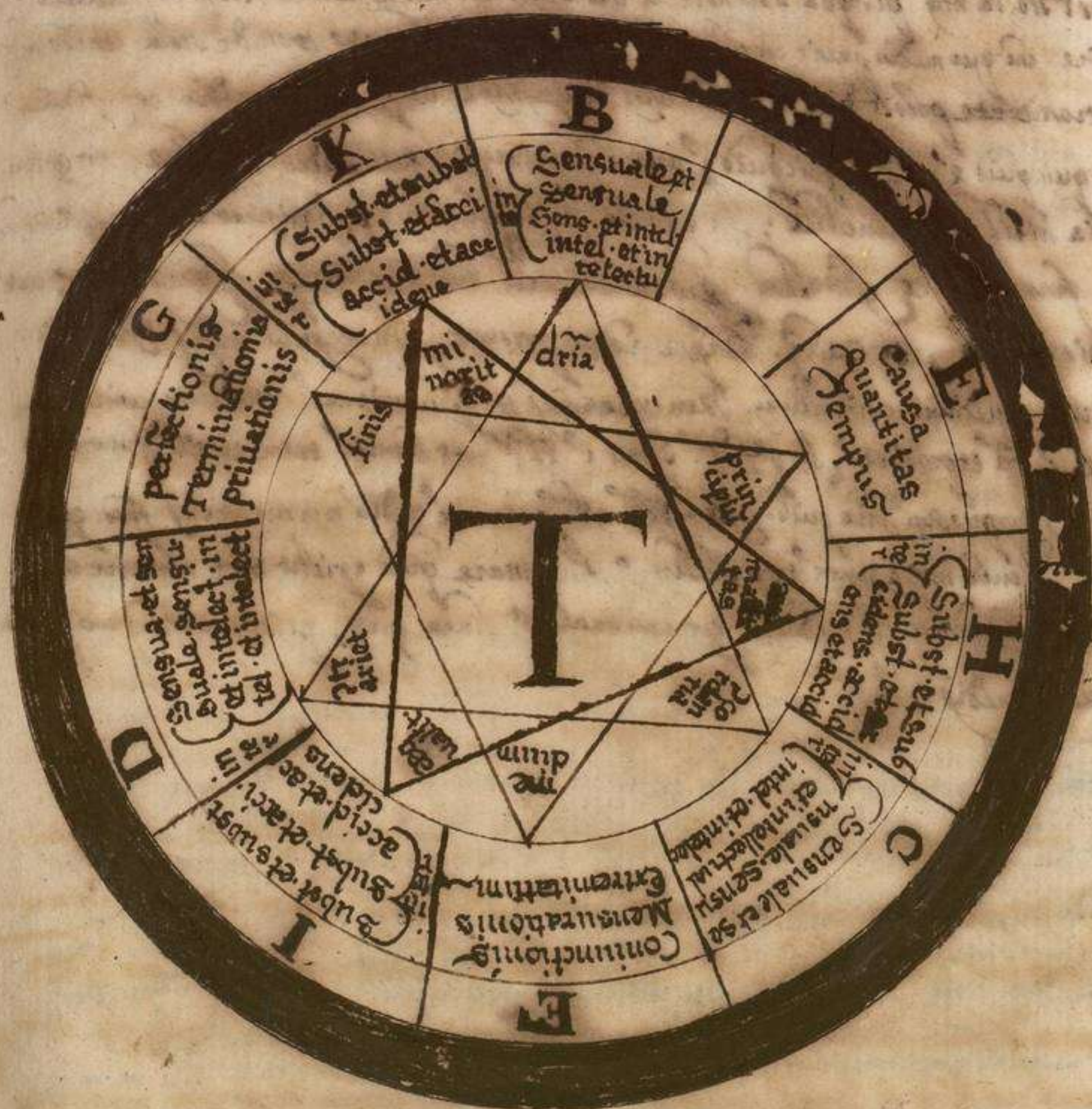
3. Miscendo de singulis 2. a figura inter. 3. omnes
Tres Trianguli invenire debent. Quod cum mixceat cum singulis
subiectis. Nonnullis principibus demptis. Si des enim non dat.
Contrarietas intermixta neg. in singulis cum immediate erant
Neg. maioritas est des intermixta ut latius et principibus singulis
de finibus apparebit

de figura

Secunda figura predicatorum respectu deno- dantium

64

de secunda figura per T. significata

Texty

Secunda figura per T. est nominata. igitur quidem figura continet in se. 3. triangulos
et quilibet est generalis ad omnia. id est tria sunt de diff. concor. contrar. in quo cadit
quicquid est in suo medio. Nam quicquid est aut est in diff. concordantia, aut contraria.
et extra ista principia non est aliquid requirere. sciendum est. quod quilibet angulus
istius trianguli habet tres species. Nam diff. est. int. sensuale et sensuale, repugnans
int. sapientie et arbitrii. item int. sensuale et intellectuale. ut puta int. corpus et
animam; adue int. intellectuale et intellectuale. sicut int. anima et deum
aut int. angelum et angelum, aut int. deum et angelum. et sic de concordantia et
contrarietate. et de istis duobus. et igitur diff. existens in quolibet angulo istius tri-
anguli

Trianguli est scala inter per quam ascendit et descendit ut medium nate inter subiectum et predicatum
possit invenire. cuius medium possit concludere. et sic de scala concordantia
et contrarietate possit dici. alius triangulus est de principio, medio, et fine
in quo cadit quicquid est. quicquid est autem in principio aut medio, et fine, et igitur
ista principia in se sunt immutabilia. In angulo principij, causas significat causas efficientes
materiam, formam, et finem. et quantitates autem autem tempus significat. ab
Novem predicamentis, et ea quae propria deum possunt. In angulo medio sunt tres
species rerum, medium univocationis, Menuratiois et excommunicationis. medium univocationis
nisi existit inter se et predicatum, et quod dicitur. Simo est ad, inter. Simo enim et ad sunt media
videlicet vita, corpus autem sine quibus. et sic habet ad. item est medium menuratiois quod existit
per actum. et inter inter. agere et agibilem, et amare quod existit inter. amantem
et amabilem. Et ad hoc est medium excommunicationis et linea quae existit inter. Duo puncta
et iste angulus medij est.

Articulus. 2.

An primae figurae principia in ista
ponantur

Cum constet in figurae hanc principia constare, videndum est
an illius novem principia in suis 2. Triangulo. contineantur.
Et videtur vera pars affirmans. Nam 2. Triangulus componitur
ex principis etc. et in ipso omnia principia continentur. et d.
principia in figurae hanc rationem principij etc. etc. Consequenter
Maioritas et minoritas sunt suis figurae principia argui prius
in figurae hanc Maior principij suis figurae. et sub
Maioritate contineri debent. Minor est praesentia. et d.
ut unum semper est magis relatiuum quod in absolute fundatur. et figura
in figurae sunt absolute, suis uero sunt relatiua. et d.
Quibus non obstantibus absolute dicendum est
quia in figurae distinguuntur a suis principijs, et contra non
poni in ista uelamodo pro cuius intelligentia aduertendum
est principia in figurae dupliciter considerari posse. 1.
absolute ut de quocumque sub abstracta. et d.
rationem mater ex qua, 1. rationem hanc, unde uita omnia sunt
iste Natura sunt, et sic dicuntur in figurae principia. Nullus
principij generis hanc. 2. sumi possunt ut sunt contracta
in aliquo subiectum uo. in igne. etc. et d. Socrates et Salus
rationem mater ex qua particularia descendunt, et d. in
etiam ad in figuram spectare dicuntur. quod enim est et d.
rationem

66

eiusdem fundamenti similib; - s. dissimilib; et sic re-
maneat de. Manitas q. eiusdem fundamenti magis
aecedat finem perfectiū qm aliorū. Fundamentum
et iuxta istos considerandi modos poterit alia suis signa
respective cognoscere ut latius ex ipsorum definitiōe constabit

Articulus 3.

Quae ponantur supra Angulus primi

Trianguli

Species Solum Angulus dicitur concordantia et contrarietas
sunt sensuale et intellectuale, Nōne sensuali; corporale intel-
ligit. Nōne u. intellectuali; intelligit spirituale. Dat. q. dicitur
int. sensuale et sensuale, ut int. quatuor elementa. Sensitiva est.
q. d. Diversimode componunt elementata, et int. ipsa dat. concordantia
q. d. conveniunt. Non solum in esse corporali, verum etiam in com-
positione corporis elementati est. Est etiam dicitur int. intellectuale
et intellectuale, ut int. Deum et angelos, et int. angelos et ratem
aiam, ut pat. consideranti. Fides et uberior dat. concordantia int.
spiritualia in ~~ordine~~ ordine ad finem. Rursus est con-
trarietas. q. d. non solum quatuor elementa contrariant; ignis
calefaciendo et laxando. Tūm, aqua restringendo; aer sumedando
s. refrigerando, et Terra siccando. s. euacuando. int. angelos autē
int. se int. ipsos et ratem aiam et uadq. ad et ipsam
Deum dat. contrarietas in quando donec. s. in donec et
sic sunt 3. species. s. considerationes in quolibet angulo
int. sensuale et sensuale, int. intellectuale et int. sensuale
et intellectuale.

Amicus de spirit. secund:

Frankreich.

In angulo principij collocantur substantia et accidentia. q. d. omnia ista
per rationem principij haberi dicunt. Unde cum quatuor
sint principia substantia male formale, efficiens, et finale
quorum primum dat esse toti in se recipiendo formam. Formale
dat esse toti ex se habendo suum proprium esse materia: efficiens
dat esse toti ~~male~~ formam in materiam introducendo, et causa finalis eidem
toti confert esse, aliis principij modum principijandi conferendo
omnia in isto angulo continentur.

Solum velim adducere mo. 1.
 Et causam finalem sic esse dicendum quod finalis causa dicitur
 tanquam principij prout alijs principijs dicitur principijandi medium
 et illa movet ad causandum; sic u. 1. Vanum finem finis iniqui
 Non solum alijs principijs, sed etiam ipsi talis principijandi quod
 per se habet et delectationem spiritus.
 Per auctoritatem necessitatem omnia

Principia quidam sunt rei presidenti. Scilicet duo esse
 Complectum aliquod esse tribui, et quantitas est principium
 prout rebus extensionem tribuit, quibus latitudinem longitudinem
 et profunditates. Qualitas est accidentis effectus rei
 siue ut existat confirmat, ad finem; qualis est forma et
 figura: siue ut existat confirmat, ad potentias activas ut passio
 - I. pacibilitas, I. uere sit uincit: ad exhibendum esse alium
 - I. absolute qualis e pota. I. impota. I. talis: ut dabitur eodis
 positio. His adde alia accidentium predicamenta.

Supramedium
Sunt coniunctio, mensuratio et extremitas ad intelligendum media
- I. esse unitiva, et extremorum coniunctiva, qualis est unio int. materiam
et formam et tunc efficiens generitalem. Dat. medium men-
surativum

67
Mensurationis, q³ e² reru mensura, siue in rebus corporalibus
ut modis pondus etc. siue in intellectualibus, sicut in medium
demonstratio n³ demonstrat tantam esse unitatem et eadem
int³. extremitates in conclusionem quantae et qualis est, int³.
ipsam et eandem extremitates in ante. si intelligitur illud
Galilei³ Axioma, q³ ununt. in aliquo 3° ununt. int³. se

Tertium Medium e² extremitatum quod int³.
duas extremitates existit, siue illas uniat, siue Mensuret 1.
ab utroq³ abobineat. Primum et 2^m. utile est scientiis acquirendis
non 3^m.

Supra angulum finis sunt 3. species. uide-
licet. finis priuationis, qui e² uniuscuiusq³ interitus ut mors est
finis uitae. 2³ est Determinationis in quo res finiunt. sicut metea
in agro. et duo isti fines parum ad scientias conducunt. 3° est fi-
nis perfectionis, quae 1^a intentio uocari potest, et iste est etiam
Determinacionis, n³ in e contra.

In isto Triangulo consideranda e²
Maioritas finis. q³ semper ipsa est includendum, quae enim sunt
maiores ~~unifinitate~~ unifinitate cum fine perfectionis affirmanda
sunt. Et sic affirmamus dari unum solum Deum qui omnium reru sit
1^a intentio. affirmamus etiam dari Beatitudinem. q³ sic datur ma-
ioritas locutiones creaturarum u³ deo. et iuxta aut finem priua-
tionis dicendum e² dari poenas aeternas, ut sit maior unifinitas creaturarum
sic male agentium et a summa 1^a intentione deuiantium u³ bene
Sic enim esse n³ pot³ absq³ positione inferni.

Articulus 6us de
speciebus Tertii Trianguli
Quilibet angulus 3ⁱ Trianguli supra se habet substantiam
et quidem, ut intelligamus maioritatem esse int³. substantiam et substantiam.
int³.

int: accidens et accidens: idem iudicium. Faciendum? de substantia
Qualitate, et Minoritate. Item de difficultate qua tunc accidens possit
esse maius substantia. ad quod.

Dicendum 1: absolute substantia semper est ma-
iorem quocumque accidentem. De mixta patet. quia est substantia sine accidente
De creatis autem ratio est manifesta. Cum quia omnis substantia est capax exis-
tendi per se naturae. quod nulli accidenti convenire potest. Item etiam quia
substantia creata deo similior est. In sua accidentia, tam in suis esse
quam in suo agere. et sic substantia semper est maior suis accidentibus.

Dicendum 2:
si fiat sermo de maiestate finis siue comparativa, semper substantia sua acci-
dens maiora substantia. quia sic illud est magis quod est finis proximus, id est quod finis
perfectiori modo comparatur. id est, taliter se habent semper plura accidentia, ut
patet in semine qui meretur artibus. id est de mercede. non tamen suo esse. item
quia actiones omnes sunt medium coniunctionis principiorum cum fine
et finis sunt viciniore, et contra: talia accidentia maiora sunt, quam ip-
sum substantia comparativae videtur quod traduntur in arte inventiva.
Capitulum de maiestate finis

Articulus 6.

De Brevis Quodatione principiorum Suius

Figure

Principia Suius figure relativa dicuntur. quia totum esse Solum
et ad aliud se habere, et sic nunquam aliquid. Substantia pluralitatem esse
possunt. videtur quod dicuntur. quod mixta substantia et finis.

Diversitas

Signum claritatis et auferit confusionem. quia omnis diffinitio. id est diversitas
in Suis fundatur. quia in uno est aliquid non existens in alio et sic
fundatur. supra Suius formale quod est rei constitutum in tali esse
que enim existunt in aliqua massa in ipso et hoc confunduntur. et confunduntur.
bona legataria si ad ipsum hereditas deveniat.

Concordantia est

duorum

similiter sic. l. una esse ex alia. l. ambas a uno 3°. l. a
principio. l. Tandem ad eundem ductum. l. finem. q.
cum. l. in. principia. mediu. et. finis. in. i. et. tandem. qua.
comparant. in. perfectione. l. Dignitate. Necio. in. 3°. Triangulo
ponunt. sunt enim aequales. l. in. quales. res. in. perfectione. l.
dignitate. q. ubi. pot. esse. q. in. quibus. Triangulus. d. p. p.
non. ponant.

Sequitur in quolibet Triangulo variis
scilicet, ascendit. et descendit fieri posse. Unde ascendit sic
ordine. sub. servas. 1°. a minori ad maius. l. aequale. q.
si. q. vult. aliquis. ascendere. q. 3°. Triangulo. ad. cognoscendam
in. de. productione. potest. si. procedere. quodlibet. principium. ad
Maius. l. minus. et. effectum. sibi. similem. l. Desimilare. producit. q.
omne. principium. producit. effectum. sibi. similem. q. 2°. Illud. princi-
pium. est. maius. quod. de. suo. esse. specifico. producit. effectum. qm. illud
quod. de. suo. esse. generico. q. maius. est. similitudo. specifica. qm. generica
prope. maiorem. comunitatem. q. 3°. Principium. producit. effectum. q. esse
Numerico. nobilior. producit. effectum. qm. de. esse. specifico. Unde
qui. concedit. quatuor. elementis. q. 1°. elementis. singulis. elementis
simile. de. concedere. viventi. producere. vivens. sentienti. producere
sentientis. et. de. aliis. q. 2°. Aliis. generis. producit. Maius. effectus
specificus. et. esse. generis. q. 3°. Necesse. dicendum.
q. 4°. generis. producit. effectum. q. 5°. species. producit. effectum. q. 6°. et
Nobilitas. et. maius. in. q. 7°. singulis. perfectionibus. q. 8°. perfectus. con-
cedit. q. 9°. in. q. 10°. q. 11°. q. 12°. q. 13°. q. 14°. q. 15°. q. 16°. q. 17°. q. 18°. q. 19°. q. 20°.
q. 21°. q. 22°. q. 23°. q. 24°. q. 25°. q. 26°. q. 27°. q. 28°. q. 29°. q. 30°.
q. 31°. q. 32°. q. 33°. q. 34°. q. 35°. q. 36°. q. 37°. q. 38°. q. 39°. q. 40°.
q. 41°. q. 42°. q. 43°. q. 44°. q. 45°. q. 46°. q. 47°. q. 48°. q. 49°. q. 50°.
q. 51°. q. 52°. q. 53°. q. 54°. q. 55°. q. 56°. q. 57°. q. 58°. q. 59°. q. 60°.
q. 61°. q. 62°. q. 63°. q. 64°. q. 65°. q. 66°. q. 67°. q. 68°. q. 69°. q. 70°.
q. 71°. q. 72°. q. 73°. q. 74°. q. 75°. q. 76°. q. 77°. q. 78°. q. 79°. q. 80°.
q. 81°. q. 82°. q. 83°. q. 84°. q. 85°. q. 86°. q. 87°. q. 88°. q. 89°. q. 90°.
q. 91°. q. 92°. q. 93°. q. 94°. q. 95°. q. 96°. q. 97°. q. 98°. q. 99°. q. 100°.
q. 101°. q. 102°. q. 103°. q. 104°. q. 105°. q. 106°. q. 107°. q. 108°. q. 109°. q. 110°.
q. 111°. q. 112°. q. 113°. q. 114°. q. 115°. q. 116°. q. 117°. q. 118°. q. 119°. q. 120°.
q. 121°. q. 122°. q. 123°. q. 124°. q. 125°. q. 126°. q. 127°. q. 128°. q. 129°. q. 130°.
q. 131°. q. 132°. q. 133°. q. 134°. q. 135°. q. 136°. q. 137°. q. 138°. q. 139°. q. 140°.
q. 141°. q. 142°. q. 143°. q. 144°. q. 145°. q. 146°. q. 147°. q. 148°. q. 149°. q. 150°.
q. 151°. q. 152°. q. 153°. q. 154°. q. 155°. q. 156°. q. 157°. q. 158°. q. 159°. q. 160°.
q. 161°. q. 162°. q. 163°. q. 164°. q. 165°. q. 166°. q. 167°. q. 168°. q. 169°. q. 170°.
q. 171°. q. 172°. q. 173°. q. 174°. q. 175°. q. 176°. q. 177°. q. 178°. q. 179°. q. 180°.
q. 181°. q. 182°. q. 183°. q. 184°. q. 185°. q. 186°. q. 187°. q. 188°. q. 189°. q. 190°.
q. 191°. q. 192°. q. 193°. q. 194°. q. 195°. q. 196°. q. 197°. q. 198°. q. 199°. q. 200°.
q. 201°. q. 202°. q. 203°. q. 204°. q. 205°. q. 206°. q. 207°. q. 208°. q. 209°. q. 210°.
q. 211°. q. 212°. q. 213°. q. 214°. q. 215°. q. 216°. q. 217°. q. 218°. q. 219°. q. 220°.
q. 221°. q. 222°. q. 223°. q. 224°. q. 225°. q. 226°. q. 227°. q. 228°. q. 229°. q. 230°.
q. 231°. q. 232°. q. 233°. q. 234°. q. 235°. q. 236°. q. 237°. q. 238°. q. 239°. q. 240°.
q. 241°. q. 242°. q. 243°. q. 244°. q. 245°. q. 246°. q. 247°. q. 248°. q. 249°. q. 250°.
q. 251°. q. 252°. q. 253°. q. 254°. q. 255°. q. 256°. q. 257°. q. 258°. q. 259°. q. 260°.
q. 261°. q. 262°. q. 263°. q. 264°. q. 265°. q. 266°. q. 267°. q. 268°. q. 269°. q. 270°.
q. 271°. q. 272°. q. 273°. q. 274°. q. 275°. q. 276°. q. 277°. q. 278°. q. 279°. q. 280°.
q. 281°. q. 282°. q. 283°. q. 284°. q. 285°. q. 286°. q. 287°. q. 288°. q. 289°. q. 290°.
q. 291°. q. 292°. q. 293°. q. 294°. q. 295°. q. 296°. q. 297°. q. 298°. q. 299°. q. 300°.
q. 301°. q. 302°. q. 303°. q. 304°. q. 305°. q. 306°. q. 307°. q. 308°. q. 309°. q. 310°.
q. 311°. q. 312°. q. 313°. q. 314°. q. 315°. q. 316°. q. 317°. q. 318°. q. 319°. q. 320°.
q. 321°. q. 322°. q. 323°. q. 324°. q. 325°. q. 326°. q. 327°. q. 328°. q. 329°. q. 330°.
q. 331°. q. 332°. q. 333°. q. 334°. q. 335°. q. 336°. q. 337°. q. 338°. q. 339°. q. 340°.
q. 341°. q. 342°. q. 343°. q. 344°. q. 345°. q. 346°. q. 347°. q. 348°. q. 349°. q. 350°.
q. 351°. q. 352°. q. 353°. q. 354°. q. 355°. q. 356°. q. 357°. q. 358°. q. 359°. q. 360°.
q. 361°. q. 362°. q. 363°. q. 364°. q. 365°. q. 366°. q. 367°. q. 368°. q. 369°. q. 370°.
q. 371°. q. 372°. q. 373°. q. 374°. q. 375°. q. 376°. q. 377°. q. 378°. q. 379°. q. 380°.
q. 381°. q. 382°. q. 383°. q. 384°. q. 385°. q. 386°. q. 387°. q. 388°. q. 389°. q. 390°.
q. 391°. q. 392°. q. 393°. q. 394°. q. 395°. q. 396°. q. 397°. q. 398°. q. 399°. q. 400°.
q. 401°. q. 402°. q. 403°. q. 404°. q. 405°. q. 406°. q. 407°. q. 408°. q. 409°. q. 410°.
q. 411°. q. 412°. q. 413°. q. 414°. q. 415°. q. 416°. q. 417°. q. 418°. q. 419°. q. 420°.
q. 421°. q. 422°. q. 423°. q. 424°. q. 425°. q. 426°. q. 427°. q. 428°. q. 429°. q. 430°.
q. 431°. q. 432°. q. 433°. q. 434°. q. 435°. q. 436°. q. 437°. q. 438°. q. 439°. q. 440°.
q. 441°. q. 442°. q. 443°. q. 444°. q. 445°. q. 446°. q. 447°. q. 448°. q. 449°. q. 450°.
q. 451°. q. 452°. q. 453°. q. 454°. q. 455°. q. 456°. q. 457°. q. 458°. q. 459°. q. 460°.
q. 461°. q. 462°. q. 463°. q. 464°. q. 465°. q. 466°. q. 467°. q. 468°. q. 469°. q. 470°.
q. 471°. q. 472°. q. 473°. q. 474°. q. 475°. q. 476°. q. 477°. q. 478°. q. 479°. q. 480°.
q. 481°. q. 482°. q. 483°. q. 484°. q. 485°. q. 486°. q. 487°. q. 488°. q. 489°. q. 490°.
q. 491°. q. 492°. q. 493°. q. 494°. q. 495°. q. 496°. q. 497°. q. 498°. q. 499°. q. 500°.
q. 501°. q. 502°. q. 503°. q. 504°. q. 505°. q. 506°. q. 507°. q. 508°. q. 509°. q. 510°.
q. 511°. q. 512°. q. 513°. q. 514°. q. 515°. q. 516°. q. 517°. q. 518°. q. 519°. q. 520°.
q. 521°. q. 522°. q. 523°. q. 524°. q. 525°. q. 526°. q. 527°. q. 528°. q. 529°. q. 530°.
q. 531°. q. 532°. q. 533°. q. 534°. q. 535°. q. 536°. q. 537°. q. 538°. q. 539°. q. 540°.
q. 541°. q. 542°. q. 543°. q. 544°. q. 545°. q. 546°. q. 547°. q. 548°. q. 549°. q. 550°.
q. 551°. q. 552°. q. 553°. q. 554°. q. 555°. q. 556°. q. 557°. q. 558°. q. 559°. q. 560°.
q. 561°. q. 562°. q. 563°. q. 564°. q. 565°. q. 566°. q. 567°. q. 568°. q. 569°. q. 570°.
q. 571°. q. 572°. q. 573°. q. 574°. q. 575°. q. 576°. q. 577°. q. 578°. q. 579°. q. 580°.
q. 581°. q. 582°. q. 583°. q. 584°. q. 585°. q. 586°. q. 587°. q. 588°. q. 589°. q. 590°.
q. 591°. q. 592°. q. 593°. q. 594°. q. 595°. q. 596°. q. 597°. q. 598°. q. 599°. q. 600°.
q. 601°. q. 602°. q. 603°. q. 604°. q. 605°. q. 606°. q. 607°. q. 608°. q. 609°. q. 610°.
q. 611°. q. 612°. q. 613°. q. 614°. q. 615°. q. 616°. q. 617°. q. 618°. q. 619°. q. 620°.
q. 621°. q. 622°. q. 623°. q. 624°. q. 625°. q. 626°. q. 627°. q. 628°. q. 629°. q. 630°.
q. 631°. q. 632°. q. 633°. q. 634°. q. 635°. q. 636°. q. 637°. q. 638°. q. 639°. q. 640°.
q. 641°. q. 642°. q. 643°. q. 644°. q. 645°. q. 646°. q. 647°. q. 648°. q. 649°. q. 650°.
q. 651°. q. 652°. q. 653°. q. 654°. q. 655°. q. 656°. q. 657°. q. 658°. q. 659°. q. 660°.
q. 661°. q. 662°. q. 663°. q. 664°. q. 665°. q. 666°. q. 667°. q. 668°. q. 669°. q. 670°.
q. 671°. q. 672°. q. 673°. q. 674°. q. 675°. q. 676°. q. 677°. q. 678°. q. 679°. q. 680°.
q. 681°. q. 682°. q. 683°. q. 684°. q. 685°. q. 686°. q. 687°. q. 688°. q. 689°. q. 690°.
q. 691°. q. 692°. q. 693°. q. 694°. q. 695°. q. 696°. q. 697°. q. 698°. q. 699°. q. 700°.
q. 701°. q. 702°. q. 703°. q. 704°. q. 705°. q. 706°. q. 707°. q. 708°. q. 709°. q. 710°.
q. 711°. q. 712°. q. 713°. q. 714°. q. 715°. q. 716°. q. 717°. q. 718°. q. 719°. q. 720°.
q. 721°. q. 722°. q. 723°. q. 724°. q. 725°. q. 726°. q. 727°. q. 728°. q. 729°. q. 730°.
q. 731°. q. 732°. q. 733°. q. 734°. q. 735°. q. 736°. q. 737°. q. 738°. q. 739°. q. 740°.
q. 741°. q. 742°. q. 743°. q. 744°. q. 745°. q. 746°. q. 747°. q. 748°. q. 749°. q. 750°.
q. 751°. q. 752°. q. 753°. q. 754°. q. 755°. q. 756°. q. 757°. q. 758°. q. 759°. q. 760°.
q. 761°. q. 762°. q. 763°. q. 764°. q. 765°. q. 766°. q. 767°. q. 768°. q. 769°. q. 770°.
q. 771°. q. 772°. q. 773°. q. 774°. q. 775°. q. 776°. q. 777°. q. 778°. q. 779°. q. 780°.
q. 781°. q. 782°. q. 783°. q. 784°. q. 785°. q. 786°. q. 787°. q. 788°. q. 789°. q. 790°.
q. 791°. q. 792°. q. 793°. q. 794°. q. 795°. q. 796°. q. 797°. q. 798°. q. 799°. q. 800°.
q. 801°. q. 802°. q. 803°. q. 804°. q. 805°. q. 806°. q. 807°. q. 808°. q. 809°. q. 810°.
q. 811°. q. 812°. q. 813°. q. 814°. q. 815°. q. 816°. q. 817°. q. 818°. q. 819°. q. 820°.
q. 821°. q. 822°. q. 823°. q. 824°. q. 825°. q. 826°. q. 827°. q. 828°. q. 829°. q. 830°.
q. 831°. q. 832°. q. 833°. q. 834°. q. 835°. q. 836°. q. 837°. q. 838°. q. 839°. q. 840°.
q. 841°. q. 842°. q. 843°. q. 844°. q. 845°. q. 846°. q. 847°. q. 848°. q. 849°. q. 850°.
q. 851°. q. 852°. q. 853°. q. 854°. q. 855°. q. 856°. q. 857°. q. 858°. q. 859°. q. 860°.
q. 861°. q. 862°. q. 863°. q. 864°. q. 865°. q. 866°. q. 867°. q. 868°. q. 869°. q. 870°.
q. 871°. q. 872°. q. 873°. q. 874°. q. 875°. q. 876°. q. 877°. q. 878°. q. 879°. q. 880°.
q. 881°. q. 882°. q. 883°. q. 884°. q

concludere, et propositione declarare. In ipsa figura signifi-
catur est quod. *Unumquodque principii cuiuslibet principio attribuitur.*
ut B. cui attribuitur. C. d. est ut patet in figura.

Ratio Sive est Usus

ut intelligatur in omnibus principiiis cognoscatur quodlibet principii
ut ad eandem cōtē adducat multas. Tunc, et de hoc ut tunc dare
exemplum de Bonitate de qua supra facimus, de aliis aut principiiis
predicatur.

Bonitas e' magna Bonitas e' differens durans Bonitas e' p'tens Exemplu'
Bonitas e' scitabilis Bonitas e' amabilis Bonitas e' virtutosa Bonitas e'
vera Bonitas e' gloriosa Bonitas e' differens Bonitas e' amanda
Bonitas e' contraria Bonitas e' principians Bonitas e' medians Bo-
nitas e' finiens Bonitas e' magnificans Bonitas e' coequans Bo-
nitas e' Minorificans, et c. d. d. d. de Bonitate ita de aliis prius suo modo

Figura ista e' ualde generalis, in qua intelligitur e' ualde Amplius
generalis ad sciendum scientias.

Conditio Sive figura e' quedam Conditio
camera si sit contra aliam, id adimplere in conclusionibus, et ca-
mera. De hoc et de aliis et aliis quidem conditionibus in conditionibus et
et falsis scientia.

BC	CD	DE	EF	FG	GH	HI	IK
BD	DE	EF	FG	GH	HI	IK	
BE	EF	FG	GH	HI	IK		
BF	FG	GH	HI	IK			
BG	GH	HI	IK				
BH	HI	IK					
BI	IK						
BK							

Expositio Textus.

Ut ita ea q. in Textu apparent figuram istam dici Triangularem
 Scalonicam. q. a. facta est 36. camerarum ad modum Trianguli, et con-
 tineri lineas ponunt. Descendentibus. e. i. a. ut ut dicitur B. E. B. D. B. C.
 etc. Ascendentibus alia ut ut dicitur C. H. C. H. D. H. etc. Tertia
 est transversalis ut cum procedimus dicendo B. C. C. D. D. E. etc.
 Ut in ipsa figura appareat. Suius figure conditio est, ut neutra
 camera aliam camera cedat. immo adiuvet. Nam principia L. Q.
 etc. 2. Q. figura semp. sunt illa manere, et sunt. Nucleum
 est aliter. etc. de figura. De prima figura principij etc.
 Nam illa maius de rebus omnibus predicant. et simul. De
 principij uo. etc. figura, nullum latere pot. q. a. cu sint
 quedam retoner q. sup. entitate positura rei fundant. si fun-
 damenta se minimi cedunt, conat. etc. retoner ipsa ab invicem
 cedi poterunt. q. etc.

Huius Signi quadrato

Hic pauis euacuanda est 3^a fig^a 9^a Sicut euacuatio Nulli
 est diffinitio, est aut euacuatio omnium propositionum, et omnia
 regularia euacuanda est camera contraria. Nam cum in qualibet camera
 sint duae litterae, et qualibet littera sua duo principia absolute
 sui relationum, suam questionem et regulam. Sit in qualibet camera
 ponit 4^a principia, duae absolute, et duo relationum, et rursus
 quae 9^a et regulas, quae duae absolute, et duo relationum
 1. Lines transuersales, 2. demum qualibet camera in qua sit
 littera 4^a. Nam si 4^a littera duae questiones 5^a, quomodo
 et cum quo. Unde ubi 3^a est littera 2^a sit in mai^{or} figura
 omne tres questiones et duas regulas.

ab eo quod in quavis camera existit, possit esse subiectu
alioni, et de quolibet predicari duodecim propositiones in
quolibet camera. i. in camera B. C. Bonitas est magna
Sanctas est differens Bonitas est concordans, Magnitudo est bona

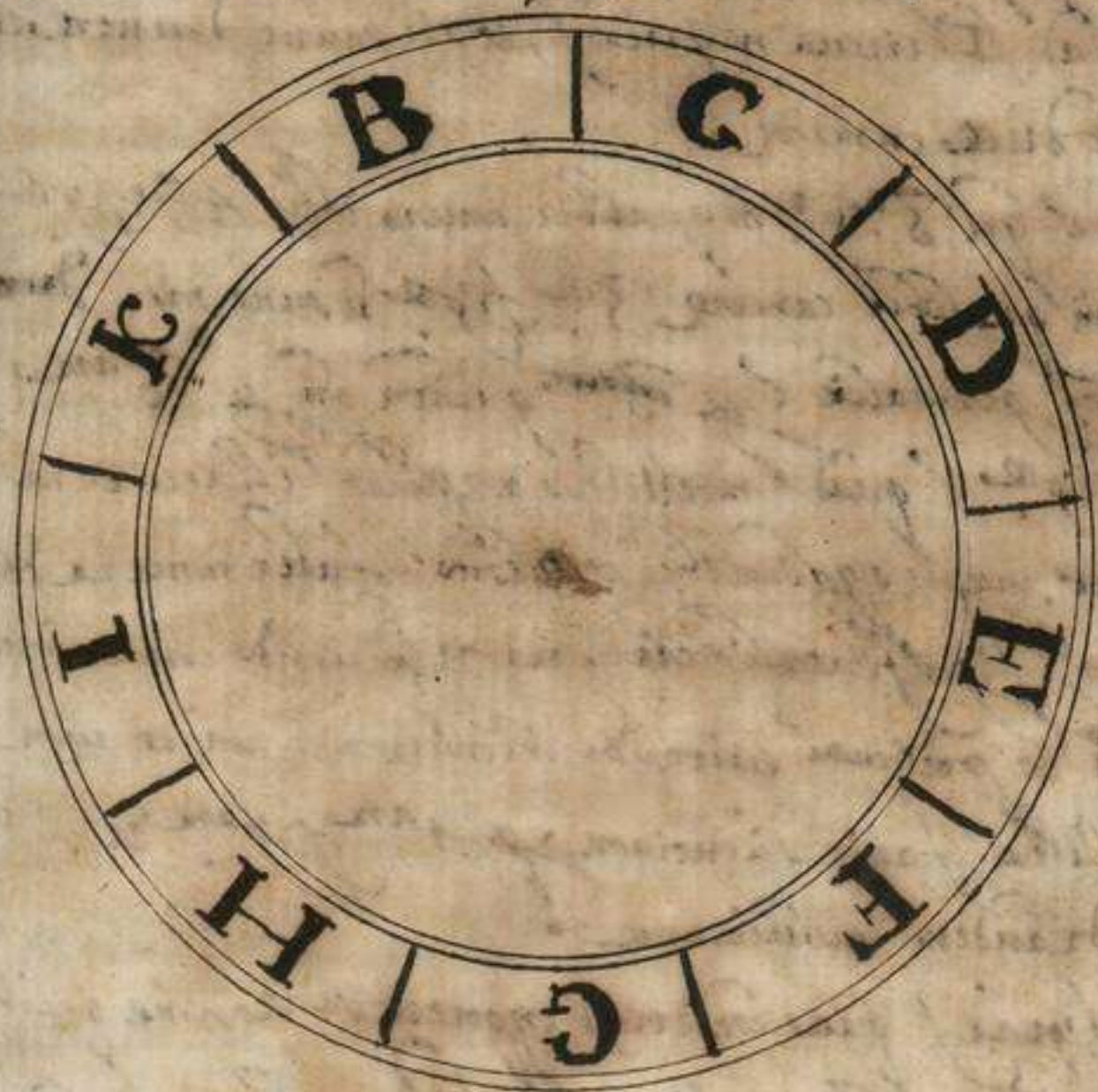

71

Magnitudo e' differentia; Magnitudo e' concordans. Dista e' Bona, dista
 est magna differentia e' concordans. Concordantia e' Bona, Con-
 cordantia est magna concordantia e' differentia, similis. Sicut
 et questionibus q. de quibus propositione in predica
 camet et possumus inquirere an sit et quid e' dicendo, utrum
 Bonitas sit magna, quid e' Bonitas magna est. conditione suis
 figura. Temp. observata.

¶ Quoniam in quavis propositione sicut
 sine subiecto et predicatione, et in quavis inquirendo sicut per medium
 pro nunc subiecta pro medio definitione sive predicatione, sive
 subiecto, q. optima acursum? definitione sive intrinseca
 sive descriptiva sic, e' optimum demonstrationis medium sicut boni
 medij perfectij sic definitionem predicationis sumere, ut quod bonitas
 omnes exemitates evendi e' magna, d. Bonitas obicit omnes exemitates
 et sicut. q. Bonitas e' magna. In quod servando e' ordo qui dicitur
 in tract. de tunc inveniendi medium

♦ ♦ ♦ ♦ ♦
 Quarta figura

Proposio Tertia

Supra. See figura e' notabili. 1^a. pro ut in Textu sumenda
in quolibet novem cameras quarum. 1^a. est B. c. d. 2^a. c. d. e. d. e. f. etc
ut patet in littera, fiantq. 252. camerae de eade conditione que
precedenti ponit. ut nulla camera alicui sit camera.

2^a. Quasi sit ad unumquodam et trahenda
tabulam gemmam. Tum artis brevis, tum magis. Ad arcum brevis
deservunt. Septem 1^a. camerae precedenti productionis, et sunt B. c. d.
c. d. e. d. e. f. e. f. g. f. g. h. g. h. i. h. i. k. Et istae septem cellulae
sunt septem capita septem edummarum arcus brevium, ut patet in eadem
tabula.

Ex istis septem camerae tradunt. omnes camerae tabulae
Magna que sunt. 84. Nam ex 1^a. B. c. d. oriuntur. Et camerae
quodammodo possunt oriri, B. semper immobilis. existente. C. est primi
et maioris circuli, cum qua et cum medio. C. secundi circuli
coniungenda sunt. omnes litterae infimi circuli usque ad k. inclusive
videlicet B. c. d. B. c. e. B. c. f. B. e. g. B. e. h. B. c. i.
B. c. k. et sunt brevis. C. ponatur. d. eadem circuli sub
B. primi et secundum B. d. e. terti circuli, et similibus. variantur
litterae terti circuli usque ad k. similibus. Consimili modo varianda
sunt cum eadem B. aliae litterae successive medi circuli
et cum ipsarum qualiter. Discutant. omnes terti usque ad
cameram B. i. k.

Quibus obsecris sumenda e' 2^a. camera
ex illis septem prioribus que est C. d. e. et cum C. maiori
circuli semper. immobilis. existente. Discutantur e' cum litteris
secundi et terti circuli eodem quo processimus in 1^a. camera
cum B. superioris circuli usque ad cameram C. i. k. et consimili
modo in aliis quinque. camerae e' faciendum idem. ita ut ultima
camera ex predictis 84. sit f. i. k. ex qua aliae minime san-
vunt. Fiantq. dictis productionibus predicta 84. capita tabulae
generalis

generalis artis magne Sabchis

De Tabula generali

Ex qualibet camera ex precedentiibus & precedentibus reuolutionibus fieri possunt et extrahi viginti camerae inclusivae per variationem predictarum litterarum & subiecti quod fit per interuentum litterae T. cuius significatio est littera et omnes iam praecedentes significatiue esse principium 1. a. fig. Littera u. sequens significare principia relictua 2. a. fig. ut Sabch. in textu. Huius exemplum in 1. a. camera bcd. ubi si addas predictam litteram T. habebis bcd t. hoc est unitate magna duranti. Et quia non Sabch. bc. et b. et c. bcd. Et sim. figuranda sunt et tradenda camerae usque ad t bcd. ut patet in sequenti tabula

TABVLA			GENERALIS			
I	II	III	IV	V	VI	VII
BC DT	CDET	DEFT	EFGT	FGHT	GHI T	H I K T
BCTB	CDTC	DETD	EFFE	EGTF	GHTG	HITH
BCTD	CDTD	DETE	EFFE	EGTG	GHTH	HITI
BDTB	CETB	DETF	EGTG	EGTH	GHTI	HITK
BDTC	CETC	DETE	EGTF	FHTF	GHTG	HETH
BDTD	CETD	DETF	EGTG	FHTG	GHTH	HETI
BTBC	CTCD	DTDE	ETEF	FHTH	GITI	HETR
BTBD	CTCE	DTDE	ETEG	FTEG	GTGH	HITK
BTCD	CTDE	DTDE	ETFG	FTEH	GTGI	HITH
CDTB	DETC	EFTD	EGTE	GHTF	GTHH	IETH
CDTC	DETD	EFTT	EGTF	GHTG	HITG	IETI
CDTD	DETE	ETDE	EGTG	GHTH	HITH	IETK
CTBC	DECE	ETDE	EGTG	GTHH	HITH	ITHI
CTBD	DECE	ETDE	EGTG	GTHH	HITH	ITHE
CTCD	ETCD	ETDE	ETFG	HTGH	HTGH	ETHI
DTBC	ETCE	FTDE	GTFG	HTGH	ITGH	ETHE
DTBD	ETDE	FTDE	GTFG	HTGH	ITGH	KTLE
DTCD	ETDE	FTDE	TEFG	TEFGH	ITGH	THIK
TBCD	TCDE	TDEF			TCHI	

Textus

TEXTVS LVLLI

Tabula ista e' summa in qua intellectus se facit utrum eo q. m-
telligit et abstrahit sic ab illo multa particularia omnium Ma-
teriarum. Discurrendo principia et particularia obiectivis ap-
plicando uelut quæstioni uiginti Rationes declarando ipsam
quæstionem et a quolibet camera unius columnæ abstrahit. una ratio.

Tabula est septem columnas in quibus implicatur. 34. columnæ
expressæ in arte magna in ipsa Tabula T. significat quod litteræ
quæ sunt a parte ante T. sunt 10. figuræ et quæ sunt post sunt
de 2a figura per Tabulam ipsam intellectus e' ascendit et descen-
dit, ascendit e' q. ascendit ad priora et generaliora, et
e' descendit q. descendit ad posteriora et particularia
ad huc e' copulativus q. copulatur columnas, sicut colu-
na B C D. copulatur cum columna C D et sic de
aliis. Sicut. Textus Lullianus

Expositio partis regularis.

Quamvis omnia q. in tota arte ponuntur regulae sint ad quæsti-
ones cognoscendas specialiter in deest Tractatus regularis. Regula
Numero denario comprehenduntur, videlicet utrum quid. et ut in
absolutis. Singulas t. singulis litteris significamus, ut in ipsis
figuris et figurarum cameris easdem ponere possimus, delecta littera
R. sub qua duce ponuntur quomodo, et cum quo. Regulae istae
sunt quaedam ordinationes utiles et media quaedam via ad res
inquirendas. ad istas omnes alie conveniunt.

Decem istae regulae
Decem sunt quæstiones generales aliquibus placet e' dici quæstiones
prout se habent ex p. interrogantis. q. aiunt: quæstio e' rei ignota
N. quasi ignota petitio, sic petitur Christus: unde habemus
panem, sciebat enim quid Saturnus esset: Dici uo regulam
quatenus præbent intellectui modum respondendi. Nam regulis I.

Legib.

Legit manducamus ad finem Operis.

Item. In Tabula generali tractatu de regibus in principio
vixit, est quibusdam. Sive prout important modis essendi et neces-
situdinis. Nam quibus quavis. De modo autem existendi. S.
Cognoscendi. Sive generatim. Sive particulariter. fiat: et Sive est
quod quirit. De modo autem respondendi multiplex, in qua plu-
raliterant regulari. ut in n. singulis res apparebit, et Sive in arti-
culis. Sive in modis. ut etiam procederemur. Sive et.

Dr. J. C. Deputat

Questio de quærit rei existentiam absolute principat.
Conditionata u^o p^o ming principat. ut arguitur. on it. Quæritur

Utrum dupliciter sumit. 1°. Simpliciter cum solum unum extra
venit. Et in exemplis adhibet. Et sumit. conditiones cum sui;
sumit. cum aliis regulis. I. regulam speciem ut si querat. an
plus sit infinitus, quod duplex. utrum sit in se. I. extra se. Et

Nonnullas Saltem species de regulis. 1^a est
verum compositum prius et antequam respondeamus quibus reducendum
esse ad verum simplex, ad instar enunciationis modales, ut si querat.
Verum Somo sit irrisibilis in genere rationali, videndum est an sit Somo,
an sit rate, nec ne risibile, an risibile et rate sint in Somine
Et an Rationale sit causa quare Somo est risibilis, et omnes
istae propositiones debent esse verae. Ut 1^a De verum com-
positum sit vera si autem Verum compositum sit negans, Non op^{er}
est omnes esse veras ut Latini tradunt Summa h^{ab}et. Immo
sufficit falsitas unius propositionis de verum simplicia ut illa
falsa. Sit vera si sit negans, si autem sit affirmans est contra.
Unde Verum inquantum est regula nonnullas Saltem species
Quarum 1^a est. Dubitatio. 1^a antequam quis respondeat quibus

Feb

五

Nulla

nulla esset summa. Imprimis enim de nihil potest esse
 maior, cum in ipso non desit.
 Nec potest dari equalitas in diuinis esse. quia nullus perfectior
 his esset summis. Nec essent idem numero et utraque posse alia-
 ri esse. Essentia incipere. iuxta prefatas et conditiones
 negatiua ut tenenda, et maxime quia diuinitatis pluralitas
 reus ordini aduersat. Neutra enim esset ad aliam ordinata
 Nec ambo ad aliam. Sed quia Deus nullus est subiectus, esset
 enim minor, et sane regulam generalem esse ad qualiter que-
 sitionem docet ubique et experientia constat.

C. De Regula quid.

Hec regula q. d. petitio rei essentia s. essentia quatuor habet spec.
Censuram. Enim lo. quis res se in se et con. quid sit unigenit.
rei pars. Nam latet e. ratio obiecti et totum que e. partis ad pe
et con. p. la. Item sunt regulae. Cuius namq. rem qualiter in
fuo esse, siue totaliter, siue p. modum essentiae siue p. modi.
Naturae, ut si quis definiet hominem dices quod e. res simpli-
cans, siue homo ficticia, ubi by hominem importans hominis
are, siue intrinsicam ~~fuerit~~ quod sentiat unionem quatuor ad-
memorum, sensitiua, vegetatiua, imaginatiua et rationalis. Primum,
hec enim omnia in homine unica membra, siue extrinseci, ut pre-
dicant operationes.

2. *Spel. quid har*
in se

¶ *De spaciis. Et quid scire in se. Nam
ultra considerationem cuiusq. partis rei, quæ in toto inuenitur, con-
siderandum est quæ et quæ in re est illa pars quæstione, scilicet in
rebus naturalibus est materia et forma et unione, et in unaqua-
q. sunt tria correlata, quæ res in se sapere dicitur. scilicet in homi-
ne sunt portiones elementares et suis propriis, portiones ve-
getatiue, etc.*

3^a per quid e' res
in alio

Ca. species & consideratio rei ad alios ob-
iuncta

conuincit q. quoniam per coniunctionem in alio aliquo esse
nominis. siue alium ut intellectus in acquisitione. secundum
et sic fit suam operationem in illis, q. illis ut instrumentis
ut: siue passivum, ut in adquire. Talis. l. per. l.
contra rei naturam, ut intellectus acquisitione. Siue et aqua calens
et fictilis, est. l. d. q. id quod adquiret ut intellectus sic
est eruditus et aqua calefactura, et in ista specie somp
ni se aliquam restrictionem.

Et a species est quod si in alio
a. Soc si res sit alia in alio in illa suam propriam
operationem h. ut intellectus in scientia est intelligens; si
res sit passiva d. habere operationem aliam, et nec
aliam in. Siue h. credere et aqua in calore calefacere. qui
ad adas verum. Habere in aliis et propriam et illorum
operationes si coniungat. cum superadditis. Nam nec alio
operationes dicuntur auxili. ut intelligendum superaddita non
amittit, sum intelligens, et superadditam in ipso habet et
fit unus fit.

A. q. quid sit
res in alio

Regula de quo.

Hec q. quod materialitas vocat. q. res materialis
querit, est regula ostendens res primitivas, simplices
et compositas. Dicuntur res compositae quae rebus constent
quales sunt omnia elementaria et fila, simplices u. quae
solum materia et forma, sicut formae et materiae
constant. nullam compositionem admittunt qualis est de
formae simplices, materiae. et res simplices primitivae
dicuntur. et dicuntur esse. l. de modis ut et ut res creatae
q. de modis factis sicut. l. de scriptis, ut res creatae
et ipsa de q. q. habent esse, nec de aliis. l. qualis
res autem compositae. Semp sunt de aliis praexisten
tibus primitivis q. et praesentibus. Sicut esse
tamq.

l. per. e.
primitivae

esse, illudq. conditiones sunt, particulari. et est actus
que primitiva est de elementis vegetativa. et sic e
1a. species sui generis.

2a. species derivativa

est derivativa q.
multo considerari oportet quibus inveniuntur res constat de
quibus d. esse derivativa. et compositiva.

3a. species possessiva

3a. tandem et
species et possessiva sunt tunc. sunt videlicet, q. una
quodq. res de suo dominio d. esse. q. est iuxta domini
exigentiam.

E De Regula Quare

Regula sic ponitur q. quidam causatur quare, Materialis, formalis
efficientis et finalis, et inquantum d. regula ostendit. ut existentiam et
agentiam q. istius solum dat. causalitatem, causa inexistendo sunt in
trinitate, materialis et formalis; quoniam u. efficientis et finalis, q. ab
omnibus istis inveniuntur et essentialiter. et dependet si recte sit
Nam Deus solus suis perfectionibus inveniuntur et concurrens. Inquantum
d. q. sunt et consideranda in qualitate q. res causalitatem
et sic duplicem speciem habere d. formalis. q. rei formalitas
intrinsicam desumenda e. ex causa materiali et formali; et finalis
Nam ultra causalitatem intrinsicam necessaria e. causa finalis con-
sideratio propter quod e. rei agentia. L. operatio, et tunc. venit consider-
da causa efficiens q. semper iuxta finalis exigentiam operatur. et ad hoc
relatiue de habet. Nomine autem causa efficiens intelligimus inde-
finitam quamlibet efficientem iuxta rei esse. et operari ut compre-
hendamus causas naturales et supernaturales, id est, causam
naturalem finalem ostendat et supernaturalem, et contra. consimiles
causas efficientes, modo q. causandi, siue q. accidentis, contingentes.
Sic necessario de regula completum.

De Regula Quanti

Questio ista rei mensuram querit. Nam de quolibet re quiri

46
est finitas. I. infinitas, continuatio. I. discretio, et sic ratio
mensura q. sequit. est finitas. I. quantum rei quod p. causalitates
est esse. Unde duplex est species. 1.º enim querit et concede-
rat continuam quantitatem. I. ignis qui solum elementata
cum aliis elementis causas, et sic continuus d. significare, calefa-
cere, quiddam producere, et semper in producendo ista causat
et diversis temporibus et locis. Unde intellectus in eodem iudicio
perseverans continuus iudicare d. etiam totis illis temporibus quod
nullum est alium.

¶ Species discretæ sub qua comprehendit.
vera diversitates, Maxime contrarias. Quare omnis res discretæ
considerat. nitens in suis correlatiis. Sed enim in unaqua-
q. re distincta sunt et si concordantiam habent ut pat. ex dis-
t. de correlatiis diximus. Veritas. Species generalis est et totis an-
tibus subiectis. Sensualibus et intellectualibus. tam in existendo qm.
in agendo, tam inde qm. conditionato sumptis. Unde in quo-
libet q. regula d. de. Item d.

De Regula Quale

Questio d. de omnis rei ore querat in t.º illud ad d. querit
cum solum querat an sit proprium, an u.º appropriatum. Multas
enim nitens in. utiq. q. res omnis proprius esse nitens ac-
feruentis opat. qm. appropriatus, ut ignis fortius calefacit, qm.
desiccet, et magis fortius intelligit, ac feruentius, qm. videt.
q. unumquodq. esse magis fert. in id quod est sibi connaturale
qm. in illud quod est supra, preter, et contra naturam. Conside-
randum tamen est an appropriatum sine ab ynnato veniens des-
sumat a superiori, æquali, I. inferiori. q. cum est ab in-
feriori numquam potest in aliqua actione proprium excedere
bona ex. si sit a superiori, ut que fidei sunt magis intensa
qm. intellecta, sunt ex. infallibilia. De appropriatis
iudicandum est n. solum iuxta exigentiam appropriantis, verum etiam
iuxta

capacitate recipientis. in propriis aut Altem esse rei cuius e pro-
prium considerat. et hec Regula n. min. conducit per precedentem
Cam. omg. generalitatem de
H. Regulis. Quando in

Se Regula. Quando. u
ubi

Regula, Quando questio est Temporalitate. I. duratione rei
querens. *q. a. m.* hic duratio multiplicatio. considerari potest ut sequat.
Quia *q. a. m.* rei esse, quod esse et sumit. ex partibus intrinsicis, cognos-
cit. ex eisdem et hanc partem operationis. *fig. 3.* datur esse extrinsecum
proprium ampliativum restrictivum, et aliq. annihilativum sive
multiplicativum, iuxta ea *q. a. m.* in supradictis regulis dicta fuere et
sic ad minus regula ista quindecim considerationes habet, tunc
assumptas ex regula D. quatuor tunc ex regula C. et octo ex
ipso R. potest etiam ex regulis aliis conditiones seu considerationes
aliquas ducere. *q. a. m.* Regulae non sunt contrariae. Summo con-
stantes ad diversitatem, sicut solus enim ad sic pars intrinseca
talis aia ex se tam primitiva quam derivativa eternitate gaudet
q. a. m. coniuncta est cum corporis potentia et Temporalitate, mutabi-
lis et variabilis. In parte autem in suo esse et operari immuta-
bile. perseverat. Unde postulat hae regulae antequam quae-
respondeant considerandas esse species regulae. c. dicit R.

Methodi ubi localitatem inquirunt generaliter sumptam, et sic q^d unaquodq^{ue} res est in se, in suis partib^{us} in suis est^{ibus} proprio et appropriato eadem species et considerationes subesse regula^{re} est.

De Regulis et modis et
Cum quo

Cum quo
 Hec Regula duplex q. est. p. querit modalitate et intrinse-
 calitatem rei. Nam Unaquisq. res sive totalis sit sive parti-
 alis, modum aliquem habet in se. Deinde alius e' modus quo p. a-
 ri partib. existunt et operant. q. quo p. existunt in actu et econtra
 et

12
It. et. Tunc modi fidei similem produendi quos appellat 4.
Species Illuminatus.

Regula cum quo, querit entitatem
aut modum entitatis quo res et eius pars sunt tamquam instrumentum.
Quo querit instrumentum quo pars est in parte. q. si in rebus
propter loquendo Numquam pars est in se. et. alioq. instru-
mento ut videre liquet in elementari compositione. Querit
q. de instrumentis quo pars sunt in eis et contra, et
tandem de operationis instrumentis in quo fiunt omnia agentia
et principia agent.

Exemplum sit ut supra testimium in com-
positione elementari cuius pars sunt quatuor portiones
elementari in suis accidentibus. Propriis et appropriatis, et similibus.
fieri potest in singulis rebus.

De Regulis moraliter sumptis.

Quoniam ex pluribus regulis speciebus clare constat rem quilibet
tam in se quam in operari, habere aliquam esse propriam et in-
trinsecam, aliquam extrinsecam et appropriatam, appropriatio autem
fere in singulis speciebus fieri potest brevis. Videndum est an
appropriatum sit semper intrinsecum; an vero extrinsecum, et circumstantia.
De primo sciendum est circumstantiam dici accidentem rei
existenti. L. operari operari adueniens Unde sit nihil
circumstantiam dici quod ad esse. L. operari est necessarium
alio. enim non illi ratio circumstantia conveniat.

Ad rei. L. operationis existentiam quod circa aduenire possunt
et hoc quo verum sitam existentiam querat accessus necessarij
agentis. L. acti, et contingentis, siue omnino ut tunc circumstantia
erit. L. furum q. est acceptio rei alienae inuito domino si autem
surripienti id necessitate compulsus faciat, L. receptum sit in
pluribus.

sic simpliciter. necessarium, uti substat. - L. substat. Sicut
delectationis gratia, et alibi. ulla coactione et necessitate metu
cadente in virum constantem. L. Solum existimatur, circumstantia
sunt consequentes sunt existentiam, et q. a. uiam uniri pot. a. l. i.
Regulis et regulari speciebus, in: circumstantias dant regulas
et numeranda veniunt.

Quid solum importet rei quidditatem
et tunc in omni gratia circumstantias tam in se sumptas qm
in alia existens habere valeat sic quid circumstantiam esse
si enim alia gratia mea circumstantia est, et contra mea illi circum
stantia erit. Ut surreptioni accidens e' officium publicum, siue
in spiritualibus confessorum Parochi, et Episcopi ~~Episcopi~~, siue
in temporalibus ut principes seculares et ipsorum Ministri, dant enim
qualitas circumstantia est.

De Quo.
Cum de q. querat materiam siue proximam et intrinsecam, siue re
motam et primitivam ut rei dominium, dubium esse potest ipso
nulla accidere posse ut in fures rei sacrae in rebus communibus et
fiscalibus. L. communibus locis piscandi dant qualitates circum
stantiae sunt. S. fures. Nam in rebus fiscalibus committitur crime
lesae maiestatis, et in locis piscandi mingit deditum. Consideranda
q. sunt illa q. accidunt.

Quare causalitatem rerum querens
ipsarum circumstantias inquirere debet ut in fure si fiat ad damni
ficandum solum dominum. L. ad fornicandum, ad aliquem occidendum
L. si efficientes causas circumstantijs predictis spiritualibus et
temporalibus sufficiant. quib. addas consideraciones solum, quid, et
de quo. q. in omni regula omnes miseri possunt.

Quoniam continuatione et differentiatione rei, ambam circumstan
tias inquirere etiam debet. Fures enim auctore fieri et voluntate.

Continuata

continuata et consuetudine affecta; et contra semel in uita
furtum committens, et. Sicut penitentia suscepta non reuertit.
Ad furandi? et ante. minus delictum perperat. quod addas
ratio contingenti. I. necessarii omnino linearis. I. coacte

Quale proprium et appropriatum multum se
in unoquoque operanti. Quod si autem audere possunt
consideranda sunt in his audientia, ut uideretur in depositario
stano, commodario, et in uirg. dominum. Nam illi tenent.
Et culpa lata et affectata

Quando duratione querunt? au-
dunt quodam, ut si quis Tempore quo potest et tenet. restitueret furtum.
et Tempore quo potest auxilia alii praebeere illis interficere. I. q.
considerare quidem quas species, et ipsas et ipsam audientem.
miscere.

Ubi simile adueniunt in singulis suis speciebus. Nulla est
circumstantia loci sacri, publici, I. profani et ubi aliorum ruina
imminet, ut si quis in foro sacrum Eucharistiam deponeret. I.
in sacario res turpes custodiret in loco prohibito confessionem
audiret etc.

Quomodo circumstantia est aliqua? I. erim fieri
Tunc iudicium si furtum fiant circumstantiam. I. si saltem
dicunt. et si quis siculo amicitia praeceptorum et suis amici. Modus
circumstantia potest esse non solum in solo respectu partium
in se respectu totius, in parte respectu alterius partis. Nam in exis-
tendo quod in operando.

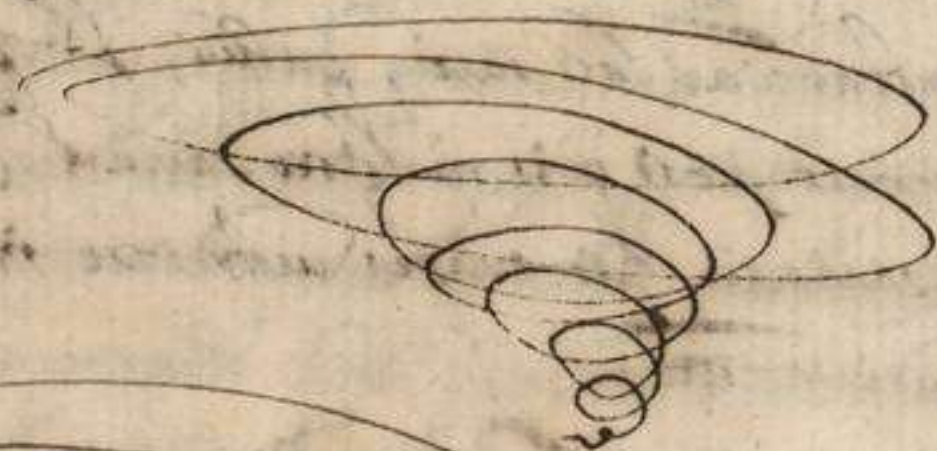
Cum quo. Circumstantias instrumentorum querit

Sunt enim aliqua instrumenta ad unum finem sua natura ordinata
quorum respectu audientia sunt alij fines, ut si quis armis
prohibitis interficeret hominem, et si quis missae sacrificium
coelebraret super terram, lignum, I. alius furtum non saltem
qualitates requisitas. I. ad instrumentum celebrandi sunt necessaria

Si sequitur. Denario no circumstantias comprehendit
tam in existendo qm in opando, tam iuste qm iniuste, et in unig
rei si species regularum considerentur n pauca circumstantia
sunt.

Pro quibus. Avertendu e circumstantias augere
similes alii de illius materia, et sic dicuntur augmentatiue
vt si quis magnam putredine alicuius pueri. Diminutiue
sive reductiue, ut si quis pueri. Denarium solum, et iste
dicuntur nomen de quod in confessione u sunt agnenda et contrariu
tutius existat qd magis et perfectius rei noticiam quis daret
Alie sunt circumstantia. Similes qd addunt nouam speciem
ut latius tractum. Deolegi in materia de penarum qd semper agniti-
ende sunt. Sae omnes circumstantias pot quis in quibus
alio considerare. Ut noticiam et ubiorem ostendat.

De Subiectis.

Quoniam praxis suis actus in futurum Sabenda est. in istis enim nostra
practica datur. propterea aliquis de ipsis nobis dicendum venit.

De primo subto. quod cum infinitum sit et infinita de ipso diu possunt
aliqua licet attingimus, ut 1^a et 2^a. Siga. nonnullam notam Sabiam
et hoc in articulo diuidere oportet. sit. q.

Articulus. 1. Utrum sit
Deus.

Ubi condiciones supra tetigimus. q. omnes semper. obseruanda sunt illa
1^a de definitis. principiorum diximus, et de quolibet futuro e' dicendum
2^a principia et dignitates intrinseca cuiuscuq. e' uerum conditio-
nis induant.

Pro p^o affirmante. sit. 1^m. Siga. Bonitas et
malitia ~~q~~ opponunt. priuatiue, et cont. contradi. larid. q. summa
bonitas et summa malitia simili m^o opponunt. Conseq. p^o illud
axioma. It se sit simpliciter. ad simpliciter. sic tale ad tale. q. si bo-
num et malum opponunt. m^o predictis. q. summu bonum et summu
malum simili. opponi debent. ex alteru istoru neri e' ponendum
iuxta regulas contradictionis, que nunquam possunt esse amba uere
1^a amba falsa; 2^a summu malum impossibile e' esse q. nerium
est q. summu bonum, neq. conuerlanda e' oppositio aduersa
int. necessarium et impossibilem posita cum non hoc uerum in pri-
uatiue contrarij qualia sunt summu bonum et summu malum
Minor p^o. Malum e' priuatio boni. q. summu malum e' priuatio
summi boni, et cont. totij boni. q. quicumq. malum dato si non esset
destructio totij boni posset adhuc magis malum dari. q. summu ma-
lum destrueret totum bonum. q. impossibile e' summu malum
esse. q. nullum malum potest esse quin sit aliquod bonum in
quo fundit. Nam est summu malum n^o e' aliquod boni quod
illis subm esse possit. positio q. summi malum e' destructio
totij boni

impossibile est aliquid esse esse totum de se. Impossibile
est esse summum malum. id confirmat Ithum. D. multis in locis
precipue in Apostrophe. q. sequitur. qm aliquid esse magis
malum tanto est p. felicitas, cum maior p. felicitas adueniat unicuique
ex eo quod magis accedit ad summum. Si d. dat. summum malum
cum illud conueniat ei esse quod est, summum malum erit summum
esse, et com. quanto aliquid erit magis malum, magis accedit ad
summum et est tam p. felicitas. Hec aut inuani est. q. Summa
in fania summum malum ponere. q. nemo dicens est summum
bonum esse. Hec contra pat. Sum eo p. dicitur Axiomate, ex duobus contra-
dictionibus. p. priuacitatis oppositi. l. l. Sum etiam. q. bonum conue-
nit ei esse, q. cum summo esse conuenit summum bonum. q.
Si dat. et est aliquid summum illud erit bonum, et p. consequens
quanto aliquid est magis bonum tanto est p. felicitas. q. sic magis
accedit ad summum. q. l. l. sequitur etiam esse esse unum. q. in illo
uno de esse omne bonum. et illi omnia subiici, erit q. omnium bonorum
et intentio. et istud uocamus Deum.

2. Magnitudo est sit et a
radix perfectionis. Sed enim dat omnes extremitates esse multo
illud esse melius et perfectius, quod magis participat ratio-
nem entis. q. magnitudo summa ostendit summum in perfectione
esse. quod est summum ens, Nam ens et esse idem sunt. illud q.
est magis. l. summum magnum. quod est ipsum esse. Consequenter
pat. q. illud quod est ratio alius et sibi, dat esse summum, d. ens
et ipsum esse est ratio omnibus aliis ut sint, et ut p. perfectiones
sint. q. ipsum esse, est quod summum et magnum. Nam ut te-
rigimus supra. Unumquodque est perfectius et maius in quantum
participat magis de summo quod est. q. si dat. magnum sum-
me Unumquodque est perfectius in quantum participat ipsi
esse, et erit in perfectione magis. in quantum magis de summo
esse est participans. Tunc sic ex precedenti arg. summum
paruum esse non potest. q. paruitas est priuacitatio et

Q. A. K. H. L. I. N.

est destructio et privatio esse. et contra: quod est summe parum erit
destructio ~~et privatio~~ esse et sine fieri dat summo parum
quod aliquid destructio esse tanto magis esset perfectius
magis accederet ad summum, id est, hoc esse est impossibile
Necesse est dari summum magnum in quo sit omne esse. et
hoc vocamus Deum. Deum ~~est~~ est necessarium. ~~et~~
Primum necessitas ostendi. ~~est~~ ab omni rei positionis
necessaria sequitur. ex impossibilitate ^{remotionis} eundem. cum est impossi-
bile sic removere summum malum quod solum ponit. ~~est~~ positione
~~remotionem~~ omnis perfectionis, non esse necessarium erit ponere
summum magnum positionem?

De Duratio que est in radii perseverandi
ut in suo esse finit. potest si summa sit positionem summi esse
ga. Duratio perseverantia destructio summa esse non
potest. ga. Destructio totam perseverantiam et cetera totum
hunc esse, quod enim in suo esse perseverantiam? De Actum
non est. Summa ~~est~~ destructio, totum esse est destructio
et sic convenit cum non esse. ~~est~~ ex impossibilitate desitionis summe
sequitur. positio summe positionis, et cetera summe perse-
verantia ut ~~est~~ supra assignat. Axiomate: quod dicitur maxime
contra ~~est~~ necessarium est ~~est~~ dari aliquod summum in
perseverantia esse. quod vocamus Deum. ~~est~~ positio, nec unquam
incipit, nec finem desitionis habet, et hoc volunt alia ~~est~~ ~~est~~
sapientia enim ad unum est natus inclinatio unigenitus. rei
in suo esse conservandus, et appetitus appetit non solum
conservationem rei cuius est. Verum etiam in omne et quodam
contrarium auferri, et si sic summum esse vult ipsum conser-
vare, et quodammodo non esse prorsus auferri. Dat ~~est~~ summum
in Duratione perseverantia ~~est~~ in esse.

Post has nora
suum amicum De omne esse et summi. Nam impossibile est
possibile.

possibile aduersari. est ens extra actum et ambitum potentiae existens.
Et sic cum non possit dari summum impossibile, ad cuius positionem
dat. ~~remotio~~ positio remotionis. Capacitatis et sufficientiae ad pro-
tendum, necessario inferunt positionem summi possibili, et cont. ponit
summum potens, q. a. possibile aliquid. potente esse non potest
q. neg. erit summum possibile aliquid. positione summi potentis
D. omnipotentis. q. necessaria dicendum e. dari aliquid
ens omnipotens, ut excludamus summum impossibile, et sic
uocamus Deum. Necessario q. p. e. Deum esse.

4° Sapientia
ratione cuius sapiens intelligit uult summa ignorantiam expelli. q. a.
ignorantia summa e. omnis cognitionis destructio qua prius fulta-
ta omne scibile cont. omne uerum expelli oportet q. a. sunt corre-
lata. Cumq. impossibile sit omne scibile tolli, etiam erit im-
possibile auferri omne sciam et q. impossibile e. summa dari
ignorantiam q. omnis scia est destructura omniq. scibili. q. p.
ponenda e. summa scia. Atqui summa scia debet esse. deus. qui
cognoscit res antequam sint, et postquam fuerint. et tunc duratio-
nis deit esse eterna. q. a. non e. summum quod ab alio prius esse
accepit inceptum. Dat. q. Sapientia summa eterna q. si sum-
me intelligere, expellit enim omne et totam ignorantiam et
cont. quamlibet Merentiam.

5° Virtutes summa expellit
summum odium, et summum malum. q. a. id ipsum e. fugiendum
ut pat. ex deo Bonitatis. q. a. ponit summa amabilitate
et amabilitas et odibiles opponunt. Maxime, praeque
si in summitate sumant. Cum q. summitas dei
esse non possit q. a. nullum bonum secundum se est ad-
odibile, ponenda e. summa positio amabilis, et cont.
summum amor, et summum amans, q. a. non e. summum
aliquid quod magis exoritari potest, amantem autem n. summum

Explicit Ratione comprobatur. Nam afflictio et inquietudo privatio
quietis et delectationis quae si sit summa erit destructiva qui-
etis rei in suo esse et agere ac p. con. destrueret totum esse
et sic seipsam. et quod esset summa inquietudo et perturbatio esset
quid nobilius quod magis Rationem inquietudinis haberet quod in-
fernum. et 3o q. quod est. et maxime si sit summa, et summa
est summe bonum et summe gloriosum. Summa est inquietudo
est summe bona, summe gloriosa et quod est contradictio.
Tunc sic: illud cuius positio est summa delectatio, et cuius
contrarium est summe doloris et afflictionis fons, necessarius
est ponendum. id est, positio summa gloria est summa delectatio
quia gloria est ipsa delectatio, et inquietudo summa est fons omnis
afflictionis. et 4o gloria summa necessarius est ponenda et talis
vocamus deum.

De Secunda figura applicatione.

Cum condicio 2a sit sic posita: 1a figura ut fundamta
presupponere (et alias condiciones n' amittat) ideo explicatio de
figa principij ad propositum est p. suis 2a principia acci-
damus. et 1o applicanda est diversitas. scilicet dicta 2a consimili-
tate opponit. contradictione confusioni et con. summa dicta in summa
confusione summa de contrarietatem atque de est impossibile
et dicta summa est ponenda. Minor patet ex Terminis. Nam con-
fusio est quorundam in aliquo talis mixtio, ut in ipso
nulla appareat illorum diversitas, et ex quo in proprium
esse duci valeat, ut in elementatis est videre, quorum esse confunditur
in elementis. si ergo daretur summa et maxima confusio, esset
aliquid ens in quo omnia particularia n' solum futura verum etiam
possibilia confunderentur. et in quod possint dicta particularia
resolui et reddi. quia de est tendit in confusione. et posita
summa confusione aufertur ipsa summa confusio. patet ista con-
sequenter.

De Consequ. ~~patet ex dictis. q. q. d. ubi maxime contrariis, si~~
~~oppositis q. q. illud est summi confusum in se omnia sunt~~
~~impossibile. q. q. iam n. esse summum. q. q. Idem esse posset~~
~~ex sauriri, et in non esse duci, at qui summum est inter sauribile, et~~
~~impenetrabile. q. q. impossibile est dari aliquem ens in quocumque~~
~~summa confusio. De cont. positio summae confusionis est~~
~~positio destructio. Unde idem sequitur. quod in predictis~~
~~scilicet unumquodque de nobilibus, quod magis ad confusionem acci-~~
~~deret. q. q. Qui nobilior est et magnitudo maior attendit.~~
~~per se maiorem accessum ad summum, data q. q. Summa~~
~~confusione predictam requirit. inveniuntur.~~

Quibus ad dar
 Confusionis summae ex eadem positione dari est
 quaedam summam in sauribilem et impenetrabilem. Nam de
 conditione summitatis est ut summi formalitates, dignitates
 perfectiones. s. attributa sine in se esse idem, alit. s.orem
 quodlibet esse putum limitatum, putum novum etc. et sic non esset
 summi illud cuius sunt tales dignitates. q. q. summum ex non
 summi esse non potest. Si q. q. dat. summitas confusionis dat.
 aliquid esse in quo sint predictae dignitates summe, et sic illig
 esse impenetrabile est et inconfusum, q. q. inter sauribile, d. de
 est contradictio. q. q. impossibile est summae confusionis posi-
 tio. Unde sequitur. Summae diversitatis, et differentiae, quae
 tales sunt conditionis, et talis esse, ut patet esse. s. sic tale esse
 quod sic inter sauribile, et in quo nihil confuse contineat. cuiusque
 libet dignitas sit totum illig esse, et omnes sint idem esse inconfuse
 hoc autem de non potest nisi deus. q. q. dat. deus cuius minor ma-
 nifesta est. q. q. omnis et quilibet creaturaru. De de confusum
 novum limitatum totum penetrabile.

Concordantia q. q. est con-
 venientia quorundam in uno. s. in pluribus oppositis. in con-
 concordantia

Conariceas 9.

Entrance

contrarietas. Salvet Iamque esset notum. Et q. impossi-
bile summa contrarietas et summa defectus. q. Dat. summa
perfectio et summa esse. q. Remotio unius ad. et sic
Procam Deu. Dat. q. Deus. Principium

Manuscrito de la Real Academia de la Historia
Escrito en el año de 1785
por el Sr. D. Juan de los Rios
Secretario de la Academia

48

Ms.
1.097